

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JANÓW
NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO 2028 ROKU**

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach

**Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach**

**Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.**

ZLECENIODAWCA:

GMINA JANÓW

42-253 Janów, ul. Częstochowska 1
tel.: 34 32-78-048, fax.: 34 32-78-081
e-mail: gmina@janow.pl, www.janow.pl/

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING

ul. Goleiszowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała
tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869
mail: biuro@eko-team.com.pl, www.eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak
Sebastian Kulikowski

INFORMACJE ZAMIESZCZONE W NINIEJSZYM OPRACOWANIU ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE PRZEZ:

- Urząd Gminy Janów,
- Starostwo Powiatowe w Częstochowie,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- Powiatowy Zarząd Dróg w Częstochowie,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w Gliwicach,
- Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, Śląski Oddział Regionalny,
- Śląski Urząd Marszałkowski w Katowicach,
- Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach,
- PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Złoty Potok,
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach,
- Polska Spółka Gazownictwa Oddział w Zabrze,
- TAURON Dystrybucja Sp. z o. o.

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp.....	10
1.1.	CEL I PODSTAWA OPRACOWANIA	10
1.2.	METODOLOGIA OPRACOWANIA I ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU	10
2.	UWARUNKOWANIA PRAWNE, SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI.....	11
3.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY JANÓW	18
4.	OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	20
4.1.	LIKWIDACJA ŹRÓDEŁ EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA LUB ISTOTNE ZMNIĘSZENIE ICH ODDZIAŁYWANIA.....	20
4.1.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	22
4.1.1.1.	<i>Jakość powietrza na obszarze gminy Janów</i>	<i>22</i>
4.1.1.1.	<i>Emisja z emitatorów liniowych.....</i>	<i>26</i>
4.1.1.2.	<i>Niska emisja na terenie gminy Janów</i>	<i>27</i>
4.1.1.3.	<i>Warunki wykorzystania OZE.....</i>	<i>28</i>
4.1.2.	ANALIZA SWOT	33
4.1.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU LIKWIDACJI ŹRÓDEŁ EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ.....	34
4.2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	36
4.2.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	37
4.2.1.1.	<i>Hałas przemysłowy</i>	<i>37</i>
4.2.1.2.	<i>Hałas drogowy.....</i>	<i>37</i>
4.2.1.3.	<i>Hałas kolejowy.....</i>	<i>38</i>
4.2.1.4.	<i>Hałas lotniczy</i>	<i>38</i>
4.2.2.	ANALIZA SWOT	38
4.2.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ HAŁASEM	38
4.3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	39
4.3.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	40
4.3.2.	ANALIZA SWOT	41
4.3.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	42
4.4.	ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE WODAMI.....	43
4.4.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	44
4.4.1.1.	<i>Wody powierzchniowe</i>	<i>44</i>
4.4.1.2.	<i>Monitoring rzek w rejonie gminy Janów</i>	<i>46</i>
4.4.1.3.	<i>Wody podziemne</i>	<i>46</i>
4.4.1.4.	<i>Monitoring wód podziemnych.....</i>	<i>48</i>
4.4.1.5.	<i>Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy</i>	<i>49</i>
4.4.2.	ANALIZA SWOT	51
4.4.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO GOSPODAROWANIA WODAMI.....	52
4.5.	GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.....	53
4.5.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	55
4.5.1.1.	<i>Zaopatrzenie w wodę.....</i>	<i>55</i>
4.5.1.2.	<i>Odbiór ścieków</i>	<i>55</i>
4.5.2.	ANALIZA SWOT	56
4.5.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	56
4.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE.....	57
4.6.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	57

4.6.1.1.	<i>Surowce naturalne</i>	57
4.6.1.2	<i>Osuwiska</i>	59
4.6.2.	ANALIZA SWOT	59
4.6.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI	59
4.7.	GLEBY I TERENY ROLNICZE	60
4.7.1.	OPIS STANU OBECNEGO	61
4.7.1.1.	<i>Gleby</i>	61
4.7.1.2.	<i>Rolnictwo</i>	62
4.7.1.3.	<i>Badania gleb</i>	64
4.7.2.	ANALIZA SWOT	65
4.7.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU OCHRONY GLEB I TERENÓW ROLNICZYCH	65
4.8.	GOSPODARKA ODPADAMI W KIERUNKU GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM ..	66
4.8.1.	OPIS STANU OBECNEGO	67
4.8.1.1.	<i>Zasady gospodarowania odpadami na terenie gminy</i>	69
4.8.1.2.	<i>Ilości zebranych odpadów</i>	69
4.8.1.3.	<i>Azbest</i>	70
4.8.2.	ANALIZA SWOT	71
4.8.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI W KIERUNKU GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM	71
4.9.	ZARZĄDZENIE ZASOBAMI DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO ORAZ WSPIERANIE WIELOFUNKCYJNEJ I TRWALE ZRÓWNOWAŻONEJ GOSPODARKI LEŚNEJ	72
4.9.1.	OPIS STANU OBECNEGO	73
4.9.2.	ANALIZA SWOT	81
4.9.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIE ZASOBAMI DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO ORAZ WSPIERANIE WIELOFUNKCYJNEJ I TRWALE ZRÓWNOWAŻONEJ GOSPODARKI LEŚNEJ	81
4.10.	PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA	82
4.10.1.	OPIS STANU OBECNEGO	82
4.10.2.	ANALIZA SWOT	83
4.10.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA	83
5.	ZAGADNIENIA HORYZONTALNE	84
5.1.	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	84
5.2.	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA	85
5.3.	DZIAŁANIA EDUKACYJNE	85
5.4.	MONITORING ŚRODOWISKA	86
6.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I ICH FINANSOWANIE	88
7.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	111
8.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	111

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1	LOKALIZACJA GMINY JANÓW NA TLE POWIATU CZĘSTOCHOWSKIEGO.....	18
RYSUNEK 2	ŚREDNIE STĘŻENIE DWUTLENKU SIARKI NA STACJI ŻŁOTY POTOK, LEŚNICZÓWKA KAMIENNA GÓRA W LATACH 2019-2021 ($\mu\text{G}/\text{M}^3$).....	23
RYSUNEK 2	ŚREDNIE STĘŻENIE PYŁU PM10 NA STACJI ŻŁOTY POTOK, LEŚNICZÓWKA KAMIENNA GÓRA W LATACH 2019-2021 ($\mu\text{G}/\text{M}^3$)	24
RYSUNEK 4	ENERGIA WIATRU W $\text{kWh}/(\text{M}^2/\text{ROK})$ NA WYSOKOŚCI 10 I 30 M N.P.M.	29
RYSUNEK 5	ŚREDNIE ROCZNE SUMY USŁONECZNIENIA.....	30
RYSUNEK 6	MAPA ROZKŁADU GĘSTOŚCI ZIEMSKIEGO STRUMIENIA CIEPLNEGO NA OBSZARZE POLSKI.....	31

RYSUNEK 7 WODY POWIERZCHNIOWE NA TERENIE GMINY JANÓW.....	45
RYSUNEK 8 JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH NR 99	47
RYSUNEK 9 SYSTEM KRAŻENIA WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE JCWPd 99	48
RYSUNEK 10 ROZKŁAD PRZESTRZENNY WARTOŚCI SPI NA TERENIE KRAJU W CZERWCU 2021 ROKU	51
RYSUNEK 11 ZŁOŻA SUROWCÓW NATURALNYCH NA TERENIE GMINY JANÓW	58
RYSUNEK 12 OBSZAR PARKU KRAJOBRAZOWEGO „ORLICH GNIAZD” NA TERENIE GMINY JANÓW	74
RYSUNEK 13 REZERWATY PRZYRODY NA TERENIE GMINY JANÓW	75
RYSUNEK 14 OBSZAR SIEDLISKOWY NATURA2000 „OSTOJA ŻŁOTOPOTOCKA” CHRONIONE NA TERENIE GMINY JANÓW	77

SPIS TABEL

TABELA 1 RELACJA KIERUNKÓW INTERWENCJI OKREŚLONYCH W POŚ DLA WOJ. ŚLĄSKIEGO ORAZ W POLITYCE EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA 2030.....	11
TABELA 2 ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PRZEDSTAWIENIE SPÓJNOŚCI Z CELAMI ZAPISANYMI W „OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY JANÓW NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO 2028 ROKU”	12
TABELA 3 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	20
TABELA 4 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA.....	22
TABELA 5 ŚREDNIE DOBOWE NATĘŻENIE RUCHU NA DRODZE WOJEWÓDZKIEJ NR 793 W REJONIE GMINY JANÓW W 2020/2021 ROKU.....	27
TABELA 6 POWIERZCHNIA UPRAW NA TERENIE GMINY JANÓW	32
TABELA 7 ZAPOTRZEBOWANIE NA SŁOMĘ DLA POSZCZEGÓLNYCH GATUNKÓW ZWIERZĄT HODOWANYCH.....	32
TABELA 8 WSKAŹNIK WIELKOŚCI PRODUKCJI BIOGAZU W PRZELICZENIU NA SZTUKI DUŻE [M ³ /SD/D]	33
TABELA 9 POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH NA TERENIE GMINY JANÓW ORAZ PRZEWIDYWANA PRODUKCJA BIOGAZU	33
TABELA 10 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	36
TABELA 11 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE KLIMATU AKUSTYCZNEGO – OCHRONY PRZED HAŁASEM	36
TABELA 12 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	39
TABELA 13 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	40
TABELA 14 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	43
TABELA 15 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY PRZED POWODZIĄ	43
TABELA 16 JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH (JCWP) NA TERENIE GMINY JANÓW.....	45
TABELA 17 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	53
TABELA 18 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ..	54
TABELA 19 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	57
TABELA 20 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY POWIERZCHNI ZIEMI I ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH.....	57
TABELA 21 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	60
TABELA 22 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY GLEB I TERENÓW ROLNICZYCH.....	61
TABELA 23 UŻYTKOWANIE TERENÓW W GMINIE JANÓW	61
TABELA 24 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	66
TABELA 25 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	67
TABELA 26 MASA ODPADÓW KOMUNALNYCH ODEBRANYCH Z TERENU GMINY JANÓW W 2021 ROKU	70
TABELA 27 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	72
TABELA 28 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH I ZASOBÓW LEŚNYCH	72
TABELA 29 REZERWATY PRZYRODY NA TERENIE GMINY JANÓW.....	75
TABELA 30 POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE GMINY JANÓW.....	78
TABELA 31 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	82

TABELA 32 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE NADZWYCZAJNYCH ZAGROŻEŃ ŚRODOWISKOWYCH	82
TABELA 33 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU LIKWIDACJI ŹRÓDEŁ ZANIECZYSZCZEŃ.....	88
TABELA 34 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE LIKWIDACJI ŹRÓDEŁ ZANIECZYSZCZEŃ	90
TABELA 35 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE LIKWIDACJI ŹRÓDEŁ ZANIECZYSZCZEŃ.....	91
TABELA 36 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY PRZED HAŁASEM	92
TABELA 37 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM.....	93
TABELA 37 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM	93
TABELA 38 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	94
TABELA 39 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	94
TABELA 41 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	95
TABELA 42 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO GOSPODAROWANIA WODAMI	95
TABELA 43 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO GOSPODAROWANIA WODAMI	97
TABELA 44 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO GOSPODAROWANIA WODAMI.....	98
TABELA 45 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ.....	98
TABELA 46 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	100
TABELA 47 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ.....	101
TABELA 48 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI..	101
TABELA 49 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI.....	102
TABELA 50 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI	102
TABELA 51 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY GLEB I TERENÓW ROLNICZYCH	103
TABELA 52 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY GLEB I TERENÓW ROLNICZYCH	104
TABELA 53 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI W KIERUNKU GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM	104
TABELA 54 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI W KIERUNKU GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM.....	105
TABELA 55 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA ZASOBAMI DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I WSPIERANIA WIELOFUNKCYJNEJ I TRWALE ZRÓWNOWAŻONEJ GOSPODARKI LEŚNEJ	106
TABELA 56 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA ZASOBAMI DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I WSPIERANIA WIELOFUNKCYJNEJ I TRWALE ZRÓWNOWAŻONEJ GOSPODARKI LEŚNEJ...	107
TABELA 57 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA ZASOBAMI DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I WSPIERANIA WIELOFUNKCYJNEJ I TRWALE ZRÓWNOWAŻONEJ GOSPODARKI LEŚNEJ...	108
TABELA 58 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA	109
TABELA 59 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA	109
TABELA 60 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE Z PRZECIWDZIAŁANIA ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA	110
TABELA 61 DZIAŁANIA W RAMACH ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	111

WYKAZ SKRÓTÓW:

AKPOŚK	-	Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
BAT	-	najlepsza dostępna technika
ChZT	-	chemiczne zapotrzebowanie na tlen
DK	-	droga krajowa
DW	-	droga wojewódzka
GDDKiA	-	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	-	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPR	-	Generalny Pomiar Ruchu
GPZ	-	Główny punkt zasilania
GUS	-	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	-	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
ITPOK	-	Instalacja Termicznego Przetwarzania Odpadów
IUNG	-	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
KPGO	-	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPOŚK	-	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
LKP	-	Leśny kompleks promocyjny
LZWP	-	Lokalny zbiornik wód podziemnych
MZP	-	mapa zagrożeń powodziowych,
MRP	-	mapa ryzyka powodzi
MPZP	-	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW	-	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR	-	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OOŚ	-	ocena oddziaływania na środowisko
ORSIP	-	Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej
OSO	-	obszary specjalnej ochrony ptaków
OZE	-	Odnawialne Źródła Energii
PGW WP	-	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”
PIG	-	Państwowy Instytut Geologiczny
PIOŚ	-	Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska
PIS	-	Państwowa Inspekcja Sanitarna
POH	-	Program Ochrony przed Hałasem
POIiŚ	-	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PONE	-	Program Ograniczania Niskiej Emisji
POP	-	Program Ochrony Powietrza
PTTK	-	Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze
PWiK	-	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PZRP	-	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym
RDLP	-	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	-	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	-	Ramowa Dyrektywa Wodna
RLM	-	Równoważna Liczba Mieszkańców

RPO	-	Regionalny Program Operacyjny
RZGW	-	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SEKAP	-	System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej
SIWZ	-	Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia
SOO	-	specjalne obszary ochrony siedlisk
SPA 2020	-	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
WFOŚiGW	-	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WODR	-	Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
WORP	-	wstępna ocena ryzyka powodziowego
WSO	-	Wojewódzki System Odpadowy
WSSE	-	Wojewódzka Stacja Sanitaro – Epidemiologiczna
WWA	-	wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
PDR	-	zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii
ZPK	-	Zespół Parków Krajobrazowych
ZZR	-	zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii
9WWA	-	dziewięć podstawowych aromatycznych węglowodorów wielopierścieniowych

1. Wstęp

1.1. Cel i podstawa opracowania

Podstawą prawną opracowania dokumentacji pt.: „**Program ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2022-2025 z perspektywą do 2028 roku**” jest ustawa Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2021 r., poz., 1973, z późn. zm.) która mówi, iż „w celu realizacji polityki ochrony środowiska organ wykonawczy sporządza program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych”.

Niniejszy Program Ochrony Środowiska jest zbieżny z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych obejmujących terytorialnie obszar Gminy Janów.

Pierwszy Program Ochrony Środowiska dla Gminy Janów został sporządzony w 2004 roku (Uchwała Rady Gminy Janów Nr 157/XXVII/2004 z dnia 9 listopada 2004 roku). W 2018 roku został zaktualizowany oraz przyjęty uchwałą nr II 240/XL/17 Rady Gminy Janów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Janów na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku”. Niniejszy „Program...” jest trzecim tego typu dokumentem i obejmuje lata 2022-2025 z perspektywą do 2028 roku.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1092, z późn. zm.) stanowią, iż po uzgodnieniu braku potrzeby przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny, co ma miejsce w tym przypadku.

W realizacji Programu Ochrony Środowiska istotne jest uspołecznienie całego procesu tworzenia, a następnie jego realizacji i wdrażania. W związku z tym w trakcie procedur opracowania „**Programu...**” Gmina Janów zapewni możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 1079

, z późn. zm.). Po pozytywnym zaopiniowaniu niniejszego dokumentu przez Zarząd Powiatu Częstochowskiego „**Program ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2022-2025 z perspektywą do 2028 roku**” zostanie przyjęty uchwałą Rady Gminy Janów do realizacji.

Z wykonania „**Programu...**” Wójt Gminy Janów powinien co dwa lata sporządzać raporty i przedstawiać je Radzie Gminy oraz przekazać do wiadomości do organu wykonawczego Powiatu Częstochowskiego.

Realizacja „**Programu...**” powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

1.2. Metodologia opracowania i zawartość dokumentu

„**Program ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2022-2025 z perspektywą do 2028 roku**” został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj.: Dz. U. z 2021 r., poz., 1973, z późn. zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie, czyli stworzenia warunków do działań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem.

Jednocześnie niniejszy dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku oraz zaktualizowanymi w 2017 i 2020 roku w oparciu o aktualne dokumenty strategiczne.

Przytoczone wytyczne wymagają podziału harmonogramów realizacji zadań na zadania własne Gminy Janów oraz zadania monitorowane.

Etapy opracowania niniejszego dokumentu to:

- zebranie szczegółowych danych z Urzędu Gminy Janów, Starostwa Powiatowego w Częstochowie, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego oraz jednostek realizujących zadania środowiskowe na terenie gminy w tym między innymi Zarządów Dróg, Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Nadleśnictwa Złoty Potok, Wód Polskich, a także większych podmiotów gospodarczych. Dane te były na bieżąco konsultowane i uzupełniane w Urzędzie Gminy,
- ocena realizacji dotychczasowego **Programu ochrony środowiska**,
- ocena aktualnego stanu wszystkich komponentów środowiskowych na obszarze gminy. Jako punkt odniesienia dla niniejszego dokumentu przyjęto stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2021 r., a tam, gdzie nie było możliwości uzyskania danych wykorzystano stan na dzień 31.12.2020 r.,
- analizy dotychczasowych dokumentów i opracowań planistycznych,

- wyznaczenie celów i sformułowanie kierunków działań pozwalających na realizację celów dokumentów wyższych szczebli. Cele i kierunki działań wyspecyfikowano zgodnie z aktualnymi dokumentami wyższych szczebli, danymi WPF oraz innymi dokumentami planistycznymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Janów oraz instytucje, od których pozyskano niezbędne dane i informacje.
- określenie realizacji **Programu** w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, a także możliwości ich finansowania.
- określenie zasad monitoringu, który pozwoli na badanie postępów w realizacji **Programu** co 2 lata, w trakcie opracowywania Raportów z realizacji POŚ.

Nawiązując do struktury określonej w „Polityce ekologicznej Państwa 2030” niniejszy dokument zawiera kierunki interwencji nazwane zgodnie z Polityką. Niemniej jednak odnosząc się do poprzedniego Programu niezbędne było w niektórych miejscach zastosowanie nazewnictwa z poprzedniego Programu ochrony środowiska dla Gminy Janów ze względu na konieczność porównania stanu środowiska. Dlatego poniżej wskazano podwójne nazewnictwo kierunków interwencji.

Tabela 1 Relacja kierunków interwencji określonych w POŚ dla woj. śląskiego oraz w Polityce ekologicznej państwa 2030

Kierunki interwencji - zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa 2030	Kierunki interwencji - zgodnie z Programem Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024
Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania	Ochrony klimatu i jakości powietrza
Zrównoważone gospodarowanie wodami w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Gospodarowania wodami Gospodarka wodno – ściekowa
Ochrona powierzchni ziemi w tym gleb	Gleby i tereny rolnicze
Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego jądrowego i ochrony radiologicznej	Przeciwdziałanie poważnym awariom
Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Zasobów przyrodniczych w tym leśnych
Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	
Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Gospodarki odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
Zarządzanie zasobami geologicznymi	Zasoby geologiczne, tereny przemysłowe i zdegradowane
Edukacja ekologiczna Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska Adaptacja do zmian klimatu	Zagadnienia horyzontalne (ujęto adaptacje do zmian klimatu, edukację oraz monitoring i kontrole)
Brak w Polityce Ekologicznej Państwa 2030	Pola elektromagnetyczne Hałas

Źródło: Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

W związku z tym uznaje się, że kierunki interwencji w Programie odpowiadają i są spójne z kierunkami Polityki ekologicznej państwa 2030.

2. Uwarunkowania prawne, spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Podstawowymi aktami prawnymi, które miały wpływ na treść „Programu ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2022-2025 z perspektywą do 2028 roku” były następujące ustawy:

- Ustawa Prawo ochrony środowiska,

- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa o ochronie przyrody,
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa o lasach,
- Ustawa Prawo wodne,
- Ustawa Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- Ustawa o odpadach,
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w dokumentach programowych i strategicznych opracowanych na poziomie gminy, powiatu oraz na poziomie wojewódzkim, krajowym i UE.

Poniżej przedstawiono powiązanie „Programu ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2022-2025 z perspektywą do 2028 roku” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego i regionalnego.

Podczas tworzenia „Programu...” brano pod uwagę założenia, cele, kierunki działań i interwencji zapisane w aktualnie obowiązujących dokumentach nadrzędnych. Program ochrony środowiska w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju. Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2 Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w „ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2022-2025 z perspektywą do 2028 roku”

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele „Programu ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2022-2025 z perspektywą do 2028 roku”
NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia Fala Nowoczesności	<p>Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska,</p> <p>Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych,</p> <p>Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.</p>	<p>7.1: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,</p> <p>7.2: Modernizacja sieci elektroenergetycznych,</p> <p>7.4: Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce,</p> <p>7.7: Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,</p> <p>7.8: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska,</p> <p>8.1: Rewitalizacja obszarów problemowych,</p> <p>9.1: Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego.</p>
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane	<ul style="list-style-type: none"> • Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny,

	<p>i doskonałość organizacyjną.</p> <p>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych, • Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom samorządy, • Rozwój obszarów wiejskich.
<p>Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</p>	<p>Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I).</p> <p>Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II).</p> <p>Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III).</p> <p>Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV).</p> <p>Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V).</p>	<p>Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1).</p> <p>Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2).</p> <p>Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3).</p> <p>Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4).</p> <p>Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1).</p> <p>Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2).</p> <p>Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3).</p> <p>Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4).</p> <p>Wspieranie wdrażania eko-innowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5).</p> <p>Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1).</p> <p>Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2).</p> <p>Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1).</p> <p>Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1).</p>
<p>Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku</p>		<p>Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,</p> <p>Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.</p>
<p>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</p>	<p>Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.</p>	<p>Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska,</p> <p>Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.</p>
<p>Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022</p>	<p>Cel 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego</p> <p>Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa</p>	<p>Kierunek interwencji 4.1.2. Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,</p> <p>Kierunek interwencji 4.1.3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,</p> <p>Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.</p>
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030</p>	<p>Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,</p>	<p>Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska,</p> <p>Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych,</p> <p>Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów,</p>

	Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	Celem polityki energetycznej państwa jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.	<p>Cel szczegółowy 1. Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych</p> <p>Cel szczegółowy 2. Rozbudowa infrastruktury wytórczej i sieciowej energii elektrycznej</p> <p>Cel szczegółowy 3. Dywersyfikacja dostaw gazu ziemnego i ropy naftowej oraz rozbudowa infrastruktury sieciowej</p> <p>Cel szczegółowy 4. Rozwój rynków energii</p> <p>Cel szczegółowy 5. Wdrożenie energetyki jądrowej</p> <p>Cel szczegółowy 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii</p> <p>Cel szczegółowy 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji</p> <p>Cel szczegółowy 8. Poprawa efektywności energetycznej</p>
DOKUMENTY SEKTOROWE		
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)	<p>Cel 1 - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia,</p> <p>Cel 2 - osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO (Światową Organizację Zdrowia) oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza, 2. Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza, 3. Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi, 4. Rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza, 5. Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza, 6. Upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych	Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa sieci kanalizacyjnej, 2. Inwestycje związane z oczyszczalniami ścieków, 3. Dostosowanie oczyszczalni do art. 5.2.
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022	Cel 1 - Zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszenie ilości powstających odpadów; 2. Zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami

	<p>należytego gospodarowania odpadami komunalnymi,</p> <p>Cel 2 - osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia ogólnej masy odpadów komunalnych w wysokości 50% do 2025 r.,</p> <p>Cel 3 - zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie).</p>	<p>komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji;</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. 4. Zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie); 5. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.; 6. Zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych; 7. Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia; 8. Zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych; 9. Utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi; 10. Monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12); 11. Zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.
<p>Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)</p>	<p>Cel 1. - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska</p> <p>Cel 2. - Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich</p> <p>Cel 3. - Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu</p> <p>Cel 4. - Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu</p> <p>Cel 5. - Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu</p> <p>Cel 6. - Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu</p>	<p>Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,</p> <p>Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu,</p> <p>Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,</p> <p>Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.</p>

DOKUMENTY O CHARAKTERZE PROGRAMOWYM		
<p>Program Ochrony Powietrza dla Województwa śląskiego</p>	<p>Nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza jest opracowanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW - działanie wskazane w harmonogramie; • Zaplanowanie mechanizmów wsparcia nastawionych na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości); • Wprowadzenie w województwie śląskim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym; • Zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych; • Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego; • Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza; • Prowadzenie edukacji ekologicznej - działanie wskazane w harmonogramie; • Prowadzenie działań kontrolnych - działanie wskazane w harmonogramie; • Realizacja uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.
<p>Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030+"</p>	<p>Cel strategiczny A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej</p> <p>Cel strategiczny B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca</p> <p>Cel strategiczny C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni</p> <p>Cel strategiczny D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym</p>	<p>A.1. Konkurencyjna gospodarka A.2. Innowacyjna gospodarka A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2. Aktywny mieszkaniac B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki C.1. Wysoka jakość środowiska C.2. Efektywna infrastruktura C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu D.3. Nowoczesna administracja publiczna</p>
<p>Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024</p>	<p>Cel Powietrze atmosferyczne, Cel Zasoby wodne, Cel Gospodarka odpadami, Cel Ochrona przyrody, Cel Zasoby surowców naturalnych, Cel Tereny przemysłowe, Cel Hałas, Cel Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych, • Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami, • System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód, • Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku

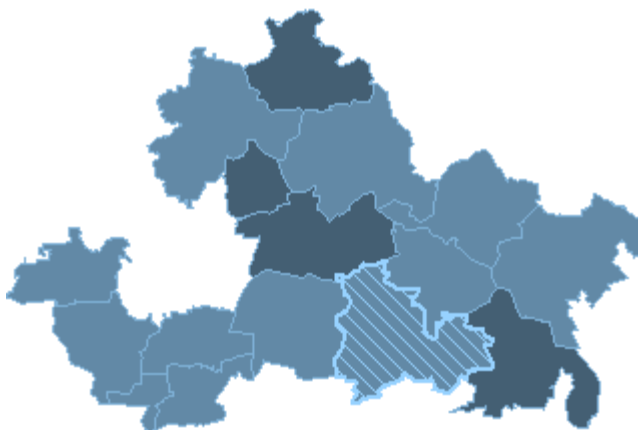
	<p>Cel Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym,</p> <p>Cel Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.</p>	<p>oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu, • Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych, • Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi, • Przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi, • Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska, • Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach, • Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.
<p>Program ochrony środowiska dla Powiatu Częstochowskiego na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027</p>	<p>Ochrona powietrza i klimatu</p> <p>Ochrona przed hałasem</p> <p>Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym</p> <p>Gospodarowanie wodami, Gospodarka wodno ściekowa</p> <p>Gospodarowanie zasobami geologicznymi,</p> <p>Ochrona gleb</p> <p>Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów</p> <p>Ochrona przyrody i krajobrazu</p> <p>Zapobieganie poważnym awariom</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu częstochowskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych, 2. Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami 3. Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska 4. Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach 5. System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód 6. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż 7. Przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego 8. Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi 9. Racjonalna gospodarka odpadami 10. Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne 11. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu 12. Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych 13. Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska 14. Edukacja społeczeństwa w zakresie świadomości ekologicznej i zarządzania środowiskowego

Źródło: „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, Ministerstwa Środowiska, wrzesień 2015, oraz opracowanie własne na podstawie aktualnych dokumentów wyższych szczebli wraz z ich aktualizacją 2017 i 2020

3. Ogólna charakterystyka Gminy Janów

Janów to gmina wiejska położona w północnej części województwa śląskiego w powiecie częstochowskim. Graniczy od południa z gminą Żarki i Niegowa należącymi do powiatu myszkowskiego, od północy z gminą Mstów i Przyrów. Na wschodzie znajduje się gmina Lelów, a na zachodzie gmina Olsztyn.

W skład Gminy Janów wchodzi następujące miejscowości: Apolonka, Bystrzanowice, Bystrzanowice- Dwór, Czepurka, Góry Gorzkowskie, Hucisko, Janów, Lgoczanka, Lipnik, Lusławice, Okrąglik, Pabianice, Piasek, Ponik, Siedlec, Skowronów, Sokole Pole, Śmiertny Dąb, Teodorów, Zagórze, Złoty Potok, Żuraw, ponadto także: Apolonka- leśniczówka, Bogdaniec, Bukówka, Cichy, Dąbrowa- Łazy, Dziadówki- Leśniczówka, Julianka Nadleśnictwo, Kamienna Góra, Lipnik- Gajówka, Łączki, Ostrężnik, Ostrów-Leśniczówka, Parkowe-Leśniczówka, Sygontka- Leśniczówka, Śmiertny- Dąb- Leśniczówka, Teodorów-Gajówka.

Rysunek 1 Lokalizacja gminy Janów na tle powiatu częstochowskiego
Źródło: www.wybory2010.pkw.gov.pl

Obszar gminy wynosi 14 700 ha, powierzchnia ta stanowi 9,67% całkowitej powierzchni powiatu.

Podstawowy układ drogowy Gminy Janów tworzą: droga krajowa nr 46 relacji Częstochowa- Szczekociny-Kielce, droga wojewódzka nr 793 relacji Siewierz-Św. Anna, drogi powiatowe oraz gminne. Gminę Janów dzieli zaledwie 20 km od Częstochowy i 90 km od Krakowa.

Użytkowanie terenów wskazuje na rolniczy charakter gminy, gdyż około 45% jej powierzchni zajmują użytki rolne, z czego większość stanowią grunty orne. W 50% pokryta jest lasami, pod względem klimatycznym sprzyja to rozwojowi rolnictwa. Zbiorowiska nieleśne o największym zróżnicowaniu występują w sąsiedztwie cieków oraz na terenach podmokłych. Dotyczy to zwłaszcza terenów łąk związanych z siedliskami wilgotnymi, na których terenie spotyka się liczne i rzadkie chronione gatunki roślin oraz bogatą gatunkowo faunę, natomiast inne zbiorowiska typu zaroślowego oraz łąkowego nie przedstawiają większej wartości ze względu na zubożały skład florystyczny, bądź zbyt małe powierzchnie.

Gmina posiada trudne warunki wodne, ubogą sieć wód powierzchniowych, pagórkowate ukształtowanie terenu z licznymi wychodniami wapiennymi. Główną rzeką przepływającą przez tereny gminy jest Wiercica, dopływ rzeki Warty. Rzeka Wiercica posiada swoje źródła w części południowej gminy i dalej biegnie w kierunku północnym.

Na terenie Gminy występują surowce naturalne takie jak wapień, piaski budowlane, glinki formierskie, wapień okruczowy i skaliste, kwarc oraz żwiry. Nieczynne wyrobiska po eksploatacji przedmiotowych kopalni w ramach działań właścicieli terenów zostały zrekultywowane lub uległy naturalnej sukcesji roślin krzewiastych i drzewiastych.

Gmina Janów na koniec 2021 roku liczyła 5 919 mieszkańców, z czego 49,9% stanowią kobiety, a 50,1% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 2,4%.

Średni wiek mieszkańców wynosi 40,6 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Gmina Janów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -20. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,35 na 1000 mieszkańców gminy Janów.

W 2020 roku zarejestrowano 61 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 86 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Janów -25. W tym samym roku 6 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 6.

60,7% mieszkańców gminy Janów jest w wieku produkcyjnym, 17,5% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

4. Ocena stanu środowiska

4.1. Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania

W tabeli poniżej przedstawiono Wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.

Tabela 3 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w programie ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024			
Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze Gminy Janów związana z realizacją kierunków działań naprawczych			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Aktualizacja "Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Janów" oraz „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Janów”	Gmina Janów W 2019 roku Gmina przyjęła do realizacji Plan gospodarki niskoemisyjnej (PGN), Uchwałą Nr 45/VIII/19 Rady Gminy Janów z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie przyjęcia do realizacji zaktualizowanego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Janów	PGN
2.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej z modernizacją kotłowni	Budynek Urzędu Gminy oraz szkoły w Janowie, Lgoczance i Lusławicach zostały poddane termomodernizacji. Wszystkie budynki użyteczności publicznej dysponują proekologicznym źródłem ciepła. I tak w Szkołach Podstawowych w Lgoczance i w Janowie, Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Siedlecu, Urzędzie Gminy Janów, Przedszkolu w Złotym Potoku oraz w zrewitalizowanym budynku Centrum Usług Społecznościowych w Janowie zamontowano piece c.o. na pellet. Natomiast w Szkołach w Lusławicach i Piasku funkcjonują piece na olej opałowy. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej ogrzewany jest eko- groszkiem.	w latach 2019-2021 nie realizowano zadnia
3.	Działania z zakresu termomodernizacji, montażu OZE w budynkach stanowiących własność osób fizycznych na terenie Gminy Janów Realizacja ustawy „antysmogowej” na terenie gminy Janów	WFOŚiGW w Katowicach Realizując działania Programu „Czyste Powietrze” z zakresu termomodernizacji, montażu OZE w budynkach stanowiących własność osób fizycznych oraz zapisy ustawy „antysmogowej”, mieszkańcy Gminy Janów w latach 2019-2021 wymienili stare źródła ciepła na: <ul style="list-style-type: none"> • 1 gruntowną pompę ciepła o podwyższonej klasie efektywności energetycznej, • 3 kotły gazowe kondensacyjne klasy efektywności energetycznej minimum A, • 3 kotły na biomasę spełniający wymogi, • 4 kotły na pellet drzewny, • 23 kotły na węgiel spełniające wymogi, • 4 pompy ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej, • 3 pompy ciepła spełniające wymogi, • 2 systemy ogrzewania elektrycznego spełniające wymogi. W tym samym okresie mieszkańcy instalowali mikroinstalacje fotowoltaiczne w ramach Programu „Mój Prąd”. Łącznie powstały 86 instalacje o mocy 445 kW.	43 nowe źródła ciepła 86 instalacji OZE
6.	Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali	WIOŚ w Katowicach Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska (RWMS) w Katowicach każdego dnia roboczego przekazuje do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego (WCZK) informacje o jakości powietrza za minioną dobę oraz	

	lokalnej	<p>krótkoterminową prognozę zanieczyszczeń powietrza przygotowaną na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy. Informacja ta jest przekazywana drogą mailową przez RWMS do WCZA a także m.in. do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.</p> <p>W przypadku wystąpienia ryzyka przekroczenia/przekroczenia poziomów informowania lub poziomów alarmowych dla niektórych substancji w powietrzu wysyłane jest powiadomienie, w którym podawana jest informacja o grupie osób najbardziej narażonych na zanieczyszczenie powietrza oraz o działaniach jakie należy podjąć w celu ograniczenia negatywnych skutków ponadnormatywnych stężeń.</p> <p>RWMS w Katowicach zamieszcza informacje i powiadomienia na stronie http://powietrze.gios.gov.pl/pjg/rwms/12/0. WCZK zamieszcza przedmiotowe komunikaty na swojej stronie internetowej oraz przekazuje do szerokiego grona odbiorców, w tym do: Powiatowych Centrów Zarządzania Kryzysowego, środków masowego przekazu oraz poprzez sms-owy system informowania w ramach Regionalnego Systemu Ostrzegania (RSO). Informacje o możliwości pozyskania aplikacji RSO w celu otrzymywania komunikatów na telefonie WCZL wysłało do wszystkich gmin w lutym 2015 roku oraz w styczniu 2016 roku. Informacja i powiadomienia obejmują obszar całego województwa śląskiego, również gminy na terenie których nie ma stacji pomiarowych, ze względu na ustalenie dla poszczególnych obszarów województwa stacji reprezentatywnych. Na terenie gminy Janów stacją reprezentatywną jest stacja jakości powietrza Złoty Potok, Leśniczówka Kamienna Góra.</p> <p>Ponadto Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach Departamentu Monitoringu Środowiska GIOŚ corocznie do 30 kwietnia przygotowuje ocenę jakości powietrza w województwie śląskim za rok poprzedni, w oparciu o wyniki ze stanowisk pomiarowych i wyniki modelowania. Roczne oceny jakości powietrza w wojewódzkie śląskim są udostępniane na stronie http://powietrze.gios.gov.pl/.</p>	
7.	Sukcesywna kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń	<p>WIOŚ Delegatura w Częstochowie</p> <p>W latach 2019-2021 na terenie gminy Janów WIOŚ przeprowadził łącznie 12 kontroli, w tym 3 kontrole z wyjazdem w teren z ustalonym podmiotem i 9 kontroli przeprowadzonych w oparciu o dokumenty.</p> <p>Kontrole z wyjazdem w teren prowadzone były jako kontrole interwencyjne. Kontrole w oparciu o dokumenty dotyczy głównie oceny dotrzymania wielkości dopuszczalnych oraz spełnienia wymagań dotyczących badań automonitoringowych.</p>	12 kontroli
8.	Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej na terenie gminy Janów	<p>PZD w Częstochowie</p> <p>Na terenie gminy Janów realizowana jest inwestycja „Przebudowa drogi powiatowej nr 1093 S na odcinku Piasek – Czepurka. Planowane zakończenie prac jest na wrzesień 2022 roku.</p> <p>Gmina Janów, w latach 2020-2021 wykonała inwestycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przebudowa drogi gminnej ul. Ściegiennej w Piasku. - długość 184,3 m, • roboty budowlane polegające na odtworzeniu warstwy ścieralnej nawierzchni drogi położonej na 	przebudowa: 8 odcinków dróg gminnych

		<p>działce ewid. nr 1543 i 1544 w miejscowości Śmiertny Dąb, długość 1 314 m,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przebudowa drogi do transportu rolnego w miejscowości Hucisko, długość 863 m, • przebudowa drogi gminnej Nr DG677007S Hucisko, długość 657 m, • przebudowa drogi do transportu rolnego Okrąglik – Żuraw, długość 916 m, • przebudowa drogi gminnej Nr DG677007S Hucisko, • przebudowa ciągu pieszo – rowerowego w miejscowości Złoty Potok od Cmentarza do granicy Nadleśnictwa oraz od granicy Nadleśnictwa Złoty Potok do granicy Janowa, • roboty budowlane polegające na odtworzeniu warstwy ścieralnej nawierzchni ul. Klonowej w Złotym Potoku, nakładki asfaltowej na łączniku do ul. Klonowej w Złotym Potoku. 	
--	--	---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Janów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy. Część wskaźników została zaczerpnięta z Programu Ochrony Środowiska Gminy Janów z 2017 roku, a część z Polityki Ekologicznej Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Tabela 4 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powietrza

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021
1	Stężenie średnioroczne NO ₂ [µg/m ³]	17,4 µg/m ³	10,4 µg/m ³
2	Stężenie średnioroczne SO ₂ [µg/m ³]	25,0 µg/m ³	5,0 µg/m ³
3	Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 [µg/m ³]	44,0 µg/m ³	22,5 µg/m ³
4	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy, w której leży miasto	Klasa C: pył PM10 (24-h), pył PM2,5, benzo(a)piren, ozon	Klasa C dotyczy: PM10, benzo(a)piren w pyłe PM10, pyłu PM2,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ/GIOŚ ze stacji monitoringowej w Złotym Potoku

4.1.1. Opis stanu obecnego

4.1.1.1. Jakość powietrza na obszarze gminy Janów

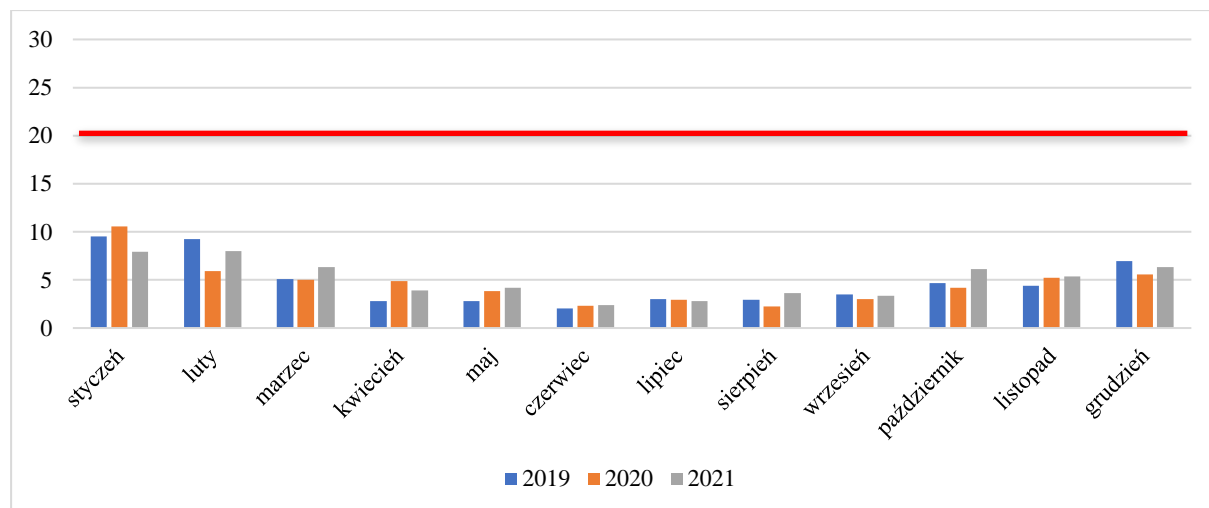
Ocenę jakości powietrza na terenie gminy Janów przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z opracowań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach tj.: Roczna ocenę jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2021.

Ocena przeprowadzona jest w pięciu wyodrębnionych strefach na terenie województwa śląskiego:

- strefa śląska (obejmująca gminę Janów),
- aglomeracja górnośląska,
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska,
- miasto Bielsko-Biała,
- miasto Częstochowa.

Na terenie strefy śląskiej oceny prowadzone są w oparciu o stacje pomiarowe znajdujące się na terenie gminy Janów - stacja pomiarowa Złoty Potok, Leśniczówka Kamienna Góra, gdzie prowadzone są ciągłe automatyczne pomiary imisyjne stężeń dwutlenku siarki, tlenków azotu (NO, NO₂, NO_x), tlenku węgla, ozonu, benzenu oraz pyłu zawieszonego PM₁₀, a także pomiary manualne: wapnia, chlorków, wolnego węgla (EC), rtęci całkowitej, potasu, magnezu, sodu, amonów, azotanów, węgla organicznego (OC) oraz siarczanów w PM_{2,5} oraz pomiary parametrów meteorologicznych.

Poniżej przedstawiono analizę wyników pomiarów jakości powietrza na stacji w Złotym Potoku, uwzględnianej przy ocenie rocznej jakości powietrza dla województwa śląskiego w latach 2019-2021.

LEGENDA:

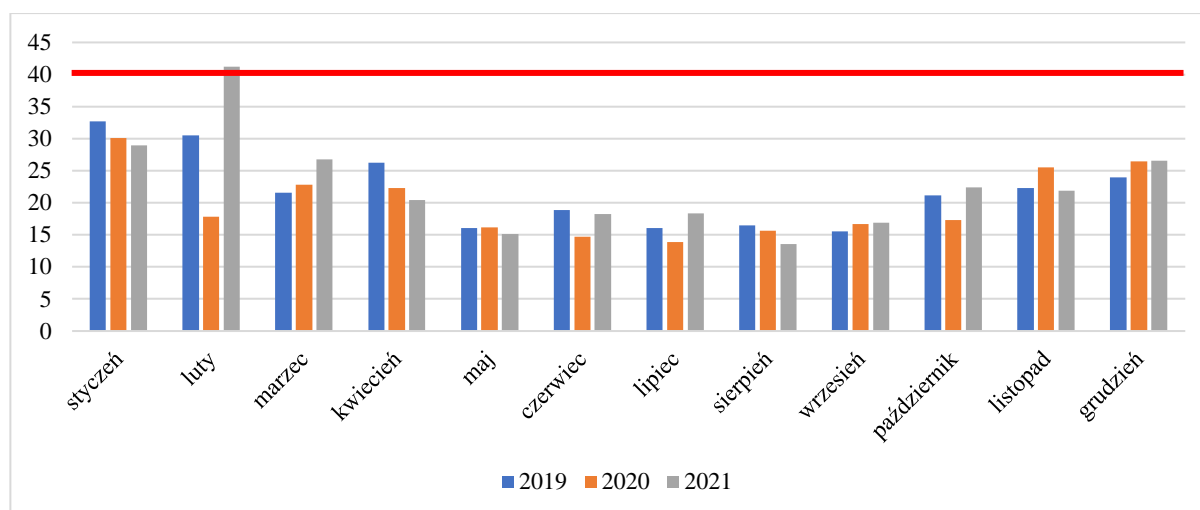
czerwona linia oznacza dopuszczalny poziom zanieczyszczenia (rok kalendarzowy)

Rysunek 2 Średnie stężenie dwutlenku siarki na stacji Złoty Potok, Leśniczówka Kamienna Góra w latach 2019-2021 (µg/m³)

Źródło: Pomiar automatyczny – Monitoring Powietrza za lata 2019-2021

Maksymalne miesięczne stężenia dwutlenku siarki odnotowano w styczniu 2020 tj. 10,57 µg/m³. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 4,7 µg/m³ w 2019 roku, 4,7 µg/m³ w 2020 roku, oraz 5,0 µg/m³ w 2021 roku a zatem znacznie poniżej poziomu dopuszczalnego (20 µg/m³). Wartości średnio roczne wskazują na nieznaczne pogorszenie jakości powietrza w 2021 roku ze względu na stężenia dwutlenku siarki.

Z powodu braku szczegółowych danych nie jest możliwe określenie maksymalnego średniego stężenia tlenków azotu. Natomiast średnia wartość roczna stężenia tlenków azotu wyniosła 9,6 µg/m³ w 2019 roku, 9,5 µg/m³ w 2020 roku oraz 10,4 µg/m³ w 2021 roku a zatem znacznie poniżej poziomu dopuszczalnego (40 µg/m³). Wartości średnio roczne wskazują na nieznaczne pogorszenie jakości powietrza w 2021 roku ze względu na stężenia tlenków azotu.

LEGENDA:

czerwona linia oznacza dopuszczalny poziom zanieczyszczenia (rok kalendarzowy)

Rysunek 3 Średnie stężenie pyłu PM10 na stacji Złoty Potok, Leśniczówka Kamienna Góra w latach 2019-2021 (µg/m³)

Źródło: Pomiar automatyczny – Monitoring Powietrza za lata 2019-2021

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM10 odnotowano w lutym 2021 tj. 41,22 µg/m³. Średnia wartość roczna wyniosła: 21,7 µg/m³ w 2019 roku, 20,0 µg/m³ w 2020 roku oraz 22,5 µg/m³ w 2021 roku a zatem znacznie poniżej poziomu dopuszczalnego, tj. 40 µg/m³. Wartości średnio roczne wskazują na nieznaczne pogorszenie jakości powietrza w 2021 roku ze względu na stężenie pyłu PM10.

Według oceny rocznej jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, prowadzonej przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakość powietrza w gminie odbiegała od poziomu odpowiadającego obowiązującym normom. Stale występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń, jak: pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, benzo(a)piren, ozon.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2021 roku określono strefy dla województwa śląskiego, w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne, dla których istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia):
 - strefa śląska – pył PM10 (24h),
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne dla fazy II, dla których nie istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia):
 - strefa śląska – pył PM2,5 (rok);¹
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe, dla których istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia):
 - strefa śląska – benzo(a)piren B(a)P (rok);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego, dla których nie ma obowiązku wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia):
 - strefa śląska – ozon O₃ (8h),
 - strefa śląska – ozon O₃ (8h) 3lata.
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego, dla których nie ma obowiązku wykonania POP (kryterium ochrona roślin):
 - strefa śląska – ozon O₃ – AOT40-R,
 - strefa śląska – ozon O₃ – AOT40-R5.

¹ Poziom dopuszczalny dla pyłu zawieszonego PM2,5 do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 r. (faza II).

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów-Pb, arsen-As, kadm-Cd, nikiel-Ni standardy imisyjne na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) były dotrzymane. W przypadku stref, dla których POP zostały określone, a standardy jakości powietrza są nadal przekraczane, zarząd województwa obowiązany będzie do aktualizacji programu po okresie 3 lat od wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza uwzględniając działania ochronne dla wrażliwych grup ludności.

Na przestrzeni ostatnich lat przeanalizowano uchwalone programy ochrony powietrza, których zadaniem była diagnoza stanu jakości powietrza oraz wskazanie działań naprawczych, skutkujących poprawą lub utrzymaniem jakości powietrza na obszarach wykonywanych pomiarów.

Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr VI/21/12/2020 z dnia 22 czerwca 2020 roku przyjął „Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego”. Celem Programu ochrony powietrza jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz PM_{2,5}, a także poziomów docelowych benzo(a)pirenu, ozonu (tylko strefa śląska) i dwutlenku azotu (tylko w strefie aglomeracja górnośląska), a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza.

Opracowany Program ochrony powietrza składa się z:

- części opisowej, która uwzględni charakterystykę stref objętych Programem, analizę stanu jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, benzo(a)pirenu, ozonu i dwutlenku azotu, działania naprawcze wraz z możliwymi źródłami ich finansowania oraz plan działań krótkoterminowych,
- części wskazującej obowiązki i ograniczenia związane z realizacją Programu oraz PDK, która określa również sposób monitorowania postępu realizacji POP,
- uzasadnienia zakresu zagadnień określonych i ocenionych przez Zarząd Województwa Śląskiego, w którym zawarte są informacje dotyczące uwarunkowań wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego, bilans emisji do powietrza zanieczyszczeń objętych Programem, analiza ekonomiczna możliwych do zastosowania działań i prognoza stanu jakości powietrza po zrealizowaniu działań naprawczych,
- załączników, gdzie opisano przebieg konsultacji społecznych i opiniowania projektu dokumentu oraz zamieszczono mapy.

Do analiz, które były niezbędne w Programie ochrony powietrza wykorzystano dane dla roku 2018, który jest rokiem bazowym. Natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do roku 2026. Wszystkie planowane zadania zostały przeanalizowane i wybrane tak, by za zaangażowane środki finansowe zapewnić uzyskanie jak największego efektu poprawy jakości powietrza.

Zgodnie z ww. programem całkowita emisja pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz B(a)P wymagana do zredukowania do roku 2027 na terenie gminy Janów wynosi:

- pył PM₁₀ – 38,74 Mg/rok,
- pył PM_{2,5} – 38,41 Mg/rok,
- B(a)P – 0,022 Mg/rok.

Efekt rzeczowy dla realizacji działania naprawczego PL2405ZSO w okresie do 2027 roku wynosi:

- wymagana powierzchnia, na której wymagana jest zmiana sposobu ogrzewania – nie określono,
- szacunkowe koszty – 560 000,00 zł.

Obowiązki Wójta Gminy Janów w ramach realizacji Programu ochrony powietrza:

- przedkładanie Marszałkowi Województwa sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie,
- prowadzenie działań ograniczających emisję z obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych poprzez termomodernizację czy wymianę źródeł ciepła,
- przekazywanie informacji i ostrzeżeń związanych z Planem Działań Krótkoterminowych,
- realizacja działań ujętych w planie działań krótkoterminowych, w zależności od ogłoszonego alarmu,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza.

Na terenie gminy Janów w zakresie emisji pyłów i gazów dwa przedsiębiorstwa posiadają aktualną decyzję wydaną przez Starostę Częstochowskiego².

² Pismo Starostwa Powiatowego w Częstochowie 27.06.2022 r. znak: OŚ.605.4.2022.XIII

4.1.1.1. Emisja z emitorów liniowych

Obszar gminy Janów obsługuje system dróg publicznych kategorii wojewódzkiej, powiatowej i gminnej oraz sieć dróg wewnętrznych. Przez obszar gminy nie przebiega żadna droga krajowa. Łączna długość dróg publicznych na terenie gminy Janów wynosi około 156,625 km, w tym:

- droga krajowa nr 46 Kłodzko – Szczekociny (odcinek Skowronów – Lgoczanka) o długości 19,446 km,
- droga wojewódzka nr 793 Siewierz – Święta Anna (odcinek Siedlec – Ponik) o długości 11,9 km,
- drogi powiatowe o długości 40,579 km:
 - 1014 S Złoty Potok-Gorzków-Pastaszowice-Niegowa 0,439 km,
 - 1014 S Złoty Potok-Gorzków-Pastaszowice-Niegowa 3,441 km,
 - 1014 S Złoty Potok-Gorzków-Pastaszowice-Niegowa 0,013 km,
 - 1014 S Złoty Potok-Gorzków-Pastaszowice-Niegowa 0,017 km
 - 1014 S Złoty Potok-Gorzków-Pastaszowice-Niegowa 0,008 km,
 - 1014 S Złoty Potok-Gorzków-Pastaszowice-Niegowa 0,011 km,
 - 1016 S Bystrzanowice - Mzurów – Niegowa 3,941km,
 - 1039 S Mokrzysz - Żuraw – Zalesice 0,504 km,
 - 1039 S Mokrzysz - Żuraw – Zalesice 1,124 km,
 - 1039 S Mokrzysz - Żuraw – Zalesice 5,934 km,
 - 1040 S Częstochowa-Brzyszków-Małusy Wlk.-Kobyliczyce (DP 1039S) 0,430 km,
 - 1041 S Małusy Wielkie – Żuraw 0,841 km,
 - 1041 S Małusy Wielkie – Żuraw 3,116 km,
 - 1066 S Zrębice-Krasawa-Siedlec-DW 793 5,360 km,
 - 1069 S Turów - DP 1041S 0,370 km,
 - 1093 S Żuraw - Lusławice - Czepurka – Piasek 0,843 km,
 - 1093 S Żuraw - Lusławice - Czepurka – Piasek 5,080 km,
 - 1098 S Julianka - Konstantynów – Podlesie 1,944 km,
 - 1098 S Julianka - Konstantynów – Podlesie 2,355 km,
 - 1098 S Julianka - Konstantynów – Podlesie 0,376 km,
 - 1098 S Julianka - Konstantynów – Podlesie 0,490 km,
 - 1101 S Konstantynów - Teodorów - Sokole Pole 3,942 km,
- drogi gminne 84,7 km, w tym 43,6 km stanowią drogi o nawierzchni twardej ulepszonej bitumicznie, 6,6 km stanowią drogi o nawierzchni twardej tłuczniowej nieulepszonej, 24,4 km to drogi gruntowe wzmocnione żwirem i żużlem, 10,1 km dróg stanowią drogi gruntowe naturalne (z gruntu rodzimego).

Zarządcami dróg, do których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy:

- autostrady - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Katowicach,
- dróg wojewódzkich –Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- dróg powiatowych – Powiatowy Zarząd Dróg w Częstochowie,
- dróg gminnych – Gmina Janów.

Na drogach krajowych i wojewódzkich regularnie, co 5 lat (z wyłączeniem miast na prawach powiatu) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), którego celem jest zilustrowanie aktualnego poziomu natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach sieci dróg oraz wskazanie prognozy ruchu w perspektywie kolejnych 5, 10 oraz 15 lat.

W roku 2020/2021 na sieciach dróg krajowych oraz wojewódzkich został przeprowadzony Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który stanowi podstawowe źródło informacji o ruchu drogowym w Polsce. Podstawę prawną przeprowadzenia pomiaru stanowiło Zarządzenie nr 12 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 28 marca 2019 r.

Pomiary na terenie gminy Janów przeprowadzono na jednym odcinku drogi krajowej nr 46:

- Janów /ul. Żarecka (DW793) - Ślężany (DW789) o długości 13,588 km,

oraz odcinku drogi wojewódzkiej nr 793:

- Janów (DK46) - Żarki (DW789) o długości 13,086 km.

Tabela 5 Średnie dobowe natężenie ruchu na drodze wojewódzkiej nr 793 w rejonie gminy Janów w 2020/2021 roku

Rodzaj pojazdu	Procentowy udział pojazdów na drodze w roku 2020/2021	Liczba pojazdów w roku 2020/2021 (poj./dobę)	Liczba pojazdów w roku 2025 – prognoza (poj./dobę)
Droga krajowa nr 46			
Samochody osobowe	84,42%	3 371	3 776
Motocykle	1,58%	63	71
Lekkie samochody ciężarowe	7,69%	307	323
Samochody ciężarowe	4,58%	183	211
Autobusy	1,33%	53	57
Ciągniki rolnicze	0,40%	16	18
SUMA	100%	3 993	4 456
Droga wojewódzka nr 793			
Samochody osobowe	87,63%	2 593	3 112
Motocykle	7,03%	208	250
Lekkie samochody ciężarowe	1,99%	59	71
Samochody ciężarowe	2,53%	75	90
Autobusy	0,74%	22	26
Ciągniki rolnicze	0,07%	2	2
SUMA	100%	2 959	3 551

Źródło: GPR, 2020/2021

Spośród wszystkich pojazdów poruszających się po przebiegających przez teren gminy Janów drodze krajowej największy udział mają samochody osobowe 84,42%, co świadczy o dominacji transportu prywatnego. Samochody ciężarowe oraz samochody dostawcze stanowią łącznie 12,27%. Najmniejszy udział przypadł autobusom, ciągnikom oraz motocyklom 3,31%. Podobnie sytuacja wygląda na odcinku drogi wojewódzkiej, gdzie pojazdy osobowe stanowiły 87,63%, samochody ciężarowe oraz samochody dostawcze stanowią łącznie 4,53%. Najmniejszy udział przypadł autobusom, ciągnikom oraz motocyklom 7,84%.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa PKP (nr 61) na trasie Kielce – Fosowskie z przystankiem osobowym w Lusławicach, obsługującym lokalny ruch pasażerski do Kielc, Włoszczowy i Częstochowy. Linia została przebudowana w związku z planowanym zwiększeniem prędkości jazdy pociągów. Od 14 grudnia 2014 roku na tej trasie kursują pociągi Pendolino (Express InterCity Premium).

4.1.1.2. Niska emisja na terenie gminy Janów

Niska emisja to emisja szkodliwych pyłów i gazów przez emitory znajdujące się na wysokości nie większej niż 40 m. Jej źródłem jest nieefektywne spalanie paliw w domach i samochodach oraz kotłowniach przemysłowych. Wprowadzane do powietrza na tej wysokości zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstania wyrządzając szkody lokalnie (zazwyczaj są to miejsca zwartej zabudowy mieszkalnej).

Niska emisja została szczegółowo omówiona w przyjętym Planie gospodarki niskoemisyjnej - uchwałą Nr 45/VIII/19 Rady Gminy Janów z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie przyjęcia do realizacji zaktualizowanego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Janów (dalej zwanym PGN).

Na obszarze Gminy Janów brak jest scentralizowanych systemów zaopatrzenia w energię ciepłą. Na terenie Gminy istnieją jedynie lokalne źródła ciepła, zaopatrujące w ciepło zespoły budynków, pojedyncze budynki mieszkalne, usługowe i przemysłowe.

Na terenie gminy istnieje kilka lokalnych kotłowni, usytuowanych głównie w budynkach użyteczności publicznej, zakładach przemysłowych. Część z tych kotłowni obecnie jest modernizowana. Modernizacja polega głównie na wymianie kotłów nieekologicznych na nowe, bądź zastąpieniu paliw stałych paliwami ekologicznie czystymi.

Obszar zabudowy mieszkaniowej oraz zabudowa jednorodzinna rozproszona, zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych źródeł, opalanych paliwami stałymi (węgiel kamienny, miał), olejem opałowym, gazem ziemnym, względnie energią elektryczną. Instalacje indywidualne są jednym z większych emiterów zanieczyszczeń do atmosfery, gdyż lokalne źródła ciepła zazwyczaj charakteryzują się niską sprawnością i brakiem jakichkolwiek urządzeń ochrony atmosfery.

W celu określenia zużycia energii oraz emisji CO₂ na terenie Gminy Janów przeprowadzono prognozę bazową w 2020 r. W prognozie zostały wykorzystane dane inwentaryzacyjne pozyskane dla 2010 r., w których uwzględniono:

- strukturę zmian liczby mieszkańców Gminy Janów, określoną na podstawie trendów demograficznych,
- strukturę zmian podmiotów gospodarczych,
- strukturę zmian powierzchni użytkowej mieszkań,
- strukturę zmian pojazdów, zarejestrowanych na terenie gminy,
- zapotrzebowanie na energię ciepłą, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Według obliczeń zużycie energii na terenie gminy Janów wzrosło w 2020 roku do wartości 197 471,76 MWh (o 15%) stosunku do roku bazowego z 2004. Za największe zużycie energii w roku 2020 będzie odpowiadał sektor mieszkalnictwa - 34% zużycia energii ogółem, sektor usług - 43%, transport lokalny - 21%.

Wzrost emisji CO₂ w 2020 r. w stosunku do 2004 r. wyniósł około 10%. W 2020 roku sektorem charakteryzującym się najwyższą emisją CO₂ w stosunku do roku bazowego jest sektor użyteczności publicznej (30% wzrost w stosunku do roku bazowego), sektor transportu wzrost 48% oraz mieszkalnictwa wzrost o blisko 18%.

W latach 2019-2021 na terenie gminy Janów realizowano Program Czyste Powietrze, w ramach którego udzielano dotacji do wymiany źródła ciepła (program dofinansowany z WFOŚiGW – Czyste Powietrze) oraz do termomodernizacji budynków jednorodzinnych i budynków użyteczności publicznej, dzięki czemu przeprowadzono m.in. termomodernizację 8 obiektów użyteczności publicznej, zamontowano 43 nowe źródła ciepła oraz 86 mikroinstalacji fotowoltaicznych. Działania te szczegółowo opisano w rozdziale 4.1.

W 2017 roku z inicjatywy Radnego Gminy w miejscowości Siedlca rozpoczęła się procedura gazyfikacji. Na chwilę obecną do sieci podłączone są 44 posesje. Wiele domostw jest w trakcie załatwiania formalności związanych z przyłączeniem. Długość gazociągu to ponad 4 km. Inwestorem gazyfikacji na terenie gminy Janów jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., Zakład Gazowniczy w Zabrze.

4.1.1.3. Warunki wykorzystania OZE

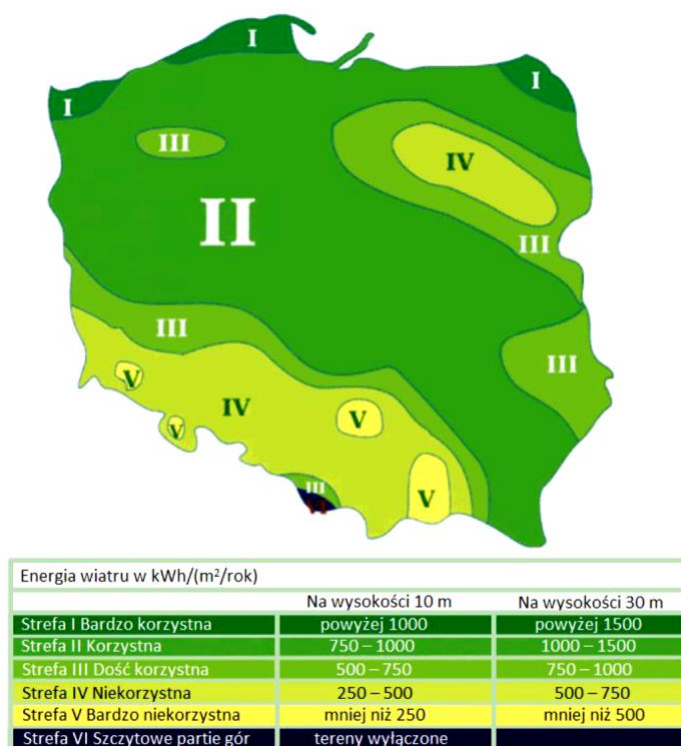
Według założeń unijnych alternatywne źródła energii mają w przyszłości stanowić istotny udział w bilansie energetycznym Europy. Celem UE było uzyskanie 20% energii ze źródeł odnawialnych do 2020 roku w końcowym zużyciu energii brutto. Do końca 2032 roku ma to być, co najmniej 32% energii z OZE. Zgodnie z celami unijnego pakietu klimatyczno-energetycznego, udział OZE w końcowej konsumpcji energii dla Polski do 2020 roku powinien być wynieść 15%, a do 2030 roku 21%.

Największy udział w polskim rynku OZE mają elektrownie wiatrowe, wodne i biomasa. Ale intensywny rozwój fotowoltaiki, zwłaszcza w sektorze mikroinstalacji może uczynić ją w najbliższym czasie drugą (po lądowej energetyce wiatrowej) technologią OZE w Polsce.

Energia wiatru

Trwający obecnie rozwój technologiczny siłowni wiatrowych pozwala na szersze wykorzystanie energii wiatru do produkcji energii elektrycznej. Energia wiatrowa jest ekologicznie czysta – do jej wytworzenia niepotrzebne jest wykorzystanie jakiegokolwiek paliwa.

Wybór miejsca pod lokalizację siłowni wiatrowych powinien opierać się na analizie warunków wiatrowych. Wstępna ocena może zostać dokonana w oparciu o atlasy i mapy wietrzności. Zasoby energii wiatru są silnie związane z lokalnymi warunkami klimatycznymi i terenowymi. Decydują one o tym, czy dany obszar jest korzystnym miejscem do zbudowania siłowni wiatrowej.

Rysunek 4 Energia wiatru w kWh/(m²/rok) na wysokości 10 i 30 m n.p.m.

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007 na podstawie danych 29 prof. Haliny Lorenc, IMiGW

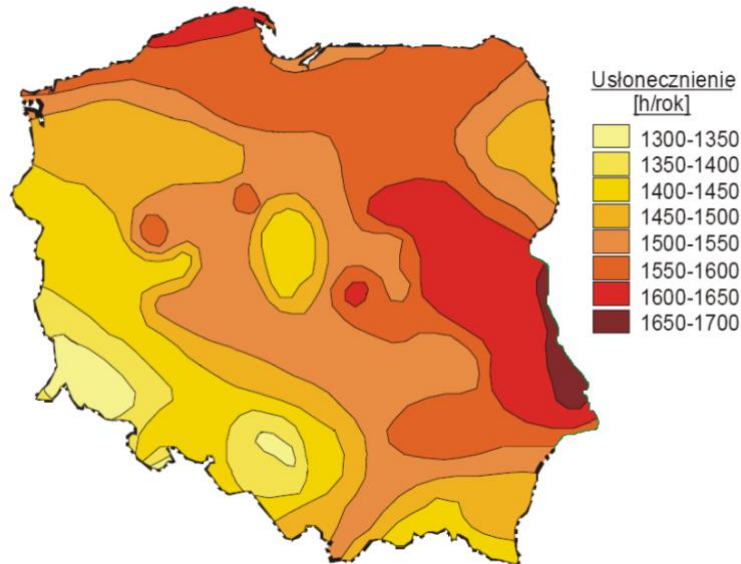
Po analizie powyższej mapy wywnioskować można, iż potencjał energetyczny wiatru na obszarze gminy Janów mieści się w zakresie 500-750 kWh/(m²/rok), na wysokości 30 m nad powierzchnią terenu, co może świadczyć, iż gmina w całym obszarze posiada niekorzystne warunki wykorzystania wiatru. Warunki lokalne terenu mogą sytuację tą dodatkowo polepszyć albo pogorszyć. Przed przystąpieniem do realizacji ewentualnego projektu należy przeprowadzić dokładne badania warunków wiatrowych, jednak jest to kosztowna inwestycja. Przyczyną zakłóceń przepływu wiatru mogą być przeszkody terenowe związane ze środowiskiem geograficznym (obniżenia i pagórki), przyrodniczym (lasy) czy działalnością człowieka.

Energia słońca

Energia słoneczna jest powszechnie dostępnym, ekologicznie czystym i najbardziej naturalnym z istniejących źródeł energii. Najefektywniej może być wykorzystana lokalnie, zaspokajając zapotrzebowanie na ciepłą wodę użytkową i ogrzewanie pomieszczeń. Dużą zaletą jest jej łatwa adaptacja, zwłaszcza do celów gospodarstwa domowego.

Praktyczne wykorzystanie energii promieniowania słonecznego wymaga oszacowania potencjalnych i rzeczywistych zasobów energii słonecznej na danym obszarze i parametryzacji warunków meteorologicznych dostosowanych do potrzeb technologii przetwarzania energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną lub ciepłą.

Istotny wpływ na ilość promieniowania słonecznego, jaka dociera do Ziemi, ma przejrzystość powietrza. Parametr przejrzystości powietrza ulega wahaniom w ciągu dnia w zależności od warunków meteorologicznych. Ponadto, zmniejszenie przejrzystości powietrza, może być wywołane również przez zawieszone w nim liczne cząsteczki pyłu i dymu.

Rysunek 5 Średnie roczne sumy usłonecznienia

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007 na podstawie danych 30 prof. Haliny Lorenc, IMiGW

Gmina Janów położona jest na obszarze rejonu centralnego, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 900-950 kWh/m², natomiast średnie sumy usłonecznienia w ciągu roku wahają się w granicach 1400-1450 h/rok. Powyższe warunki sprawiają, że Gmina dysponuje dobrymi warunkami dla rozwoju energetyki słonecznej. Preferowanym kierunkiem rozwoju energetyki słonecznej powinno być zatem instalowanie indywidualnych małych instalacji solarnych i fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

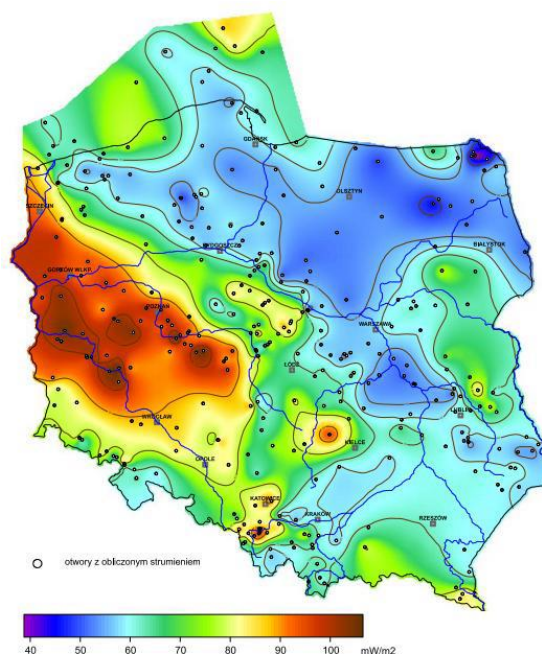
Energia Ziemi

Źródłem energii geotermalnej jest wewnątrz Ziemi o temperaturze około 5 400°C, generujące przepływ ciepła w kierunku powierzchni. W celu wydobycia wód geotermalnych na powierzchnię wykonuje się odwierty do głębokości zalegania tych wód. W pewnej odległości od otworu czerpalnego wykonuje się drugi otwór, którym wodę geotermalną po odebraniu od niej ciepła, wtłacza się z powrotem do złoża. Wody geotermalne są z reguły mocno zasolone, jest to powodem szczególnie trudnych warunków pracy wymienników ciepła i innych elementów armatury instalacji geotermalnych. Z uwagi na zróżnicowany poziom energetyczny płynów geotermalnych (w porównaniu do klasycznych kotłowni) można je wykorzystywać:

- do ciepłownictwa (m.in.: ogrzewanie niskotemperaturowe i wentylacja pomieszczeń, przygotowanie ciepłej wody użytkowej),
- do celów rolniczo-hodowlanych (m.in.: ogrzewanie upraw pod osłonami, suszenie płodów rolnych, ogrzewanie pomieszczeń inwentarskich, przygotowanie ciepłej wody technologicznej, hodowla ryb w wodzie o podwyższonej temperaturze),
- w rekreacji (m.in.: podgrzewanie wody w basenie),
- przy wyższych temperaturach do produkcji energii elektrycznej.

W zależności od głębokości, z której eksploatowana jest energia geotermalna, wyróżnia się:

- geotermię płytką (niskiej entalpii) – wykorzystującą energię cieplną gruntu z głębokości do ok. 100 m za pomocą pomp ciepła,
- geotermię głęboką (wysokiej entalpii) – pozyskującą energię cieplną z wnętrza Ziemi, z głębokości kilku kilometrów.

Rysunek 6 Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: <https://www.mos.gov.pl/> (Szewczyk & Gientka, 2009)

Analizując powyższą mapę rozkładu gęstości strumienia ciepłego można stwierdzić, iż budowa instalacji geotermalnych wysokiej entalpii w gminie Janów jest uzasadniona. Na terenie Gminy Janów występują wody geotermalne. Są to zasoby obecnie nie eksploatowane.

Według mapy gęstość strumienia ciepłego w rejonie gminy wynosi maksymalnie 60-70 mW/m². Potencjał ten jest znaczny, natomiast pozyskanie energii geotermalnej wiąże się z koniecznością poniesienia wysokich nakładów inwestycyjnych.

Budowa jednak instalacji geotermalnej na omawianym obszarze będzie możliwa wyłącznie wtedy, gdy przeprowadzone ekspertyzy w zakresie występowania złoża geotermalnego potwierdzą ekonomiczną zasadność jego wykorzystania lub gdy wystąpi znaczny wzrost zapotrzebowania na ciepło.

Należy zaznaczyć, że eksploatacja energii geotermalnej powoduje również problemy ekologiczne, z których najważniejszy polega na kłopotach związanych z emisją szkodliwych gazów uwalnianych się z płynu. Dotyczy to przede wszystkim siarkowodoru (H₂S), który powinien być pochłonięty w odpowiednich instalacjach, podrażających koszt produkcji energii. Inne potencjalne zagrożenia dla zdrowia powoduje radon (produkt rozpadu radioaktywnego uranu) wydobywający się wraz z parą ze studni geotermalnej.

Jednakże na terenie całej gminy Janów można wykorzystać geotermię płytką przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Pompa ciepła jest urządzeniem przenoszącym ciepło z ogólnie dostępnego środowiska cechującego się niewyczerpalnymi zasobami energii, tj. gruntu, wody lub powietrza (dolne źródło ciepła) do górnego źródła ciepła w postaci ciepła o wyższej temperaturze.

Biomasa

Jednym ze źródeł energetycznych biomasy użytkowanych w kotłach jest słoma³. To „dojrzałe lub wysuszone źdźbła roślin zbożowych”, a także wysuszone rośliny strączkowe, len czy rzepak. Charakteryzuje się dużą zawartością suchej masy (około 85%). W energetyce zastosowanie znajduje słoma wszystkich rodzajów zbóż oraz rzepaku i gryki, natomiast szczególnie cenną jest słoma żytnia, pszenna, rzepakowa i gryczana oraz osadki kukurydzy.

Do celów niniejszej dokumentacji przyjęto zużycie słomy pochodzącej z upraw zboża na terenie gminy Janów. W poniższej tabeli przedstawiono powierzchnię poszczególnych upraw.

³ źródło: „Mała Encyklopedia Rolnicza”

Tabela 6 Powierzchnia upraw na terenie gminy Janów

Uprawa	Jednostka	Powierzchnia
ogółem	ha	1 323
zboża razem	ha	1 042
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ha	1 017
ziemniaki	ha	62
buraki cukrowe	ha	0,5
rzepak i rzepik razem	ha	65

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Powszechny Spis Rolny 2020

Na terenie gminy Janów pod uprawę zbóż oraz rzepaku i rzepiku wykorzystuje się odpowiednio 1 388 ha. Po żniwach pozostaje 4 do 6 t/ha słomy. Przyjmując, że jest to przeciętnie 5t/ha z upraw tych, uwzględniając zapotrzebowanie poszczególnych hodowlanych gatunków zwierząt na słomę ze zbóż, na terenie gminy można uzyskać na cele energetyczne około 6 940 ton słomy. Wartość opałowa słomy wynosi 15 MJ/kg, zatem potencjał energetyczny słomy pochodzącej z produkcji rolnej wyniesie 104,1 GJ/rok. Po uzyskaniu słomy z produkcji rolnej należy poddać ją procesowi peletyzacji w celu zwiększenia udziału biomasy nawet do 30% w ogólnym bilansie paliwa spalane w kotłach energetycznych oraz do celów transportowych.

Łączna powierzchnia gruntów odłogowych i ugorowych w gminie Janów wynosi 124 ha. W celu zaopatrzenia gminy w energię, grunty te można wykorzystać do uprawy roślin energetycznych. Podana wartość powierzchni gruntów jest jedynie teoretyczna. Należy uwzględnić, iż nie wszystkie tereny nadają się do uprawy roślin, zakładając jako powierzchnię do zagospodarowania w celu uprawy roślin energetycznych wartość 70% z 124 ha = 86,8 ha.

Słoma jest wykorzystywana głównie, jako pasza lub podściółka w hodowli zwierząt gospodarskich, zaś do celów energetycznych wykorzystuje się jedynie jej nadwyżki. Wykorzystanie nadwyżek w celach energetycznych pozwala uniknąć ich spalania na polach, chroniąc tym samym stan środowiska naturalnego. W związku z powyższym, w obliczeniach projektowych należy uwzględnić ilość słomy koniecznej do produkcji zwierzęcej. Zapotrzebowanie na słomę jest różne w zależności od gatunku zwierząt. Zapotrzebowanie na słomę dla poszczególnych gatunków zwierząt hodowanych przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 7 Zapotrzebowanie na słomę dla poszczególnych gatunków zwierząt hodowanych

Zwierzęta hodowane	Zapotrzebowanie na słomę (kg/szt.)/rok
Bydło	2 555
Trzoda chlewna	730
Drób	1

Źródło: Ocena produkcji i potencjalnych możliwości wykorzystania słomy do celów grzewczych, Inżynieria Rolnicza 6(104)/2008

Po uzyskaniu słomy z produkcji rolnej należy poddać ją procesowi peletyzacji w celu zwiększenia udziału suchej masy nawet do 30% w ogólnym bilansie paliwa spalane w kotłach energetycznych oraz do celów transportowych.

Biogaz

Najczęściej stosowanymi substratami do produkcji biogazu rolniczego są nawozy naturalne, wśród których wymienić należy gnojowicę oraz obornik. Obliczenie możliwego zysku energetycznego z biomasy pochodzącej z hodowli zwierząt opiera się na wskaźniku wielkości produkcji biogazu oraz wykorzystaniu liczby sztuk dużych zwierząt. W tabeli poniżej przedstawiono wskaźnik wielkości produkcji biogazu w przeliczeniu na sztuki duże zwierząt.

Tabela 8 Wskaźnik wielkości produkcji biogazu w przeliczeniu na sztuki duże [m³/SD/d]

Bydło	Trzoda chlewna	Drób
1,5	1,5	3,75

Źródło: Odchody zwierząt jako substrat dla biogazowni [<http://bio-gazownie.edu.pl/>]

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zwierząt w gospodarstwach na terenie gminy Janów na podstawie danych z ARiMR. Zakładając, że z 1m³ biogazu można wyprodukować 2,1 kWh energii elektrycznej (przy zakładanej sprawności układu 33%) potencjał energetyczny przedstawia się następująco:

Tabela 9 Pogłowie zwierząt gospodarskich na terenie gminy Janów oraz przewidywana produkcja biogazu

Rodzaj zwierząt	Liczba zwierząt* [szt.]	Biogaz [m ³ /rok]	Produkcja energii [MWh/rok]
Bydło	341	511,5	1,1
Trzoda chlewna	130	195,0	0,4
Kozy	5	7,5	0,0
Drób	6 085	22 818,8	47,9
SUMA		23 532,8	49,4

Źródło: Pismo z ARiMR Śląski Oddział Regionalny znak StIP12.0163.35.2022.LZ z dnia 21.06.2022 r.

Jak ukazuje powyższa tabela biogaz i energię elektryczną można pozyskać głównie wykorzystując bydlęce odchody. Potencjał energetyczny nawozów naturalnych pochodzenia zwierzęcego wynosi 49,4 MWh/rok. Biorąc pod uwagę trudności z zebraniem całości zwierzęcych odchodów do dalszych obliczeń przyjęto redukcję ilości odchodów oraz zysku energetycznego o 40%.

Na chwilę obecną na terenie gminy Janów nie ma zlokalizowanych przemysłowych źródeł wytwarzania energii z biomasy lub biogazu rolniczego.

4.1.2. Analiza SWOT

Ochrona klimatu i jakości powietrza w tym gospodarka niskoemisyjna	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
korzystne warunki dla rozwoju i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych brak dużych emitorów zanieczyszczenia powietrza duże nakłady na termomodernizację budynków użyteczności publicznej duże nakłady na wymianę źródeł ciepła na bardziej ekologiczne	większość budynków jednorodzinnych opalanych paliwem stałym nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków spalanie śmieci w kotłach domowych niska świadomość społeczna dotycząca racjonalnego wykorzystania energii i źródeł odnawialnych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zainteresowanie mieszkańców wykorzystaniem nowoczesnych źródeł energii i OZE źródła finansowania programy rządowe RPO	możliwy napływ zanieczyszczeń spoza granic gminy – z aglomeracji śląskiej brak środków na finansowanie inwestycji brak zainteresowania mieszkańców odnawialnymi źródłami energii i odchodzeniem od paliw stałych

Źródło: opracowanie własne

4.1.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu likwidacji źródeł emisji zanieczyszczeń

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.) ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Ocenę jakości powietrza na terenie gminy Janów przeanalizowano w oparciu o dane z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz dane ze stacji pomiarowej Złoty Potok. Zgodnie z roczną oceną jakości powietrza gmina należy do strefy śląskiej. Strefa śląska otrzymała klasę C dla pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, benzo(a)pirenu oraz ozonu.

Jakość powietrza w okolicy gminy (z powodu braku stacji monitoringowych na terenie gminy) została oceniona przez RWMS na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, szerzej opisanego w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim. Na tej podstawie można stwierdzić, iż w ostatnich latach ulegała ona poprawie. Jednak mimo starań Gminy Janów jak i samych mieszkańców, w dalszym ciągu nie odpowiada ona obowiązującym normom. Poziomy dopuszczalne lub docelowe nie zostały osiągnięte dla pyłów PM10 i PM2,5. Przekroczenia dotyczą również benzo(a)pirenu oraz poziomu celu długoterminowego dla ozonu.

W ostatnich latach mieszkańcy gminy brali udział w programach realizowanych przez Gminę Janów i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (Czyste Powietrze), dzięki czemu w ostatnich latach wymieniano nieekologicznie źródła ciepła oraz prowadzono termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych.

W ramach realizacji zadania "Rozbudowa szkoły o hale sportową z zapleczem, łącznikiem wraz z urządzeniami zagospodarowania terenu - planowany jest montaż dwóch pomp ciepła (2 x 71,5 Kw) oraz montaż instalacji fotowoltaicznej o mocy do 49,875 kW.

Gmina przygotowuje się do realizacji projektu grantowego dotyczącego instalacji OZE na obiektach prywatnych (instalacje fotowoltaiczne – 119 instalacji, kolektory słoneczne - 110 instalacji, pompy ciepła do ciepłej wody użytkowej - 13 instalacji, kotły na biomase – 88 instalacji). wartość projektu. Wartość projektu: 4 760 555,62 zł.

Wpływ na złą jakość powietrza w gminie niewątpliwie ma kilka czynników, w tym nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków, opalaniem budynków paliwem niskiej jakości. Znaczną emisję charakteryzuje również spalanie paliw w pojazdach, co związane jest z ich ilością, złym stanem technicznym oraz niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą towarzyszącą ciągom komunikacyjnym.

Analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla gminy mogą być niewystarczające środki finansowe na modernizację i budowę infrastruktury drogowej, jak również brak zainteresowania mieszkańców i przedsiębiorców działaniami zwiększającymi energooszczędność budynków i wymianą źródeł ciepła na ekologiczne.

Poprawa jakości powietrza w kolejnych latach powinna nastąpić poprzez realizację działań naprawczych, zaplanowanych w ramach Programu ochrony powietrza w odniesieniu do wszystkich źródeł emisji. Efektem realizacji Programu powinno być zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza, głównie ze źródeł powierzchniowych, a także komunikacyjnych i przemysłowych.

W zakresie emisji powierzchniowej, poza działaniami realizowanymi w ramach programów ochrony powietrza, a także działaniami Gminy Janów w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, największe znaczenie może mieć wprowadzanie norm na małe źródła energii oraz wymuszone przepisami działania na rzecz podniesienia efektywności energetycznej.

Działaniami, które pozwolą na redukcję emisji szkodliwych substancji, jak również podniesienie komfortu życia mieszkańców będą termomodernizacje budynków, modernizacja lokalnych i indywidualnych kotłowni, wymiana instalacji grzewczej oraz wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia (w budynkach i na ulicach). W zakresie emisji liniowej możliwe jest jej znaczne zredukowanie poprzez podejmowanie działań na rzecz podniesienia efektywności energetycznej transportu. W związku z nasilającym się ruchem indywidualnym należy rozwijać transport publiczny.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zapisano zadania zarówno dotyczące opracowania dokumentów planistycznych w dziedzinie energetyki i zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,

realizacji Programu Ochrony Powietrza, poprawy warunków energetycznych w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych, a także poprawy jakości dróg w tym efektywności oświetlenia.

Ochrona powietrza powinna zostać ujęta w opracowywanych przez Gminę Janów dokumentach planistycznych takich jak plany gospodarki niskoemisyjnej, programy ograniczania niskiej emisji, projekty założeń zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

4.2. Zagrożenia hałasem

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zagrożeń hałasem.

Tabela 10 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w programie ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024			
Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	<p>WIOŚ Delegatura w Częstochowie</p> <p>WIOŚ w Katowicach – Delegatura w Częstochowie w latach 2019-2021 przeprowadziła 3 kontrole przedsiębiorców na terenie gminy Janów: fabrykę mebli, producenta łyżek do koparek, paczkomat, przedsiębiorstwo sprzętu budowlanego. Żadna z nich nie wykazała przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.</p> <p>Ponadto z uwagi na zmianę brzmienia art. 115a ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska - wprowadzoną opublikowaną dnia 08.09.2021r. ustawą z dnia 11 sierpnia 2021r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach - począwszy od dnia 23 września 2021 r. GIOŚ nie jest już organem uprawnionym do dokonywania pomiarów hałasu emitowanego do środowiska, które będą mogły stanowić podstawę do wydania decyzji ustalającej dopuszczalny poziom hałasu. W związku z powyższym interwencje dotyczące uciążliwości akustycznych, których źródłem mogą być podmioty, dla których nie zostały wydane stosowne decyzje ustalające dopuszczalny poziom hałasu emitowanego do środowiska lub pozwolenia zintegrowane są przekazywane bezpośrednio do organów ochrony środowiska (Starosta Częstochowski).</p>	3 kontrole
2.	Ograniczenie hałasu drogowego	<p>ZDW w Katowicach</p> <p>W latach 2019-2021 nie wykonywano pomiarów natężenia poziomu hałasu na odcinku DW 793 przebiegającym przez teren gminy. Nie zlecano również budowy, modernizacji lub rozbudowy ekranów akustycznych.</p> <p>PZD w Częstochowie</p> <p>W latach 2019-2021 na terenie gminy nie zlecano budowy ekranów akustycznych.</p>	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Janów, GDDKiA, ZDW w Katowicach, PZD w Częstochowie

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 11 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie klimatu akustycznego – ochrony przed hałasem

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021
1	Poziom hałasu (wg. PMS)	brak badań na terenie gminy	brak badań na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ/GIOŚ, 2022 rok

4.2.1. Opis stanu obecnego

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

4.2.1.1. Hałas przemysłowy

Oddziaływanie akustyczne związane z działalnością przemysłową na terenie gminy Janów uwarunkowane jest emisją hałasu pochodzącą z działalności gospodarczych i zakładów, które stanowią źródło emisji hałasu. Należą do nich głównie firmy prowadzące działalność handlowo-usługową, produkcyjną, transportową, budowlaną oraz warsztaty samochodowe.

Działanie zakładów nie powinno powodować przekroczeń standardów, jakości środowiska i dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku poza teren, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny. Funkcjonowanie ich jest czasem źródłem konfliktów z mieszkańcami, gdyż przedsiębiorstwa te stwarzają uciążliwości i dyskomfort akustyczny. W takich sytuacjach mieszkańcy zgłaszają uciążliwości do organów ochrony środowiska. Z uwagi na zmianę brzmienia art. 115a ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska - wprowadzoną opublikowaną dnia 08.09.2021r. ustawą z dnia 11 sierpnia 2021r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach - począwszy od dnia 23 września 2021 r. GIOŚ/WIOŚ nie jest już organem uprawnionym do dokonywania pomiarów hałasu emitowanego do środowiska, które będą mogły stanowić podstawę do wydania decyzji ustalającej dopuszczalny poziom hałasu. W związku z powyższym interwencje dotyczące uciążliwości akustycznych, których źródłem mogą być podmioty, dla których nie zostały wydane stosowne decyzje ustalające dopuszczalny poziom hałasu emitowanego do środowiska lub pozwolenia zintegrowane są przekazywane bezpośrednio do organów ochrony środowiska (Starosta Częstochowski).

W okresie 2019-2021 tj. przed zmianą w/w ustawy, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadził 3 kontrole zakładów na terenie gminy w zakresie ochrony przed hałasem, w tym także w zakresie emisji hałasu.

Większość uciążliwości powodowanych emisją hałasu wynika z lokalizacji przedsiębiorstw, z których działalnością nierozłącznie jest związana emisja hałasu na terenach zapisanych w planach zagospodarowania przestrzennego, jako tereny mieszkaniowe. Dlatego Gmina Janów wszczynając procedury planistyczne miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego bierze pod uwagę wskazania lokalizacyjne terenów oraz aktualne zagospodarowanie i planowane przeznaczenie obszarów. We wszystkich MPZP uwzględniono zapisy dotyczące zapewnienia właściwych warunków ochrony przed hałasem.

4.2.1.2. Hałas drogowy

Jednym z czynników wpływających na stan klimatu akustycznego na terenie gminy jest hałas komunikacyjny, do którego zalicza się hałas drogowy i kolejowy. Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego. Z przeprowadzonych analiz wynika, że najbardziej uciążliwy jest hałas drogowy, generowany przez pojazdy samochodowe, który ma charakter ciągły i obejmuje swoim zasięgiem coraz większy obszar. Przez ostatnie lata liczba samochodów na drogach systematycznie rośnie, co powoduje wzrost emisji hałasu, nie tylko przez pojazdy osobowe, ale również przez pojazdy ciężarowe i motocykle.

Przez obszar gminy nie przebiega żadna droga krajowa. Głównym źródłem emisji hałasu drogowego na terenie gminy są:

- droga krajowa nr 46 - 19,446 km,
- droga wojewódzka nr 793 - 11,9 km,
- drogi powiatowe - 40,579 km,
- drogi gminne - 84,7 km,

Na drogach wojewódzkich i powiatowych jak również na obiektach mostowych w ciągu dróg wykonywane są coroczne przeglądy ich stanu technicznego na bazie których planowane są niezbędne prace remontowe do realizacji. Odcinki dróg oraz mosty, które są w najgorszym stanie technicznym podlegają sukcesywnym remontom w miarę posiadanych przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach oraz Powiatowy Zarząd Dróg w Częstochowie środków finansowych. Działania te są również realizowane poprzez remonty i modernizacje dróg gminnych oraz odpowiednio zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących zagospodarowania terenów bezpośrednio usytuowanych w sąsiedztwie głównych dróg.

Układ komunikacyjny na terenie gminy, jakość dróg, wzrost zatłoczenia systemu drogowego, nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny, lokalizacja zabudowy mieszkaniowej w bezpośredniej bliskości ciągów komunikacyjnych jest przyczyną emisji hałasu do środowiska. Obciążenie dróg na terenie gminy Janów szczególnie w sezonie letnim należy zaliczyć do wysokich.

Na ograniczanie oddziaływanie hałasu ma niewątpliwy wpływ zieleni izolacyjna szczególnie wzdłuż dróg oraz na posesjach mieszkańców, co chroni mieszkańców przed hałasem okolicznych dróg i działalności w najbliższym sąsiedztwie. W ramach utrzymania zieleni przydrożnej, rosnącej w pasie dróg powiatowych wydatkowano środki na nasadzenia i wycinkę drzew.

W ostatnich latach nie przeprowadzano oceny akustycznej na drogach gminy Janów. Taką ocenę przeprowadzono w 2015 roku i została ona szczegółowo opisane w poprzedni Programie ochrony środowiska z 2017 roku.

4.2.1.3. Hałas kolejowy

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa PKP (nr 61) na trasie Kielce – Fosowskie z przystankiem osobowym w Lusławicach, obsługującym lokalny ruch pasażerski do Kielc, Włoszczowy i Częstochowy. Linia została przebudowana w związku z planowanym zwiększeniem prędkości jazdy pociągów. Od 14 grudnia 2014 roku na tej trasie kursują pociągi Pendolino (Express InterCity Premium).

W przypadku hałasu kolejowego, również nie prowadzono oceny akustycznej przy linii kolejowej na terenie gminy Janów.

4.2.1.4. Hałas lotniczy

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych lotnisk, dlatego problemy hałasu lotniczego nie dotyczą gminy Janów. Najbliższe lotnisko Port Lotniczy Katowice – Pyrzowice zlokalizowane jest w odległości 65 km, a Port Lotniczy Kraków – Balice około 120 km.

4.2.2. Analiza SWOT

Zagrożenie hałasem	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
atrakcyjne położenie gminy brak dużych przedsiębiorstw przyczyniających się do emisji hałasu	brak badań hałasu na terenie gminy w ostatnich 3 latach, ostatnie pomiary z 2015 roku brak nasadzeń nowej zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg krajowych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
realizacja corocznych inwestycji drogowych zapisy w miejscowych PZP dotyczące lokalizacji terenów mieszkaniowych i usługowych	zwiększanie się ilości pojazdów może stwarzać dyskomfort akustyczny dla mieszkańców zamieszkujących tereny wzdłuż dróg

Źródło: opracowanie własne

4.2.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń hałasem

Hałas wpływa na jakość życia ludności, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska.

Skrócona analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla gminy w sytuacji nasilającego się hałasu może być pogłębiający się dyskomfort mieszkańców szczególnie tych zamieszkujących tereny wzdłuż drogi krajowej i wojewódzkiej.

Na terenie gminy działają firmy, których funkcjonowanie ma wpływ na klimat akustyczny okolicznych terenów, dlatego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w latach 2019 -2021 przeprowadził 3 kontrole emisji hałasu. Obecnie uciążliwości związana z nadmiernym hałasem w środowisku zgłaszane są do organów ochrony środowiska, tj. Wójt Gminy Janowice, Starosta Powiatu Częstochowskiego, Marszałek Województwa Śląskiego, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska na terenach zamkniętych.

W sytuacjach przedsiębiorstw, z których działalnością nierozzerwalnie wiąże się emisja hałasu obowiązkiem przedsiębiorców jest minimalizacja hałasu poprzez wyciszenie zakładów i magazynów oraz maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych.

W związku z tym w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż ważnym zadaniem jest kontynuacja działań administracyjnych realizowanych w razie potrzeby przez Starostę Częstochowskiego polegających na wydawaniu decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu.

Analiza SWOT wykazała, iż mocną stroną gminy jest brak dróg krajowych, którymi powadzony byłby ciężki tranzytowy ciężarowy transport. Na terenie gminy zlokalizowany jest 1 odcinek drogi krajowej nr 46, 1 odcinek drogi wojewódzkiej nr 793 oraz 22 odcinki dróg powiatowych. W kolejnych latach planowane są dalsze prace modernizacyjne, i tak⁴:

- GDDKiA Oddział w Katowicach w gminie Janów na lata 2023 – 2024 planuje rozbudowę drogi krajowej nr 46 odc. Janów – Lgoczanka od km 214+091 do km 220+960,
- PZD w Częstochowie jest w trakcie realizacji przebudowy drogi powiatowej nr 1093 S na odcinku Piasek – Czepurka. Planowane zakończenie prac jest na wrzesień 2022 roku.

Bardzo ważnym, ciągłym zadaniem do realizacji w każdej dziedzinie środowiskowej w tym także w zakresie hałasu jest edukacja ekologiczna. Zadanie to zapisano w harmonogramie realizacji zadań własnych do realizacji przez Gminę, a finansowane ze środków własnych, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach lub innych źródeł zewnętrznych.

4.3. Pola elektromagnetyczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych.

Tabela 12 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w programie ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024			
Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych niskich poziomach			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Zadanie realizowane przez Starostę Częstochowskiego. Na terenie gminy Janów zlokalizowane są 2 stacje bazowe zgłoszone przez operatorów sieci komórkowych. W latach 2019-2021 nie dokonano zgłoszenia instalacji PEM.	obecnie 2 stacje bazowe sieci komórkowych zlokalizowane na terenie gminy
2.	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych	<p>WIOŚ w Katowicach</p> <p>Na terenie gminy Janów przeprowadzono dwie kontrole w zakresie ochrony przed promieniowaniem niejonizującym oparte na analizie badań automonitoringowych przekazanych przez operatorów sieci telefonii komórkowej. Pomiary pola elektromagnetycznego wykonane dla dwóch stacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stacji bazowej PTK CENTERTEL (obecnie Orange Polska S.A.) Nr 5208 zlokalizowanej w m. Ponik nr dz. 361, • stacji bazowej PLAY (P4 Sp. z o.o.) Nr CZE2010B zlokalizowanej przy ul. Mineralnej w m. Złoty Potok <p>W żadnym punkcie pomiarowym wokół ww. obiektów nie wykazano przekroczeń</p>	2 kontrole – brak przekroczeń

⁴ na podstawie pism GDDKiA Oddział w Katowicach, PZD w Częstochowie, ZDW w Katowicach – brak planów inwestycyjnych dla drogi 793

		dopuszczalnych wartości natężenia pola elektrycznego przekraczającej poziom dopuszczalny tj. 7 V/m.	
--	--	---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Janów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 13 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie pól elektromagnetycznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021*
1.	Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych (WIOŚ) [V/m]	0,28 V/m	> 0,7 V/m
2.	Liczba punktów z przekroczeniami norm oddziaływania pól elektro-magnetycznych (WIOŚ) [szt.]	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ/GIOŚ, 2022 rok

*pomiar z 2020 roku

4.3.1. Opis stanu obecnego

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są:

- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, takie jak:
 - stacje bazowe telefonii komórkowej,
 - stacje radiowe i telewizyjne.

Według ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, z późn. zm.) prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są:

- stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV,
- instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz,

są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pomiary te wykonywane są:

- bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia;
- każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia.

Wyniki pomiarów przekazuje się Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Gmina Janów nie posiada na swoim terenie stacji elektroenergetycznych WN/SN (GPZ-tów). Energia elektryczna dostarczana jest do odbiorców z GPZ-tu 110/15kV „Julianka” zlokalizowanego w sąsiedniej gminie Przyrów. Stacja ta- z dwoma transformatorami o mocach po 10MVA- zasila, poza gminą Janów także odbiorców w gminach Olsztyn, Mstów, Przyrów. Obszar gminy przecina linia napowietrzna 110kV relacji: SE Wrzosowa- SE Julianka, będąca własnością TAURON Dystrybucja S.A. Odcinek tej linii znajdujący się w obrębie gminy ma długość 8,30 km. Ponadto przez teren gminy przebiegają dwie linie tranzytowe 220 kV relacji SE Joachimów- SE Łośnice i SE Joachimów- Kielce, które są własnością PSE S.A.

Na terenie gminy Janów znajduje się 57 stacji transformatorowych 15/0,4 kV stanowiących własność Spółki TAURON Dystrybucja. Stacje te przyłączone są do linii średniego napięcia następujących relacji: SE Julianka- Mstów, SE Julianka- Przyrów i SE Julianka- Olsztyn.

Łączna długość linii średniego napięcia wynosi:

- linii kablowych: 10,5 km,
- linii napowietrznych: 30,7 km.

Łączna długość linii niskiego napięcia wynosi:

- linii kablowych: 35,9 km,
- linii napowietrznych: 147,2 km.

Aktualnie istniejąca na terenie gminy Janów infrastruktura elektroenergetyczna jest w stanie dobrym, a w istniejących stacjach transformatorowych SN/nN rezerwy mocy są wystarczające do aktualnych i przyszłych potrzeb odbiorców.

Zagrożenia promieniowaniem niejonizującym mogą być także spowodowane przez urządzenia radiokomunikacyjne, które wytwarzają pola elektromagnetyczne w zakresie częstotliwości od 0,003 do 300 000 MHz. Do urządzeń takich należą między innymi stacje bazowe telefonii komórkowej. Maszty wsporcze (także kominy), u szczytu których montuje się anteny nadawcze cyfrowej telefonii komórkowej promieniują energią elektromagnetyczną o częstotliwościach od 450 do 1800 MHz. Moc anteny jest niewielka, rzędu 40, 60dBm (120, 180mW) Z reguły, na jednym maszcie umieszcza się kilka takich anten. Uwarunkowanie te powodują, że zagrożenie promieniowaniem niejonizującym przy powierzchni ziemi nie występuje i to zarówno tuż przy maszcie, jak i w większych odległościach.

Aktualnie zniesiono obowiązek pozwoleń na lokalizację instalacji emitującej pola elektromagnetyczne, niezbędne jest tylko zgłoszenia instalacji do Starostwa. Starostwo Powiatowe w Częstochowie prowadzi rejestr zgłoszeń w/w instalacji. W latach 2013-2016 rozpatrywano 8 zgłoszeń instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.⁵

W ramach działalności kontrolnej Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach corocznie prowadzi kontrole przedsiębiorstw w zakresie ograniczenia uciążliwości związanych z ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym. Na terenie gminy Janów kontrole objęły dwie stacje bazowe

- PTK CENTERTEL (obecnie Orange Polska S.A.) Nr 5208 zlokalizowanej w m. Ponik nr dz. 361,
- PLAY (P4 Sp. z o.o.) Nr CZE2010B zlokalizowanej przy ul. Mineralnej w m. Złoty Potok.

W żadnym punkcie pomiarowym wokół ww. obiektów nie wykazano przekroczeń dopuszczalnych wartości natężenia pola elektrycznego przekraczającej poziom dopuszczalny tj. 7 V/m.

Zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian dokonuje od 2019 roku Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiar monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego prowadzone były w cyklach trzyletnich, łącznie w 135 punktach pomiarowych (po 45 w każdym roku) rozmieszczonych na terenie całego województwa śląskiego. Rok 2020 był ostatnim rokiem, w którym monitoringowe badania PEM realizowane były w trzyletnich cyklach – na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2007 nr 221 poz. 1645). Od 2021 roku obowiązuje nowe rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 poz. 2311), które znacznie zmieniło system monitoringowy pomiarów PEM w Polsce.

Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się aktualnie dla każdego województwa w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

Na poziomie gminy jedyną możliwością ograniczania promieniowania są odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

4.3.2. Analiza SWOT

Pola elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
lokalizacja punktu pomiarowego na terenie gminy na terenie gminy i w całym województwie śląskim brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania	stale zwiększający się zasięg sieci kablowych i bezprzewodowych w okolicy, co docelowo może powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania

⁵ dane Powiatu Częstochowskiego, lipiec 2017

SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
dalsze badania poziomu promieniowania	brak zapisów w miejscowych PZP dotyczących ograniczeń w powstawaniu nowych instalacji przekąźnikowych telefonii komórkowej

Źródło: opracowanie własne

4.3.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie pól elektromagnetycznych

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są przede wszystkim linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia stacje transformatorowe oraz instalacje radiokomunikacyjne. W związku z presją mieszkańców na rozwój zasięgu linii elektroenergetycznych oraz zasięgu telefonii komórkowej powstaje coraz większa liczba instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Informacje takie przekazuje do publicznej wiadomości GIOS prowadząc pomiary w ramach PMŚ. Pomiary przeprowadzają także przedsiębiorstwa bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

W ramach minimalizacji oddziaływania istniejących instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne przedsiębiorstwa posiadające instalacje zgłaszają do Starosty Częstochowskiego fakt oddania do eksploatacji instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne. Na podstawie tych zgłoszeń prowadzony jest Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z przepisami prawnymi prowadzenie rejestru będzie kontynuowane w kolejnych latach zadanie to realizowane będzie w ramach kosztów administracyjnych Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Częstochowie.

Dla określenia aktualnych stanów promieniowania elektromagnetycznego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi corocznie według ustalonego harmonogramu na terenie całego województwa śląskiego badania poziomów promieniowania. Wyniki badań nie wykraczają poza dopuszczalne poziomy, niemniej jednak brakuje w miejscowych planach ograniczeń dla powstawania nowych instalacji, dlatego w perspektywie lat może nastąpić wzrost poziomu promieniowania.

4.4. Zrównoważone gospodarowanie wodami

„Zarządzanie zasobami wodnymi zgodnie z Dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 roku ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej oraz wymaganiami zawartymi w ustawie z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (Dz. U. 2021 poz. 2233, z późn. zm.) odbywa się w odniesieniu do jednolitych części wód. W obszarze tych jednolitych części wód odbywa się identyfikacja i analiza stanu, zagrożeń oraz planowanie działań mających na celu osiągnięcie przez poszczególne części wód celów środowiskowych.

Obecnie na szczeblu krajowym prowadzone są prace mające na celu kolejne zaktualizowanie Planów zagospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Zaktualizowane plany będą obowiązywać na kolejny rok planistyczny, tj. na lata 2022-2028.

Do czasu opublikowania zaktualizowanych planów obowiązują te z 2016 roku. W obszarze Gminy Janów obowiązują Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r., poz. 1911).

Zarówno obecnie obowiązujące Plany jak i projektowane są wynikiem szczegółowych analiz związanych z korzystaniem z wód w tym identyfikacji presji antropogenicznych mających wpływ na wody. W wyniku tych analiz w odniesieniu do poszczególnych jednolitych części wód w celu zachowania lub poprawy ich stanu sporządzono programy działań naprawczych.

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarowania wodami.

Tabela 14 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w programie ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód	WIOŚ Katowice W latach 2019-2021 Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach prowadził badania monitoringowe zgodnie z obowiązującym programem Państwowego Monitoringu Środowiska w cyklu wodnym 2016-2021. W tym czasie na terenie gminy nie zlokalizowano punktu pomiarowy JCWP. Najbliższy punkt pomiarowy zlokalizowano w Koniecpolu na rzece Białka.	brak punktu
2.	Działania konserwacyjne związane z zapobieganiem powodziom i ich skutkom	PGW Wody Polskie RZGW w Poznaniu W latach 2019-2021 Nadzór Wodny w Częstochowie wykonywał lokalnie bieżące konserwacje cieków, w tym m.in. usuwanie zatorów i tam bobrowych.	lokalnie bieżące konserwacje cieków

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Janów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 15 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony przed powodzią

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021*
1.	Jakość wód podziemnych	dobra jakość wód (III klasa)	dobra jakość wód (III klasa)
2.	Jakość wód powierzchniowych	zły stan wód	zły stan wód

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ/GIOŚ, 2022 rok

*pomiaru monitoringu wód z 2020 roku

4.4.1. Opis stanu obecnego

4.4.1.1. Wody powierzchniowe

Gmina Janów położona jest w zlewni rzeki Odry. Główną rzeką przepływającą przez tereny gminy jest Wiercica. Wiercica – rzeka dorzecza Warty na całej swej długości przepływająca przez województwo śląskie. Większa część jej wód uchodzi przez Nowy Kanał do Warty, a mniejsza biegnie starym korytem, tj. Starą Wiercicą do Kanału Warty. Wiercica rozpoczyna swój bieg z dwóch źródeł: Zygmunta i Elżbiety, które znajdują się w okolicach Złotego Potoku. Rzeką przepływa przez wieś o nazwie Wiercica skąd wywodzi się jej nazwa. Rzeką ma długość około 30 km i wpada do Warty w Karczewicach. Wzdłuż całego jej biegu znajdują się rybne stawy hodowlane. Wiercica płynie m.in. przez lub w pobliżu następujących miejscowości: Kozyra, Julianka, Zalesice, Wiercica, Przyrów, Knieja, Smyków, Dąbek, Chmielarze, Karczewice. Od okolic na wysokości zbiornika w Zalesicach została uregulowana, od tego fragmentu jej nurt staje się szybszy i poprzecinany licznymi progami

Okolice rzeki Wiercicy to przede wszystkim łąki. Brzegi są wzmocnione faszyną, w kilku miejscach nurt przegradzają sztuczne spiętrzenia. Wiercica ma krystalicznie przejrzystą wodę i jasne dno pokryte wapiennym żwirem, piaskiem, czasem większymi kamieniami. Latem rzeczka mocno zarasta. W warkoczach roślinności kryje się wiele ryb. Na górnym odcinku Wiercicy najwięcej jest niewielkich pstrągów potokowych. Bardzo często trafiają się tęczaki. Ryby te uciekają z licznych hodowli usytuowanych w dolinie rzeki.

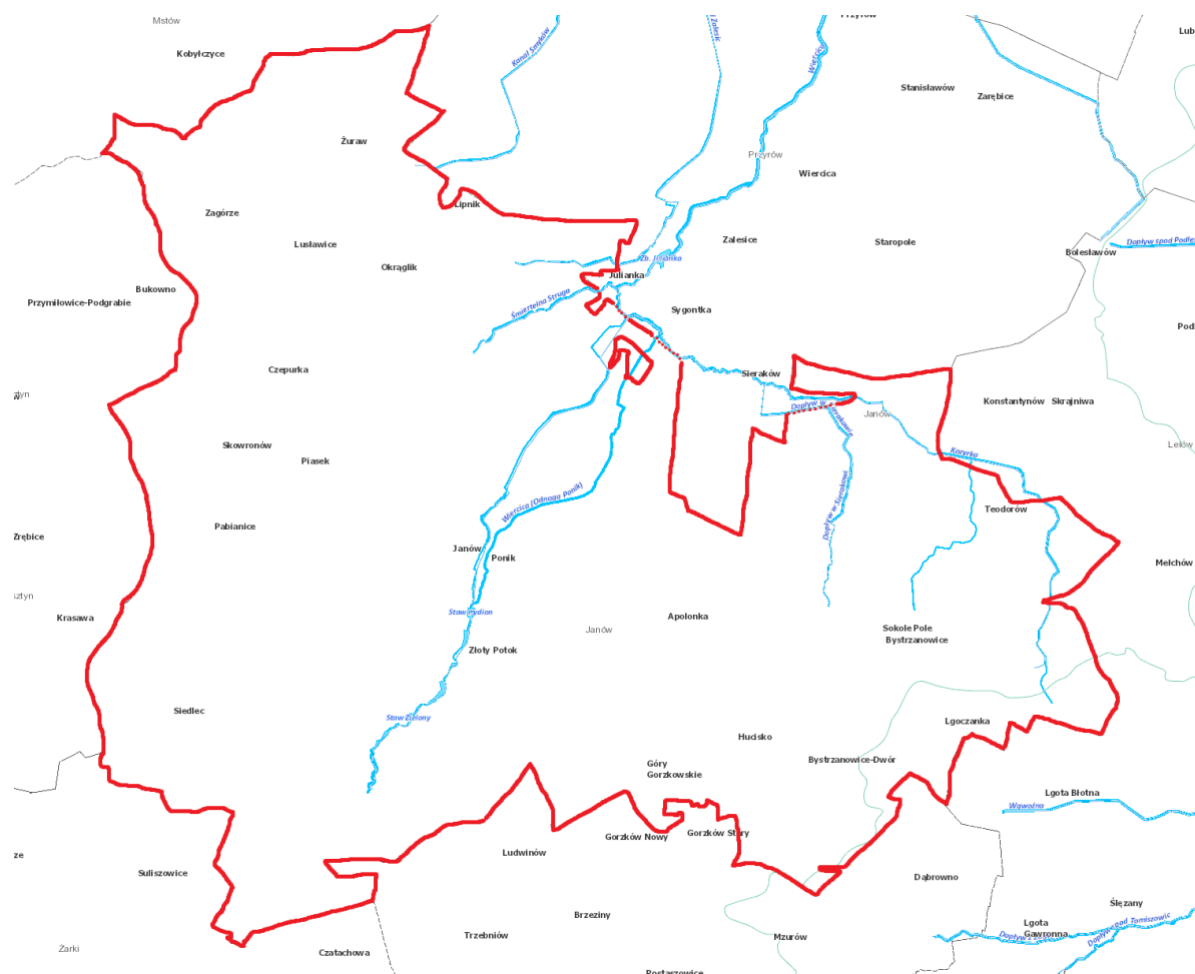
Pozostałe cieką to dwa odcinki Kozyrki i dopływy Wiercicy.

Rozlewające się wody Wiercicy tworzą unikatowy system stawów o różnych funkcjach. Pierwszą grupę stanowią stawy hodowlane — od 1881 r. zespół 22 stawów tworzy 13 ha obszar wodny pod nazwą Pstrągarnia Raczyńskich. Druga grupa stawów to jeziora głównie o funkcjach dekoracyjnych (Sen Nocy Letniej, Amerykan, Guców, Irydion). Trzecia grupa to stawy na Dziadówkach, stawy Krasianów i stawy zasilane wodami podskórnymi, opadowymi.

Obszar dorzecza Warty na terenie gminy Janów zarządzany jest przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Według danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w administracji Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu pozostaje Kozyrka na długości 7,12 km (ciek uregulowany) oraz Wiercica na długości 9,60 km (ciek nieuregulowany)⁶.

⁶ Dane z PGW WP – pismo nr PO.RZI.0145.492.1.2022.IL z z dnia 28.06.2022 r.

Rysunek 7 Wody powierzchniowe na terenie gminy Janów

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Wody powierzchniowe (rzeki) zostały podzielone na terenie gminy Janów na 9 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

Tabela 16 Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) na terenie gminy Janów

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Czy JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych? (zagrożona/niezagrożona)
RW2000172621489	Sidra od źródeł do Mościszanki	zagrożona
RW200017262429	Brzozówka od źródeł do Popiołówki	zagrożona
RW2000172624469	Kumiałka od źródeł do Kamionki	zagrożona
RW200017262489	Olszanka	zagrożona
RW200019262479	Brzozówka od Popiołówki do Olszanki bez Olszanki z Kumiałką od Kamionki	zagrożona
RW20002326162369	Sokołda od źródeł do Jałówki, z Jałówką	zagrożona
RW200062541714	Białka	zagrożona
RW600017181369	Wierdica	zagrożona
RW600061811549	Ordonka	zagrożona

Źródło: www.wody.isok.gov.pl

4.4.1.2. Monitoring rzek w rejonie gminy Janów

Zgodnie z ustawą Prawo wodne celem prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych jest pozyskanie informacji o stanie wód w dorzeczach dla potrzeb planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), badania prowadzi się w 6-letnich cyklach Planów Gospodarowania Wodami (PGW). Rok 2020 był drugim w trzecim trzyletnim okresie obowiązywania Planów Gospodarowania Wodami w latach 2016-2021.

Badania prowadzono zgodnie z „Programem państwowego monitoringu środowiska województwa śląskiego na lata 2016-2020”, którego realizacja stanowiła podstawę oceny stanu wód. Sieć monitoringu wód powierzchniowych została zaplanowana na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 19 lipca 2016 roku w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1178).

Podstawowymi jednostkami gospodarowania wodami są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Sporządzane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oceny wód powierzchniowych bazują na sieci punktów pomiarowo-kontrolnych (ppk). Podstawę do jej wyznaczenia na terenie województwa śląskiego stanowiły opracowane przez KZGW wykazy wód oraz zalecenia i wskazówki Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Głównym celem sporządzenia oceny stanu wód powierzchniowych jest dostarczenie wiedzy o stanie/potencjale ekologicznym i stanie chemicznym wód powierzchniowych, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem.

W 2020 roku monitoring diagnostyczny i monitoring operacyjny na terenie gminy Janów nie prowadzono monitoringu jakości wód powierzchniowych. W rejonie gminy znajduje się punkt w miejscowości Koniecpol na rzece Białka. Na podstawie wyników badań stwierdzono:

- klasę elementów biologicznych – 3,
- klasę elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5) – >2,
- klasę elementów fizykochemicznych (grupa 3.6) – 2.

Ocena końcowa została określona jako zły stan wód.

4.4.1.3. Wody podziemne

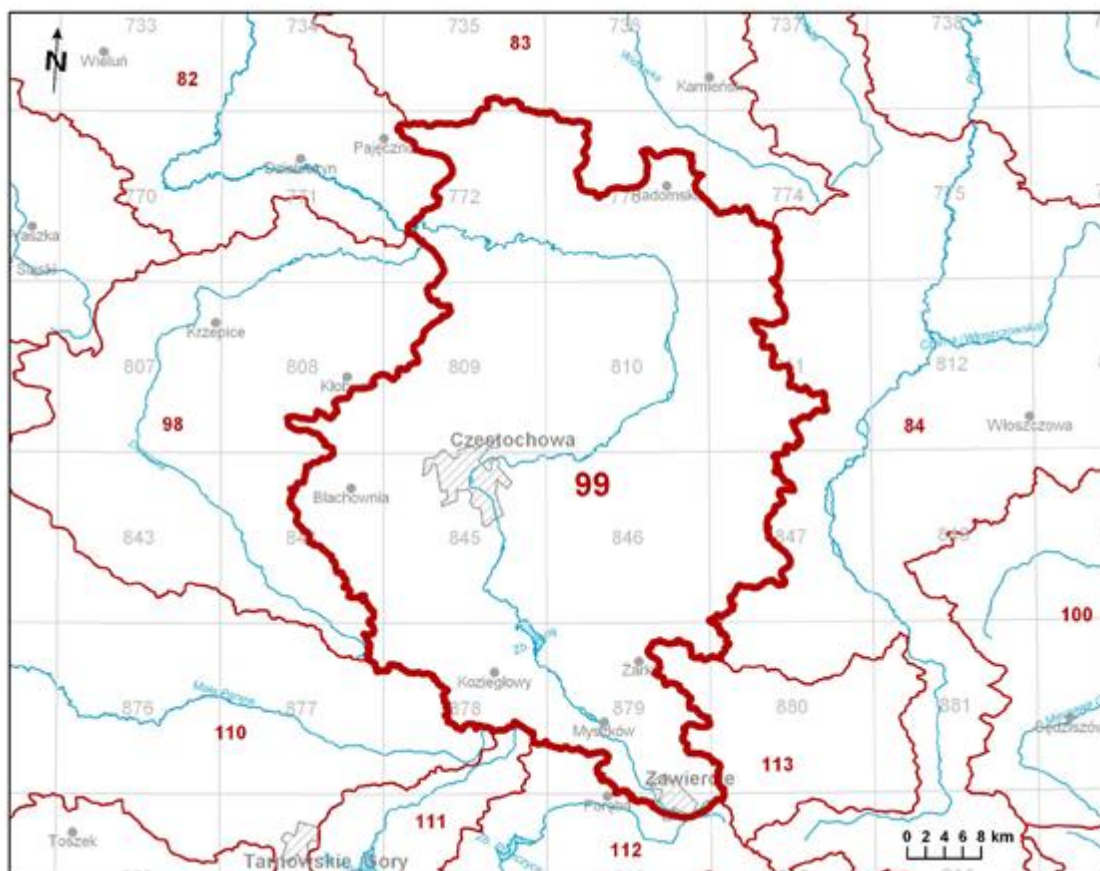
Na podstawie regionalizacji hydrogeologicznej słodkich wód podziemnych według Atlasu Hydrogeologicznego Polski (Paczyński, 1995 r.) obszar gminy należy do regionu śląsko-krakowskiego i subregionu jurajskiego. Niniejszy teren pod względem geologicznym należy do monokliny śląsko-krakowskiej. Utwory mezozoiczne są ułożone w formie monokliny, która uformowała się u schyłku kredy i na początku paleogenu, a więc około 65 mln lat temu. Podczas ruchów laramijskich obszar ten został wydzwignięty i przechylny łagodnie ku północnemu wschodowi. Następnie rozpoczęło się kształtowanie rzeźby dzisiejszej Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Zasadniczym czynnikiem geologicznym były procesy krasowe, które doprowadziły do rozwoju podziemnych i powierzchniowych form krasowych na skutek rozpuszczania masywów węglanowych przez krążące w nich wody.

Na obszarze województwa śląskiego użytkowe wody podziemne występują w utworach czwartorzędu, trzeciorzędu, kredy, jury, triasu, karbonu i dewonu. W obrębie poszczególnych pięter wydzielone zostały użytkowe poziomy wodonośne (UPWP), a w nich główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP).

Na terenie gminy Janów występuje jurajskie piętro wodonośne.

Najbardziej zasobne fragmenty poziomów wodonośnych tworzą Użytkowe Poziomy Wód Podziemnych (UPWP), w obrębie których wyróżnia się charakteryzujące się najlepszymi parametrami hydrogeologicznymi Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP).

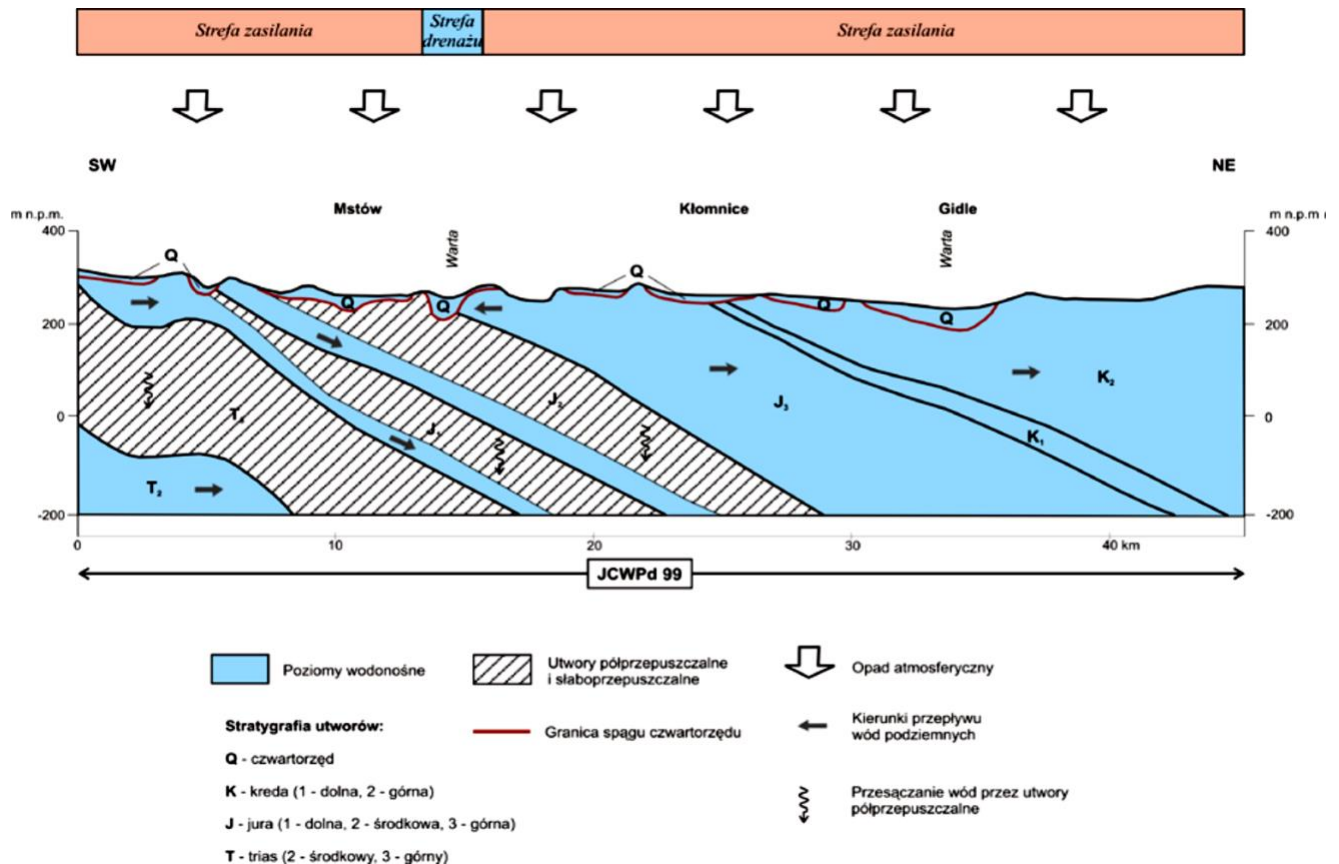
Gmina Janów jest w zasięgu szczelinowo-krasowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Jury Górnej – GZWP nr 326-Częstochowa E. Jest to zbiornik o fundamentalnym znaczeniu dla zaopatrzenia w wodę rejonu częstochowskiego i rejonów sąsiednich. Kolektorem wód w tym piętrze są spękane i skrasowiałe wapienie kredowe, skaliste i ławicowe. Naturalnym typem hydrochemicznym szczelinowo-krasowych wód poziomu górnourajskiego jest $\text{HCO}_3\text{-Ca}$ lub $\text{HCO}_3\text{-Ca-Mg}$.

Rysunek 8 Jednolite części wód podziemnych nr 99

Źródło: <http://pgi.gov.pl>

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych obszar gminy znajduje się w obrębie jednej jednolitej części wód podziemnych nr 99 (PLGW600099).

Rysunek 9 System krążenia wód podziemnych na terenie JCWPd 99

Źródło: <http://pgi.gov.pl>

System krążenia wód podziemnych na terenie JCWPd 99 oparty jest o cztery zagregowane piętra wodonosne, jedno rozdzielające je częściowo piętro słaboprzepuszczalne i jedno również słaboprzepuszczalne ograniczające od spągu strefę krążenia wód podziemnych. Wszystkie te jednostki nie zachowują ciągłości występowania dla całej JCWPd i wszystkie one zachowują dobry kontakt hydrauliczny. Cechą charakterystyczną dla krążenia wód podziemnych jest fragmentaryczne występowanie na omawianym obszarze tektoniki blokowej przejawiającej się w istnieniu sieci nieciągłości będących zazwyczaj drogami uprzywilejowanego przepływu wód podziemnych. Równie charakterystyczny jest fakt, że każdy ze zagregowanych poziomów może być zasilany bezpośrednio atmosferycznie, gdyż wszystkie one ukazują się na powierzchni. Naturalny reżim krążenia wód podziemnych został tu znacznie zaburzony w wyniku działalności człowieka a zwłaszcza wytworzeniu dużych, regionalnych lejów depresji związanych z eksploatacją surowców skalnych, pozostałościami po eksploatacji rud żelaza i wpływem drenażu ze strony wyrobiska w Belchatowie (poza jednostką). Obszary zdepresjonowane oraz drenaż kopalń mają charakter transjednostkowy co oznacza, że granice poszczególnych JCWPd nie są żadną barierą dla wód podziemnych i obserwuje się znaczne ich transfery pomiędzy JCWPd nr 99 i sąsiednimi. Elementami bilansowymi odbierającymi wody z JCWPd 99 są wspomniany drenaż rzeczny (Sanu i większych dopływów) oraz bezpośrednia eksploatacja wód ze wszystkich właściwie zagregowanych poziomów wodonosnych odbywająca się ze zróżnicowaną wydajnością i nierównomiernie rozmieszczona powierzchniowo. Nie można także wykluczyć ucieczki wód zwłaszcza w głębszym piętrze do podobnych struktur w sąsiednich JCWPd.

4.4.1.4. Monitoring wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w 2020 roku, w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi

Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 roku, poz. 2148), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości.

Oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

W latach 2019-2021 badania wód podziemnych prowadzone były w oparciu o krajową sieć pomiarową modyfikowaną pod kątem dostosowania do wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej i sieć wojewódzką, uzupełniającą badania pod kątem ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, wykorzystywanych na terenie gminy do celów pitnych.

W podsystemie monitoringu jakości wód podziemnych badania prowadzone były w ramach monitoringu diagnostycznego w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych uznanych za zagrożone nie osiągnięciem dobrego stanu chemicznego.

Na terenie gminy Janów w 2019 roku prowadzono badania w punkcie pomiarowym w Złoty Potoku (II/924/1). Analiza wyników badań jakości wód podziemnych w ww. punkcie wskazuje, iż wody osiągnęły zadowalającą jakość wody (III klasa). Wskaźnikami decydującymi o III klasie były: temperatura, cynk, sód, wapń, chlor.

4.4.1.5. Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy

Według Prawa wodnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.) przez powódź rozumie się czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Główne zagrożenie powodziowe jest wywoływane dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenia ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. Przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

- bardzo intensywne opady burzowe (określane, jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni.

Od 1 stycznia 2018 roku, na podstawie ustawy Prawo Wodne z dnia 20 lipca 2017 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.), zostało utworzone Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Zgodnie z art. 527 ustawy Prawo Wodne, z dniem wejścia w życie ustawy należności, zobowiązania, prawa i obowiązki Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz regionalnych zarządów gospodarki wodnej zostały przejęte przez Wody Polskie.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

W latach 2016–2018 dokonano przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego (aWORP) w II cyklu planistycznym. Została ona zrealizowana w ramach projektu POIS.02.01.00-00-0014/16, finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Oś priorytetowa II: Ochrona środowiska w tym adaptacja do zmian klimatu, Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska.

Na lata 2016–2022 został zaplanowany projekt pn.: „Przegląd i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego”. MZP i MRP sporządzono zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie opracowywania map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego.

Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zostały podane do publicznej wiadomości 22 października 2020 r. i są dostępne na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Przez obszar gminy Janów przepływa m.in. rzeka Warta. Dla której zostały opracowane mapy zagrożenia powodziowego oraz mapy ryzyka powodziowego, przedstawiające obszary o których mowa w art. 169 ust. 2 ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, 2368, z 2022 r. poz. 88, 258, 855).

Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego podlegają przeglądowi co 6 lat oraz w razie potrzeby aktualizacji. Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego obszar gminy Janów znajduje się:

- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$),
- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit b) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$),
- częściowo na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$).

Na ww. obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z art. 77 ust. 1 pkt 3) lit a) oraz b) Prawa wodnego, dotyczące m.in. gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji mogących zanieczyścić wody. Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia, dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich (tj. dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich), zgodnie z art. 77 ust. 3 Prawa wodnego, może, w drodze decyzji, zwolnić od wymienionych wyżej zakresów, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód.

Na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat nie obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne, jednakże należy mieć na uwadze, że zagrożenie wystąpienia powodzi o takim prawdopodobieństwie jest realne.

Ponadto do 2027 r. zostanie wykonana aktualizacja wstępnej oceny ryzyka powodziowego, aktualizacja map zagrożenia i map ryzyka powodziowego, aktualizacja planu przeciwdziałania skutkom suszy dla obszarów dorzeczy, aktualizacja planu zarządzania ryzykiem powodziowym.

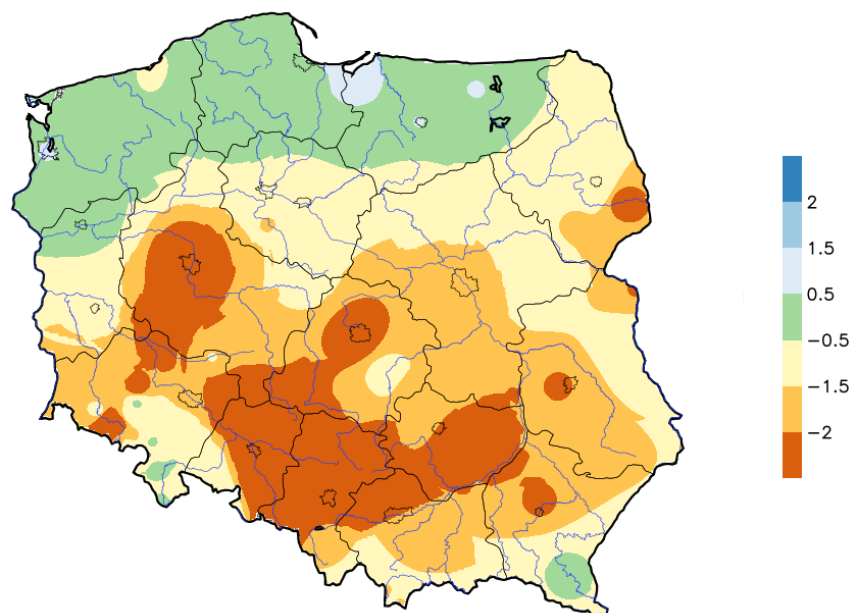
Zgodnie z art. 166 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.) Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Poznaniu uzgadnia w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią projekt m.in.: decyzji o warunkach zabudowy, decyzji lokalizacji inwestycji i kierunków zagospodarowania przestrzennego, strategii rozwoju województwa, planu zagospodarowania przestrzennego województwa, gminnego programu rewitalizacji.

Na obszarze gminy Janów wyznaczono przez Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wód Polskich, obszary potencjalnego zagrożenia powodzią⁷.

Niewątpliwie gospodarka wodna to również działania ukierunkowane na przeciwdziałanie negatywnym skutkom suszy. Najszerzy zakres wrażliwości na różne rodzaje suszy przypisano do sektora rolnictwa oraz środowiska i zasobów przyrodniczych. Rolnictwo jest wrażliwe na suszę glebową, zwaną też rolniczą, niemniej susza atmosferyczna również może skutkować zmniejszeniem plonów.

Biorąc to pod uwagę oraz uwzględniając ograniczoną dokładność oceny zagrożenia suszą glebową (ze względu na małą szczegółowość materiałów środowiskowych) przypisano do rolnictwa wrażliwość także na suszę atmosferyczną. Ponieważ rolnictwo wykorzystuje wody powierzchniowe i podziemne (hodowla, nawodnienia) jest też ono wrażliwe także na skutki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej (dot. obszarów, gdzie wykorzystywane w sektorze rolnictwa zasoby wód są zagrożone deficytem).

⁷ Dane z PGW WP – pismo nr PO.RZI.0145.299.1.2022.BSz z dnia 10.05.2022 r.

Rysunek 10 Rozkład przestrzenny wartości SPI na terenie kraju w czerwcu 2021 roku

Źródło: <http://posucha.imgw.pl>

Przedziały ostrości suszy atmosferycznej (wartości SPI) określa 4 stopniowa skala:

- normalny (0,5 ÷ -0,5),
- umiarkowanie suchy (-0,5 ÷ -1,5),
- bardzo suchy (-1,5 ÷ -2),
- ekstremalnie suchy ≤ -2 .

Na terenie gminy Janów przedział ostrości suszy atmosferycznej w czerwcu 2021 roku wyniósł (≤ -2) tj. ekstremalnie suchy.

4.4.2. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
brak zagrożenia podtopieniami obszarów zamieszkałych dobra jakość wód podziemnych bieżące prace PGW Wody Polskie na ciekach, usuwanie tam i zatorów	zły stan wód powierzchniowych słabe zasoby wód powierzchniowych wpływ zanieczyszczenia spoza terenu gminy na stan czystości wód
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
aktualizacje planów zarządzania ryzykiem powodziowym, realizowane w ramach II cyklu planistycznego dobra współpraca administratorami cieków wodnych w zakresie ich utrzymania zmiany prawa wodnego, w zakresie własności wód	zmiany klimatu i brak możliwości przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) zagrożenia skutkami suszy

Źródło: opracowanie własne

4.4.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodami

Inwestycje w zakresie przeciwdziałania skutkom powodzi wykraczają znacznie poza możliwości Gminy Janów, możliwe jest jednak zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców poprzez działania niezwiązane bezpośrednio z inwestowaniem w urządzenia przeciwpowodziowe.

W zasadzie wszystkie przedsięwzięcia można podzielić na czynne i bierne. Bardzo często ich rodzaj wymuszony jest własnością.

Do działań biernych należą:

- monitoring powodziowy dla całej gminy oparty na koncepcji pozyskiwania skutecznej informacji o opadzie i odpływie w warunkach powodziowych, współpracujący z istniejącą i planowaną siecią IMGW,
- system ostrzeżeń gwarantujący mieszkańcom i użytkownikom terenów zalewowych możliwie szybkie powiadomienie o nadchodzącym zagrożeniu,
- wyposażenie drużyn ratowniczych w specjalistyczny sprzęt niezbędny do efektywnego prowadzenia akcji przeciwpowodziowej, w tym wyposażenie magazynów ochrony przeciwpowodziowej,
- opracowanie materiałów informacyjnych z podstawowymi danymi umożliwiającymi identyfikację przez każdego mieszkańca obszaru zagrożenia powodziowego w jego otoczeniu.

Do działań aktywnych należą:

- bieżące remonty budowli regulacji rzek i potoków,
- bieżące remonty, stała konserwacja i renowacja przepustów, rowów i innych urządzeń odprowadzających wodę lub zabezpieczających odpływ,
- wycinka drzew i krzewów w korytach cieków, co przeciwdziała podnoszeniu się poziomu zwierciadła wód odpływowych oraz niszczeniu mostów i brzegowych ubezpieczeń rzek i cieków,
- systematyczne oczyszczanie z rumowiska koryt powyżej zapór przeciw rumowiskowych i stopni wodnych, stabilizujących dno cieków.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

Ochronę przed powodzią prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej na obszarze kraju, planami ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego, a w szczególności przez:

- zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowę i rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,
- funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, budowanie oraz utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych, a także kanałów ulgi.

Z analizy przeprowadzonej w rozdziale dotyczącym wód można stwierdzić, iż ich stan ulega powolnej poprawie. Oceniając te tendencje należy pamiętać, że o stanie wód powierzchniowych decydują nie tylko wskaźniki fizykochemiczne, ale i biologiczne czy hydromorfologiczne. Oznacza to, że przywrócenie czystości wodom powierzchniowym nie spowoduje automatycznie dobrego stanu wód. Przywrócenie właściwych dla danej części wód elementów biologicznych będzie często procesem bardziej długotrwałym.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zamieszczono zadania dotyczące prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych, działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży, a także budowę, przebudowę, modernizację budowli przeciwpowodziowych oraz działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane.

4.5. Gospodarka wodno – ściekowa

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Tabela 17 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w programie ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Piasek na działkach 588/3 i 560 na długości 100 m, koszt 19 459,27 zł. Budowa wodociągu na ul. Figurskiej w Żurawiu, koszt 27 967,29 zł. Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Janów na działkach 1590, 340. Budowa wodociągu w miejscowości Czepurka.	budowa 1,95 km sieci wodociągowej, 42 nowe przyłącza wodociągowe
2.	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	<p>2019 rok</p> <p>W 2019 roku Gmina przystąpiła do realizacji zadania pn.: „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Bystrzanowice - Dwór”. Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o. o. w Janowie zrealizował II etap budowy kanalizacji sanitarnej do miejscowości Ponik, Hucisko i Bystrzanowice - Dwór, który obejmował odcinek od Huciska do Bystrzanowic- Dwór. W ramach zadania zbudowano 1,46 km sieci fi 200; 0,15 km sięgaczy fi 160; 1,02 km kanału tłoczego fi 90 (łącznie 2,63 km rurociągów), 44 szt. studni rewizyjnych, 1 przepompownię ścieków oraz 0,11 km przyłącza elektrycznego. Inwestycja została rozliczona i za II etap ZGK otrzymało dofinansowanie z PROW w kwocie 548 241,32 zł.</p> <p>Ponadto Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o w 2019 roku dokonał:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymiany pompy na ujęciu w Żłotym Potoku, za łączną kwotę 13 259,40 zł brutto; wymiany pompy na ujęciu w Bystrzanowicach Dwór, o wartości inwestycji 6 317,28 zł brutto; zakupu profesjonalnej zamrażarki elektryczną do rur REMS FRIGO 2 F Zero Set 1/4” – 2” o wartości 4 249,00 zł brutto. <p>2020 rok</p> <p>Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Czepurka w kierunku Lusławic.</p> <p>Budowa kanalizacji w północno-zachodniej części gminy Janów - etap I: budowa sieci grawitacyjnej, tłoczzonej, przepompowni i sięgaczy w miejscowości Czepurka wraz z przebudową przepompowni w miejscowości Piasek.</p> <p>Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o w 2020 roku dokonał:</p> <ul style="list-style-type: none"> zakupu i montażu bakteriobójczej lampy UV TMA AM3-58 m³/h na ujęciu w Bystrzanowicach, o wartości 15 840,00 zł, zakupu i montażu bakteriobójczej lampy UV TMA V120-11 m³/h na ujęciu w Bystrzanowicach - Dwór, o wartości 3 360,00 zł, zakupu profesjonalnej zgrzewarki do rur PT-Tiny MF-315 o wartości 5 350,00 zł, 	budowa 8,5 km sieci kanalizacji sanitarnej, 48 nowe przyłącza kanalizacyjne

		<ul style="list-style-type: none"> zakupu i montażu rejestratora wydobycia wody na ujęciu wody w Skowronowie MacR6/N o wartości 1 600,00 zł. zakupu mapy i dokumentacji projektowej dot. budowy kanalizacji sanitarnej w Bystrzanowicach o wartości 31 131,91 zł. <p>2021 rok</p> <p>ZGK Janów Spółka z o.o. w 2021 roku poniósł nakłady na prace remontowe i konserwatorskie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ujęcie wody w Siedlcu (prace przy zbiorniku wody, wymianę agregatu pompowego, wymianę wodomierza DN80) 26 637,60 zł, oczyszczalnia ścieków Janów (wymiana optycznych sond tlenu, wymiana hydrostatycznej sondy głębokości, wymiana przepustnicy między-kołnierkowej S30-3ZP DN150 PN 10/16 z napędem elektrycznym) 22 478,59 zł. 	
3.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	<p>Gmina Janów</p> <p>Gmina Janów prowadzi ewidencję szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków. Wg stanu na dzień 31.12.2021 r. na terenie gminy zlokalizowane są (dane z gminy, GUS):</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 318 zbiorników bezodpływowych, 36 przydomowych oczyszczalni ścieków, 1 stacja zlewna. 	1 318 zbiorników bezodpływowych 36 przydomowych oczyszczalni ścieków 1 stacja zlewna
4.	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	<p>WIOŚ Delegatura w Częstochowie</p> <p>WIOŚ w Katowicach – Delegatura w Częstochowie w latach 2019-2021 przeprowadziła na terenie gminy Janów łącznie 8 kontroli, w tym 3 w zakresie ochrony wód oraz gospodarki ściekowej. W wyniku jednej kontroli wykazano naruszenia. Wystawiono 1 mandat, 1 pouczenie oraz wydano 1 zarządzenie pokontrolne.</p>	3 kontrole

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Janów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 18 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021*
1	Zwodociągowanie gminy	97 %	98 %
2	Skanalizowanie gminy	40%	42%
3	Długość kanalizacji sanitarnej	33 km	47,66 km
4	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	3 931	4 500
5	Wielkość komunalnych oczyszczalni ścieków	4 033 RLM	4 033 RLM
6	Ścieki oczyszczone odprowadzone ogółem	88 dam ³	94 dam ³
7	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem	226 dam ³	228 dam ³
8	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	83 km	85,7 km

*stan w roku 2020 (brak danych za 2021 rok)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL 2022 rok

4.5.1. Opis stanu obecnego

4.5.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy głównym dostawcą wody jest Gmina Janów (ZGK Janów Sp. z o.o.). Długość sieci wodociągowej administrowanej przez ZGK Janów Sp. z o.o. na koniec 2021 r. wynosiła 85,7 km (w 2016 r. było to 82,62 km). Stopień wyposażenia gminy w sieć wodociągową wynosi 98%.

Zaopatrzenie Gminy Janów w wodę odbywa się z ujęć własnych wód podziemnych zlokalizowanych na terenie Gminy, w tym:

- Janów ul. Leśna (awaryjnie),
- Złoty Potok ul. św. Józefa – śr. 50 m³/dobę
- Żuraw ul. Kościelna – śr. 12 m³/dobę,
- Piasek – śr. 12 m³/dobę,
- Czepurka 1 – śr. 12 m³/dobę,
- Siedlec ul. Polna 1 – śr. 9 m³/dobę,
- Bystrzanowice – śr. 10 m³/dobę,
- Bystrzanowice Dwór – śr. 5 m³/dobę,
- Hucisko – śr. 6 m³/dobę,
- Skowronów – śr. 9 m³/dobę,
- Apolonka – śr. 10 m³/dobę,
- Zagórze – śr. 8 m³/dobę,
- Śmiertny Dąb – śr. 16 m³/dobę,
- Lusławice - śr. 10 m³/dobę.

Ponadto na terenie Archidiecezji Częstochowskiej „CARITAS” woda dystrybuowana jest przez wodociąg lokalny Ponik Ośrodek Wczasowy „CARITAS” – śr. 3 m³/dobę.

Wszystkie ujęcia w/w wodociągów oparte są na studniach głębinowych. Na ujęciu wody w miejscowości Zagórze i Piasek woda do sieci poddawana była dezynfekcji przy pomocy lampy UV.

Wodociąg Janów dostarczał wodę dla ok. 2265 osób, Żuraw ok. 607 osób, Piasek ok. 338 osób, Czepurka ok. 191 osób, Siedlec ok. 534 osób, Bystrzanowice ok. 747 osób, Bystrzanowice Dwór ok. 103 osób, Hucisko ok. 32 osób, Skowronów ok. 342 osób, Apolonka ok. 66 osób, Lusławice ok. 388 osób, Zagórze ok. 212 osób, Śmiertny Dąb ok. 97 osób, natomiast wodociąg lokalny Ponik zaopatrywał w wodę Ośrodek Wczasowy „CARITAS”.

Zarówno woda surowa jak i woda wodociągowa są regularnie badane zgodnie z harmonogramem badań zatwierdzonym przez PPIS w Częstochowie oraz monitoringiem wewnętrznym przedsiębiorstw.

W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez PPIS w Częstochowie z 41 punktów zgodności pobrano 86 próbek w zakresie parametrów mikrobiologicznych i 62 próbki w zakresie parametrów fizykochemicznych.

Na podstawie uzyskanych sprawozdań z badań PPIS w Częstochowie w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294) wydał oceny o przydatności wody do spożycia w 2021 roku z przedmiotowych wodociągów.

4.5.1.2. Odbiór ścieków

Odprowadzanie ścieków z terenów gminy Janów realizowane jest za pośrednictwem sieci kanalizacji sanitarnej, której właścicielem jest Gmina Janów (ZGK Janów Sp. z o.o.).

Sieć kanalizacji sanitarnej administrowana przez ZGK Janów Sp. z o.o. na koniec 2021 r. wynosiła 47,66 km (w 2016 r. miała długość 32,67 km) i podłączonych do niej było 893 nieruchomości (w 2016 r. 819 nieruchomości). Stopień wyposażenia gminy w sieć kanalizacji sanitarnej wynosi 42%.

Z obszarów objętych siecią kanalizacji sanitarnej, ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Janowie. Podstawowe dane techniczne:

- maksymalna przepustowość hydrauliczna instalacji pompowej: 2.500 m³/d,
- maksymalna zdolność oczyszczania mechanicznego ścieków: 2.500 m³/d,
- zdolność natleniająca urządzeń napowietrzających bioreaktorów 1 i 2 (OC): od 200 do 730 kg O₂/d,
- maksymalna zdolność przerobowa oczyszczalni dla ścieków komunalnych – 550 m³/d,

- RLM: 4.033
- dopuszczalne obciążenie osadu czynnego: od 0,08 do 0,18 [kg BZT5/kg s.m.o.]

Na terenach pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej lub gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie niekorzystna, budowane są zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gmina Janów prowadzi ewidencję szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków. Wg stanu na dzień 31.12.2021r. na terenie gminy zlokalizowane są (dane z gminy, GUS):

- 1 318 zbiorników bezodpływowych,
- 36 przydomowych oczyszczalni ścieków,
- 1 stacja zlewna.

4.5.2. Analiza SWOT

Gospodarka wodnościekowa	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
budowa nowych odcinków kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowaniami wysoki stopień zwodociągowania gminy – 98 %	niski stopień skanalizowania gminy – 42% część zbiorników bezodpływowych i szamb w złym stanie technicznym zrzuty ścieków z terenów rolniczych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
integracja z UE i wpływ środków pomocowych, regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska	niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) niedostateczna pula środków finansowych

Źródło: opracowanie własne

4.5.3 Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Podstawowym działaniem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest likwidacja lub ograniczenie oddziaływania źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych – punktowych, obszarowych i liniowych. Głównym czynnikiem zagrażającym czystości wód jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa, stąd też priorytetowym działaniem będą inwestycje z tego zakresu oraz działania racjonalizujące użytkowanie wody.

W celu poprawy jakości wód powierzchniowych, konieczna będzie likwidacja niekontrolowanych zrzutów ścieków bytowych do rzek i potoków płynących przez teren gminy Janów. W tym celu należy wykonać szczegółową inwentaryzację punktów zrzutu ścieków oraz systematycznie ją aktualizować. Następnym, niezwykle ważnym zadaniem jest inwentaryzacja stanu technicznego zbiorników bezodpływowych (szamb). Zdarza się, że zbiorniki te są nieszczelne i są źródłem zanieczyszczenia wód.

W zakładach produkcyjnych, również w tych małych, należy promować wprowadzanie zamkniętych obiegów wody, jako elementu pozwalającego na ograniczenie zrzutu zanieczyszczonych wód do środowiska, a także zmiany technologii i poprawę stanu zakładowych sieci wodociągowych.

W zakresie ochrony wód podziemnych jednym ze sposobów ochrony biernej będzie przestrzeganie zasad ustalonych dla stref i obszarów ochronnych ujęć wód podziemnych, na których obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie korzystania z wody i użytkowania gruntów. Strefa ochrony bezpośredniej (grupa bezwzględnie obowiązujących nakazów) ma na celu eliminację zagrożenia powstającego w związku z ujęciem wody. Ustalenia związane z ochroną wód podziemnych przed zanieczyszczeniem zawarte powinny zostać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zadania w gospodarce ściekowej wynikają ze zobowiązań międzynarodowych Polski (stanowisko negocjacyjne w negocjacjach z UE w sprawie wdrażania Dyrektywy 91/271/EWG) i zapisów Prawa Wodnego oraz aktualnego stanu gospodarki ściekowej. Działania inwestycyjne wyznacza Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych oraz Master Plan – aktualizacja z 2017 roku.

4.6. Zasoby geologiczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów geologicznych.

Tabela 19 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w programie ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024			
Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Marszałek Województwa, Starosta Częstochowski W latach 2019-2021 nie realizowano zadania. Marszałek Województwa Śląskiego nie wydawał koncesji na eksploatację kopalni na terenie gminy Janów.	-
2.	Rekultywacja i rewitalizacja terenów	Użytkownicy złoża W latach 2019-2021 nie realizowano zadania.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Janów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 20 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powierzchni ziemi i zasobów geologicznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021
1.	Liczba przypadków wydobywania kopalni bez wymaganej koncesji	0	0

Źródło: opracowanie własne

4.6.1. Opis stanu obecnego

4.6.1.1. Surowce naturalne

Teren gminy to pogranicze Niziny i Wyżyny Śląskiej – na obszarze wielkiego kompleksu leśnego, między Opolszczyzną a Górnym Śląskiem. W profilu geologicznym podłoża zalegają utwory czwartorzędu, trzeciorzędu i karbonu. Utwory czwartorzędu występują ciąglą pokrywają praktycznie na całej powierzchni. Czwartorzęd to utwory akumulacji rzecznej i lodowcowej zlodowacenia środkowopolskiego. Wykształcony został w postaci żwirów, piasków, mułków, iłów i glin zwałowych. Na szczególną uwagę zasługują piaszczystożwirowe utwory dolin rzecznych Bierawki i Kłodnicy stanowiące kolektor dla wód podziemnych, zawierające złoża kopalni (kruszyw naturalnych, piasków podsadzkowych).

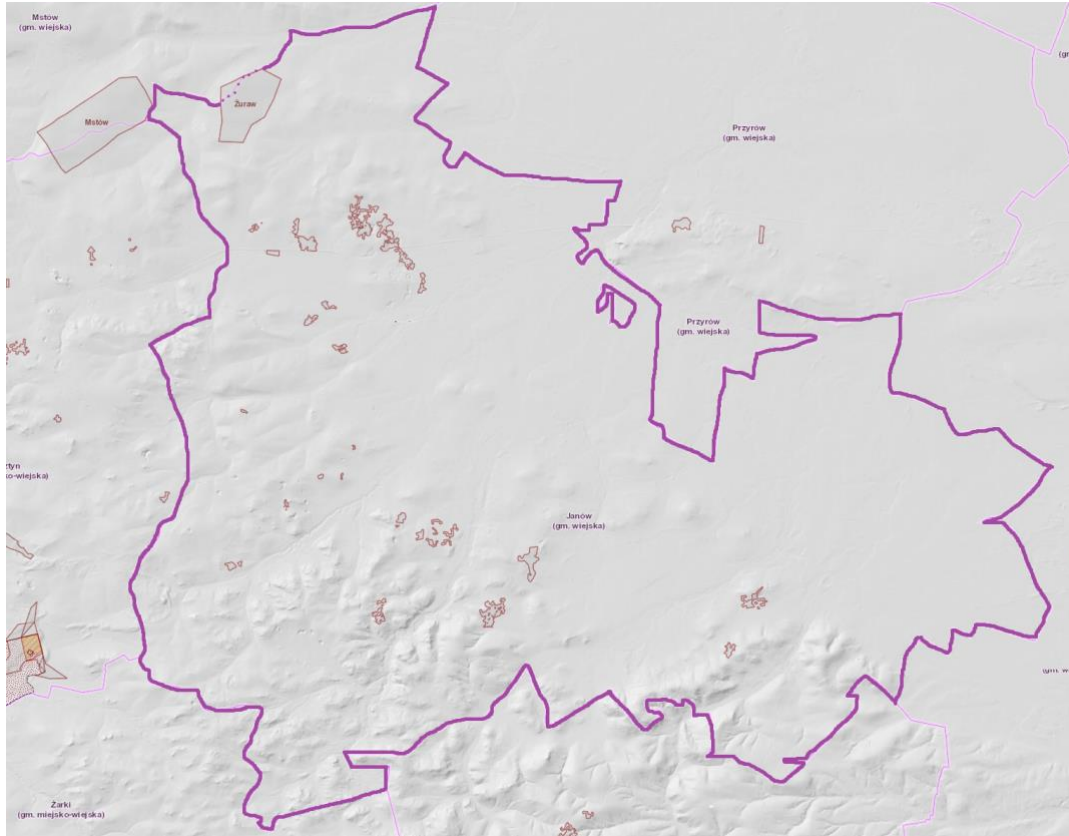
Trzeciorzęd reprezentowany jest przez miocénskie ily z przewarstwieniami piasków, margli, wapieni, gipsów, piaskowców i iłowców. Charakterystyczną cechą utworów ilastych jest ich duża jednorodność i ciągłość zalegania.

Utwory triasu stanowią kolektor wód podziemnych o istotnym znaczeniu dla zaopatrzenia w wodę.

Utwory karbonu górnego na terenie gminy Janów budujące grupę łekową, siodłową i brzeżną. Seria węglonośna karbonu zbudowana jest z cyklicznie występujących piaskowców, mułowców, iłowców i pokładów węgla. Udział poszczególnych typów litologicznych skał jest zmienny w obrębie warstw.

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalni regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1072 z późn. zm.). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalni oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalni.

Posiadający koncesję na wydobycie złoża kopaliny jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złoża jak i do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych a także do ochrony powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze. Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco poddawać rekultywacji. Obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciążyą na sprawcy.

Rysunek 11 Złóża surowców naturalnych na terenie gminy Janów

Źródło: www.geologia.pgi.gov.pl

W 2021 roku zostały opracowane mapy rozmieszczenia wszystkich surowców na terenie całej polski pn. „Bilans złóż zasobów kopalni w Polsce według stanu na 30 grudnia 2021 roku”. Według „Bilansu..” na obszarze gminy Janów zlokalizowano następujące złoża:

- piasków formierskich w złożach:
 - Hucisko I, wydobycie zostało zaniechane,
 - Hucisko II o zasobach rozpoznanych szczegółowo,
 - Kuźle I zasobach rozpoznanych wstępnie,
 - Luślawice IV wydobycie zostało zaniechane,
 - Luślawice V zasobach rozpoznanych wstępnie,
 - Piasek zasobach rozpoznanych wstępnie,
 - Rej. Złotego Potoku wydobycie zostało zaniechane,
 - Siedlec VII zasobach rozpoznanych wstępnie,
 - Złoty Potok wydobycie zostało zaniechane.
 - Złoty Potok II wydobycie zostało zaniechane,
 - Złoty Potok-Leśniczówka o zasobach rozpoznanych szczegółowo.
- złoża piasków i żwirów:
 - Zagórze złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

- wapień i margle:
 - Żuraw wydobyć zostało zaniechane

Dla terenu województwa Śląskiego działa OPI-TPP, interaktywna regionalna baza danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych (www.orsip.pl). Realizatorem projektu jest Główny Instytut Górnictwa. Baza danych Systemu zawiera informacje w postaci warstw informacyjnych o terenach przemysłowych i przemysłowych oraz elementach środowiska naturalnego i ich stanie. Portal integruje różne obszary wiedzy oraz informacje w zakresie efektywnego planowania przestrzennego i zarządzania terenami przemysłowymi. Ideą portalu jest poprawa Systemu zarządzania środowiskiem w województwie śląskim, integracja działań na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz powszechny i nieodpłatny dostęp społeczeństwa do informacji o środowisku.

4.6.1.2 Osuwiska

W Państwowym Instytucie Geologicznym od 2006 roku realizowany jest projekt System Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Wyniki Projektu są przedstawiane na mapach topograficznych w skali 1: 10 000 i są pomocne w ocenie ryzyka osuwiskowego, czyli w ograniczeniu szkód i zniszczeń wywołanych rozwojem osuwisk poprzez zaniechanie budownictwa drogowego i mieszkaniowego w obrębie aktywnych i okresowo aktywnych osuwisk. Dla terenów osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych wymagane jest opracowanie szczegółowych dokumentów geologiczno – inżynierskich.

Stosownie do obowiązku wynikającego z art. 110a ustawy POŚ Starosta prowadzi obserwacje terenów zagrożonych ruchami masowymi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach na podstawie bazy Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) – Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy.

Zgodnie z danymi ww. Bazy SOPO aktualnie na terenie gminy Janów nie zarejestrowano osuwisk, ani terenów zagrożonych ruchami masowymi.

W gminie Janów w strefie wychodni utworów węglanowych jury górnej występują powierzchniowe formy krasowe tj. leje krasowe, uwały i ponory. Są to formy, w których można zaobserwować aktywność splukiwania w głąb systemu krasowego cząstek mineralnych z powierzchni terenu. Na stokach niektórych lejów da się zaobserwować obrywy darni, w skali mikro. Tereny te aktualnie stanowią użytki rolne i leśne i powinny pozostać wyłączone spod zabudowy.

Zaleca się aby przy zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących rejon występowania powierzchniowych form zjawisk krasowych dopuszczenie terenów pod zabudowę poprzedzone było zawsze badaniami geologicznymi (kartowanie powierzchniowe, ekspertyzy).

4.6.2. Analiza SWOT

Zasoby geologiczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
występowanie zasobów naturalnych brak terenów zagrożonych ruchami masowymi	uciążliwości związane z eksploatacją surowców
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
możliwości rozwoju gospodarczego wynikające z występowania surowców	możliwe zagrożenie ze strony terenów górniczych

Źródło: opracowanie własne

4.6.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu zarządzania zasobami geologicznymi

W ustawie Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973, z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020, poz. 2187 z późn. zm.) a także w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1072 z późn. zm.), dokonano regulacji dotyczących ochrony zasobów środowiskowych pod względem szkód i odpowiedzialności za działania naprawcze, a także ochrony złóż kopalni, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac i robót geologicznych i wydobywaniem kopalni.

W ustawie tej rozstrzygnięto także sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin. Na obszarze gminy zlokalizowane są 3 złoża wapieni i margli oraz dwa złoża piasków i żwirów. Aktualnie na terenie gminy Janów dwie firmy posiadają wydane koncesje na eksploatację złóż.

Na terenie gminy Janów nie rozpoznano osuwisk ani terenów zagrożonych ruchami masowymi.

4.7. Gleby i tereny rolnicze

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gleb.

Tabela 21 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w programie ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024			
Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	<p>GIOŚ</p> <p>Badania gleb na obszarze województwa śląskiego, w tym gminy Janów prowadzone są w oparciu o „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski“, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Na terenie gminy Janów nie ma zlokalizowanego żadnego punktu pomiarowego. Monitoring prowadzony był w sąsiednich gminach, jednak nie odzwierciedla ona stanu gleb ornych na terenie gminy Janów.</p> <p>Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Częstochowie</p> <p>PZDR w Częstochowie pośredniczy w badaniach użytkowanych rolniczo na poziom pH. Odbywa się to poprzez przekazywanie próbek glebowych pobranych przez rolników do Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach. Koszty badań pokrywane są przez rolników.</p>	-
2.	Kontrole rolnictwa prowadzone przez WIORIN	<p>WIORIN w Katowicach Oddział w Częstochowie</p> <p>W latach 2019-2021 WIORIN na terenie gminy przeprowadził:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 obserwacji fitosanitarnych pod kątem występowania agrofagów innych niż kwarantannowe (w jednej próbie wykryto organizm <i>Venturia pyrina</i>), • 8 kontrole stosowania środków ochrony roślin (1 przypadek zastosowanie środka ochrony roślin niezgodnie z etykietą). 	prowadzone kontrole rolnictwa
3.	Przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej (KDPR) w zakresie ochrony gleb użytkowanych rolniczo	<p>Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie</p> <p>ŚODR w Częstochowie corocznie organizuje Dni Otwartych Drzwi. Jest to wydarzenie, podczas którego spotykają się rolnicy, przedstawiciele instytucji z otoczenia rolnictwa, producenci i handlowcy z branży rolniczej i ogrodniczej. W czasie tych wydarzeń odbywa się corocznie wystawa maszyn rolniczych, drobnego inwentarza, kiermasz roślin ozdobnych, kiermasz produktów pszczelich, sprzętu pasiecznego oraz wyrobów rękodzieła. Imprezie towarzyszą seminaria o tematyce rolniczej.</p> <p>Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Częstochowie</p>	-

		PZDR w Częstochowie działa zarówno w obszarze ekologii jak i projektów dotyczących Programu Rozwojów Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Głównymi strefami działania są szkolenia, kursy, konkursy, współpraca z różnymi jednostkami administracyjnymi i samorządami. PZDR pomaga rolnikom w opracowywaniu wniosków, działając na podstawie ustawy z dnia 22 października 2004 o jednostkach doradztwa rolniczego.	
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie pism WIORIN, PZDR, GIOS

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 22 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony gleb i terenów rolniczych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021*
1.	Powierzchnia gruntów ornych (GUS)	6 543 ha	6 543 ha
2.	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji	b.d.	b.d.

*Spis Rolny 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

4.7.1. Opis stanu obecnego

4.7.1.1. Gleby

Struktura użytkowania terenu wyznacza kierunki rozwoju Gminy. Użytkowanie terenów w Gminie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 23 Użytkowanie terenów w gminie Janów

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział procentowy w całości Gminy %
1.	Ogólna powierzchnia Gminy Janów	14 696	100
2.	Użytki rolne w tym:	6 543	44,52
2.1	Grunty orne	5 752	39,13
2.2	Łąki	400	2,72
2.3	Pastwiska	351	2,38
2.4	Sady	40	0,27
3.	Lasy i grunty leśne	7347	49,99
4.	Stawy rybne	25,27	0,17
5.	Pozostałe	780,73	5,30

Źródło: dane z Spisu Rolnego – stan na koniec 2020 roku

Z powyższego zestawienia wynika, że prawie połowę powierzchni Gminy zajmują użytki rolne, z czego ponad 80% zajmują grunty orne.

Największą powierzchnię mają gleby klas IV i V, co stanowi ponad 5 tys. ha, mniejszą powierzchnię zajmują gleby wyższych klas. Gleby klasy III zalegają na powierzchni 263 ha. Na gruntach ornych dominują gleby należące do kompleksu żyniego słabego i bardzo słabego, są to gleby nadające się do uprawy żyta i ziemniaków.

Urodzajność gleb zależy również od odczynu gleby, kwaśny odczyn gleby obniża jej żyzność prowadząc do degradacji urodzajności. Ze względu na różną reakcję roślin na odczyn gleb, przemiany pH mają znaczenie

wskaźnikowo – porównawcze. Łatwo na tej podstawie określić potrzebę uregulowania odczynu, trudniej jednak ocenić przyczynę i stopień degradacji gleby. Tylko pomiary pH prowadzone systematycznie w ciągu odpowiednio długiego czasu pozwolą śledzić nie tylko zmianę odczynu, ale także określić jego przyczynę.

4.7.1.2. Rolnictwo

Ostatni Spis Rolny został przeprowadzony w 2020 roku. Ze wstępnych danych wynika, iż w skali kraju zmniejszyła się liczba gospodarstw o około 13%, zmniejszyła się powierzchnia użytkowana rolniczo, ale zwiększyła się powierzchnia zasiewów.

Według danych ze Spisu Rolnego z 2020 roku na terenie gminy Janów zarejestrowanych było 405 gospodarstw rolnych.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o ilości hodowanych zwierząt na dzień 01.01.2022 roku według zgłoszeń składanych w biurach powiatowych przez posiadaczy zwierząt na terenie gminy hodowanych było:

- 341 sztuk bydła – dla porównania w 2010 roku 491 sztuki,
- 5 sztuk kóz – w 2010 roku dane GUS nie objęły kóz,
- 130 sztuk trzody chlewnej – dla porównania w 2010 roku 240 sztuki.

Dane zamieszczone powyżej wskazują, iż znacząco zmniejszyła się produkcja trzody chlewnej oraz bydła.

Na terenie Beskidów i Jury realizowany jest Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej Owca Plus.

Do końca 2020 roku realizowany był „Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko- Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020”, przyjęty uchwałą nr 716/34/V/2015 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 7 maja 2015 roku.

Program Owca Plus na terenie gminy Janów do końca 2020 roku realizowany był w 3 lokalizacjach, na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo:

- Góra Tarnów – wypas stadami mieszanymi kozy + owce, wycinka drzew i krzewów,
- Krzyże – wypas stadami mieszanymi kozy + owce, wycinka drzew i krzewów,
- Góry Gorzkowskie (Gorzków) (fragment) – wypas stadami mieszanymi kozy + owce, wycinka drzew i krzewów.

W ramach Wojewódzkiego Programu - Owca Plus do roku 2020 w ostatnich latach na terenie gminy Janów realizowano działania takie jak:

- Ochrona przyrody i krajobrazu hal i polan górskich Beskidów poprzez prowadzenie ekstensywnego i kulturowego wypasu owiec – realizowane przez Fundację Pasterstwo Transhumancyjne,
- Ochrona siedlisk ciepłolubnych Wyżyny Krakowsko- Częstochowskiej poprzez wypas owiec i kóz” – realizowane przez Fundację Centrum Dziedzictwa Przyrodniczego i Kulturowego,
- „IX Pasterska Jesień w Kamesznicy” – realizowane przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kamesznicy „PROĆPOK”,
- Promocja Programu Owca Plus poprzez ukazanie dziedzictwa kulturowego oraz tradycji pasterskich na terenie Beskidów związanych z jesiennym spędem owiec z hal – ŁOSSOD 2019 – realizowane przez Stowarzyszenie Hodowców Owiec, Kóz i Producentów Zdrowej Żywności,
- Muzyka pasterska w twórczości Jana Wałacha – realizowane przez Muzeum i Stowarzyszenie imienia artysty Jana Wałacha w Istebnej,
- X Jarmark Pasterski – realizowany przez Fundację Pasterstwo Transhumancyjne,
- Festyn Jurajski – realizowany przez Centrum Inicjatyw Lokalnych,
- Żywiecki Dzień Folkowy i Pasterski – realizowany przez Stowarzyszenie Miłośników Oscypka,
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego poprzez prowadzenie wypasu owiec na wybranych halach, polanach, i łąkach górskich w Beskidzie Śląskim i Żywieckim – realizowane przez Fundację Pasterstwo Transhumancyjne,
- Jurajskie siedliska nieleśne pod ochroną – wypas owiec i kóz na Wyżynie Krakowsko – Częstochowskiej – realizowane przez Fundację Centrum Dziedzictwa Przyrodniczego i Kulturowego,
- Festyn Jurajski – realizowany przez Centrum Inicjatyw Lokalnych,
- Jurajskie Warsztaty Owcy Plus 2020 – Fundację Centrum Dziedzictwa Przyrodniczego i Kulturowego

Ponadto w tym czasie realizowano na terenie Beskidów również wiele inicjatyw promocyjnych.

9 grudnia 2020 roku Uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego nr 2841/194/VI/2020 przyjęto Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko – Częstochowskiej - Owca Plus do roku 2027. Zgodnie z ww. uchwałą w kolejnych latach planowane są działania na terenie gminy Janów na powierzchni:

- Krzyże – 0,65 ha,

W roku 2021 zrealizowano następujące zadania związane z czynną ochroną przyrody oraz z działaniami promującymi Wojewódzki Program - Owca Plus do roku 2027:

- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego poprzez prowadzenie wypasu owiec na wybranych halach, polach i łąkach górskich w Beskidzie Śląskim i Żywieckim – realizowane przez Fundację Partnerstwo Transhumancyjne,
- Beskidzkie owce – realizowane przez Fundację Dobry Widok,
- Beskidzkie Hale czekają na wypas – realizowane przez Fundację na Rzecz Rozwoju Owczarstwa,
- Ochrona siedlisk nieleśnych – wypas owiec i kóz na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej – realizowane przez Fundację Centrum Dziedzictwa Przyrodniczego i Kulturowego,
- „Proćpok” XI pasterska Jesień w Kamesznicy – realizowane przez Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Kamesznicy,
- Po tropie Bacowego Kierpca czyli jak pasterze owce pasali – realizowane przez Stowarzyszenie Sólkiczora,
- Wełniana koronka koniakowska – realizowane przez Fundację Koronki Koniakowskie,
- Jura na plus! – realizowane przez Fundację W TO MI GRAJ,
- XI Jarmark Pasterski – realizowane przez Fundację Pasterstwo Transhumancyjne,
- Mistrzostwa Górali karpackich w koszeniu łąki – realizowane przez Stowarzyszenie Natura i Ekologia,
- Śpywanie na Groniu – realizowane przez Stowarzyszenie Natura i Ekologia,
- Jurajskie warsztaty Owcy Plus 2021 – realizowane przez Fundację Centrum Dziedzictwa Przyrodniczego i Kulturowego,
- Przywracanie pamięci. Wydanie publikacji dotyczącej początku pasterstwa w Beskidach na ziemi Cieszyńskiej – realizowane przez Fundację Pasterstwo Transhumancyjne,
- Owce na Łemblej – eko festiwal w CEE – realizowane przez Stowarzyszenie „7 Dolin” z siedzibą w Wiśle,
- Na Bacówce u Greniów – realizowane przez Fundację na Rzecz Rozwoju Owczarstwa,
- Festyn Dożynkowy na Wiślańskij Binie – realizowane przez Towarzystwo Kulturalne Regionalnego Zespołu Pieśni i Tańca w Wiśle,
- Festyn Jurajski – realizowane przez Fundację Centrum Inicjatyw Lokalnych.⁸

Teren gminy obejmuje swoim działaniem Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Częstochowie oraz Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne dla chętnych i zainteresowanych rolników.

Na terenie gminy Janów według informacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie rolnicy realizują tzw. „Płatności rolno środowiskowo-klimatyczne”. W latach 2019-2021 złożono:

- w 2019 roku:
 - 1 wniosek dotyczące wariantu 2.1 – Międzyplony dla terenów o powierzchni 1,60 ha; łącznie wypłacono 1 040,00 zł,
 - 4 wnioski dotyczący wariantu 4.5 – Półnaturalne łąki świeże dla terenów o powierzchni 36,21 ha; łącznie wypłacono 61 065,09 zł.
 - 2 wnioski dla wariantu 5.5 – Półnaturalne łąki świeże dla terenów o łącznej powierzchni 1,58 ha; łącznie wypłacono 3 141,12 zł,
 - 3 wnioski dla wariantu 6.1 – Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku uprawy dla terenów o łącznej powierzchni 27,00 ha; łącznie wypłacono 35 737,00 zł,
- w 2020 roku:

⁸ na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego pismo nr OE-AD-Ui.706.17.2022 z 08 kwietnia 2022 r.

- 3 wnioski dotyczące wariantu 2.1 – Międzyplony dla terenów o powierzchni 7,31 ha; łącznie wypłacono 4 751,50 zł,
- 1 wniosek dotyczący wariantu 4.5 – Półnaturalne łąki świeże dla terenów o powierzchni 4,68 ha; łącznie wypłacono 5 068,44 zł.
- 4 wnioski dotyczących wariantu 5.4 – Półnaturalne łąki wilgotne o powierzchni 39,51 ha; łącznie wypłacono 47 648,61 zł,
- 2 wnioski dla wariantu 5.5 – Półnaturalne łąki świeże dla terenów o łącznej powierzchni 1,58 ha; łącznie wypłacono 3 089,42 zł,
- 3 wnioski dla wariantu 6.1 – Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku uprawy dla terenów o łącznej powierzchni 36,96 ha; łącznie wypłacono 35 697,89 zł,
- w 2021 roku
 - 3 wniosków dotyczących wariantu 2.1 – Międzyplony dla terenów o powierzchni 10,13 ha; łącznie wypłacono 8 944,79 zł,
 - 4 wnioski dotyczących wariantu 5.4 – Półnaturalne łąki wilgotne o powierzchni 40,52 ha; łącznie wypłacono 56 378,43 zł,
 - 3 wnioski dla wariantu 5.5 – Półnaturalne łąki świeże dla terenów o łącznej powierzchni 2,53 ha; łącznie wypłacono 4 306,78 zł,
 - 3 wnioski dla wariantu 6.1 – Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku uprawy dla terenów o łącznej powierzchni 26,99 ha; łącznie wypłacono 41 011,99 zł⁹

Obszar gminy obejmuje swoim zasięgiem działania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach Oddział w Częstochowie, który prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów nie kwarantannowych i kwarantannowych. W latach 2019-2021 WIORIN na terenie gminy przeprowadził:

- obserwacji fitosanitarnych pod kątem występowania agrofagów innych niż kwarantannowe (w jednej próbie wykryto organizm *Venturia pyrina*),
- 8 kontroli stosowania środków ochrony roślin (1 przypadek zastosowanie środka ochrony roślin niezgodnie z etykietą).¹⁰

4.7.1.3. Badania gleb

Badania gleb wykonywane są ogólnie w ramach „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka.

Na terenie gminy Janów w ramach Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski nie ma zlokalizowanego żadnego punktu pomiarowego. Monitoring prowadzony był w sąsiednich gminach, jednak nie odzwierciedla on stanu gleb ornych na terenie gminy Janów.

Od 2015 roku działa program „Grunt to wiedza”, jest to ogólnopolski, bezpłatny program badań pH gleb oraz zasobności w składniki odżywcze, w tym na kwasowość oraz zawartość fosforu, potasu i magnezu. Rolnicy mają możliwość także zlecenia wykonania badań gleb na własny koszt w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej Gliwicach. Najczęściej takie badania wykonywane są w celu ustalania dawek nawożenia.

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Częstochowie pośredniczy w badaniach gleb użytkowanych rolniczo na poziom pH. Odbywa się to poprzez przekazywanie próbek glebowych pobranych przez rolników do Stacji Chemiczno – Rolniczej w Gliwicach. Koszty badań pokrywane są przez rolników.

W latach 2019-2021 OSCHR w Gliwicach wykonała na terenie gminy Janów na zlecenie badania makroelementów w glebie w 21 gospodarstwach (tj. pobrano 204 próbki gleby). Analiza badań wykazała, że:

- 28% przebadanych użytków rolnych znajduje się w średniej kategorii agronomicznej gleby, 37% w lekkiej, 2% w bardzo lekkiej, a 33% w bardzo ciężkiej,
- 46% przebadanych próbek gleby ma odczyn bardzo kwaśny, kwaśny i lekko kwaśny, 11% odczyn obojętny, a 43% odczyn zasadowy,
- w 24% przebadanych prób wapnowanie gleby jest konieczne, w 9% potrzebne, w 6% wskazane, w 4% ograniczone, zaś aż w 57% zbędne,

⁹ pismo ARiMR Śląski Oddział Regionalny, z dnia 21 czerwca 2022, znak StIP12.0163.35.2022.LZ

¹⁰ pismo WIORIN w Katowicach, z dnia 24 czerwca 2022 znak WI.021.19.2022

- bardzo niska i niska zawartość fosforu w 59% przebadanych prób,
- bardzo niska i niska zawartość potasu w 83% przebadanych prób,
- bardzo niska i niska zawartość magnezu w 66% przebadanych prób.¹¹

Zasadnym rozwiązaniem z punktu rolniczego jest informowanie rolników o potrzebach wapnowania gleb oraz promowanie badań gleb na poziom pH.

Natomiast z punktu zawartości metali ciężkich w glebach (których główną przyczyną jest zanieczyszczenie powietrza) ważnym działaniem jest promowanie i dotowanie wymiany niskosprawnych urządzeń grzewczych oraz kontrole mieszkańców w zakresie spalania odpadów i niskiej jakości paliw.

4.7.2. Analiza SWOT

Gleby	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
brak zakwaszenia gleb brak znaczących patogenów i szkodników	gleby słabej jakości brak punktu pomiarowego monitoringu gleb na terenie gminy
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
możliwość korzystania z porad w PZDR i ARIMR możliwość korzystania z dopłat rolno-środowiskowo-klimatycznych	zanieczyszczenie gleb w wyniku niskiej emisji i ruchu pojazdów

Źródło: opracowanie własne

4.7.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony gleb i terenów rolniczych

W celu ekonomicznej i ekologicznej racjonalizacji wykorzystania gleb należy dążyć do ograniczania wykorzystania dobrej jakości gleb w sposób niezgodny z ich walorami przyrodniczymi, dostosowania formy zagospodarowania do naturalnego potencjału gleb, rozwoju ekologicznej produkcji rolniczej lub odpowiedniej zmiany upraw na glebach zanieczyszczonych.

Czynnikami, które znacznie różnicują jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie i sugerują zmianę wykorzystania obszarów obecnie rolniczych to jest ukształtowanie terenu w tym aktywność osuwiskowa oraz zainteresowanie zabudową i zagospodarowaniem terenu.

Większość przebadanych przez Stację Chemiczno-Rolniczą użytków rolnych miała kwaśny, lekko kwaśny i bardzo kwaśny odczyn, co powoduje konieczność stosowania zabiegów wapnowania.

Na terenie gminy okresowo prowadzone są kontrole dotyczące stanu zanieczyszczenia środkami ochrony roślin gleb. W ramach działalności kontrolnej Główny Inspektorat Ochrony Środowiska będzie prowadził jako kontynuację badania gleb ornych, a Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa będzie wykonywał kontrole zanieczyszczenia płodów rolnych środkami ochrony roślin. Zadania te finansowane będą ze środków własnych GIOŚ oraz WIORiN.

Mając na względzie zainteresowanie ze strony rolników pakietami rolno – środowiskowo – klimatycznymi oraz ukazującymi się programami należy prowadzić działania zmierzające do dotarcia do szerszego grona beneficjentów tych programów. Cennym działaniem jest organizacja spotkań informacyjnych i akcji informacyjnych połączonych z praktycznymi zajęciami dla rolników, zainteresowanych produkcją rolną a także właścicieli gospodarstw predestynujących do agroturystycznych. Działania przy współudziale z powiatem przeprowadzane przez Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa finansowane z ich własnych środków finansowych.

¹¹ opracowanie własne na podstawie Zestawienia odczynu i zasobności gleb w makroelementy na terenie gminy Janów w latach 2019-2021; OSCHR w Gliwicach

4.8. Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami.

Tabela 24 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w programie ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024			
Racjonalna gospodarka odpadami			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Gmina Janów Gmina co roku opracowuje sprawozdania i wysyła do Marszałka Województwa Śląskiego. Ponadto przygotowana jest również co roku Analiza gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Janów	corocznie
2.	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych	Gmina Janów Od zmiany sposobu wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Janów tj. od listopada 2020 roku, systematycznie prowadzone są kontrole deklaracji nieruchomości zamieszkałych polegające na weryfikacji liczby osób zamieszkałych na danej nieruchomości z liczbą osób w złożonej deklaracji. Za okres od listopada 2020 roku od końca grudnia 2021 roku ujawniono 52 osoby nie ujęte w deklaracji. Natomiast kontrole umów zawartych przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych w ubiegłych latach 2020 i 2021 były one systematycznie weryfikowane ze sprawozdaniami przesyłanymi przez podmioty odbierające odpady komunalne z terenu Gminy Janów.	systematyczne kontrole
3.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Gmina Janów W ramach czynnego udziału Gminy Janów w w/w zadaniu, każdego roku udaje się unieszkodliwić ogromne ilości wyrobów azbestowych, szkodzących zdrowiu i życiu ludzi. W 2017 r. usunięto 86,16 Mg wyrobów azbestowych za kwotę 35.293,71 zł, w 2018 r. 65,15 Mg za kwotę 23.824,95 zł, w 2019 r. 60,19 Mg za kwotę 28.132,49 zł, w 2020 r. 46,78 Mg za kwotę 25.965,91 zł, w 2021 r. 78,17 za kwotę 46 914,63 zł.	usunięcie 336,45 Mg azbestu
4.	Kontynuacja edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami na obszarze gminy Janów	W latach 2020 - 2021 na terenie Gminy Janów prowadzona była edukacja mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi za pomocą informacji publikowanych na stronie internetowej urzędu oraz facebooku. W 2020 roku wykonano ulotkę informacyjną dla mieszkańców gminy, dotyczącą prawidłowej segregacji odpadów powstających w gospodarstwach domowych, ulotka zawierała również informację co to jest PSZOK i M-PSZOK, informację o kompostowaniu bioodpadów. W kolejnym roku 2021 wykonano kolejną ulotkę informacyjną dla mieszkańców gminy, dotyczącą systemu gospodarowania odpadami komunalnymi z naciskiem na zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów komunalnych przez mieszkańców	-

		gminy, co skutkowało obniżeniem kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie.	
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Janów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 25 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki odpadami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021
1.	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych - ogółem [Mg] (od nieruchomości zamieszkałych i PSZOK)	918 Mg	2 122,36 Mg
2.	Masa usuniętych wyrobów zawierających azbest (baza azbestowa) [Mg]	do końca 2018 roku – 151 Mg	do końca 2021 – 336 Mg
3.	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]	24%	19,53% (wymagany poziom na rok 2021 to min 20%).
4.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne [%]	100%	nie odebrano odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Janów, WIOŚ/GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.8.1. Opis stanu obecnego

Na terenie gminy Janów źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe oraz niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, parków, cmentarzy,
- ulice i place,
- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należy do nich:

- poziom rozwoju gospodarczego obszaru,
- zamożność społeczeństwa,
- rodzaj zabudowy mieszkalnej,
- sposób gospodarowania zasobami,
- przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych,
- cechy charakterologiczne mieszkańców
- podatność na edukację ekologiczną.

Największy wpływ na ilość i skład morfologiczny powstających odpadów komunalnych w danej społeczności mają pojedyncze decyzje zapadające w trakcie zakupów poszczególnych towarów i wyboru rodzaju opakowania.

Do celów niniejszego opracowania wykorzystano dane pochodzące z Urzędu Gminy Janów za lata 2019-2021 oraz dane GUS.

Gospodarka odpadami na terenie gminy oparta jest na zasadach Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022 (uchwała Nr 586/180/V/2017 z dnia 21.03.2017 r. Zarządu Województwa Śląskiego). Celem obowiązującego Planu jest określenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z Krajowym planem gospodarki odpadami 2022 oraz wymaganiami aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

Dokument jest zgodny z aktualnymi przepisami prawa i przedstawia podział województwa na regiony gospodarowania odpadami. Główne cele strategiczne wynikające z KPGO to:

- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów,
- osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych,
- zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów,
- osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów poużytkowych, m. in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych,
- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw („ustawa nowelizująca”), wprowadzono szereg zmian dotyczących m.in. udzielania przez gminy zamówień publicznych na odbiór oraz odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, a także zrezygnowano z organizacji systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach regionów.

Nowelizacja istotnie zmienia system gospodarki odpadami komunalnymi. W poprzednim stanie prawnym gospodarowanie odpadami komunalnymi co do zasady powinno zamykać się w granicach regionów gospodarki odpadami komunalnymi, wyznaczonych w wojewódzkich planach gospodarki odpadami. Nowelizacja likwiduje tę regionalizację.

Nadal jednak obowiązują będą pewne ograniczenia dotyczące gospodarowania głównie niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi odebranymi od właścicieli nieruchomości; odpady takie będą mogły być przekazywane wyłącznie do tzw. instalacji komunalnych, ujętych na listach prowadzonych przez Marszałków Województw.

W dniu 21 sierpnia 2021 roku Prezydent RP podpisał ustawę z dnia 11 sierpnia 2021 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2022 poz. 1297), ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, 2127) oraz ustawy o odpadach (Dz. U. z 2021 r. poz. 779, z późn. zm.). W ustawie zawarto rozwiązania, które mają na celu ograniczenie wzrostu kosztów gospodarowania odpadami.

W ramach ustawy m.in.:

- ustalono maksymalną wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi obliczanej na podstawie metody „od ilości zużytej wody” w wysokości 7,8% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za gospodarstwo domowe (ok. 150 zł),
- podwyższona została maksymalna stawka opłaty za odpady komunalne dla nieruchomości niezamieszkałych – 1,3% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za pojemnik lub worek o pojemności 120L, co umożliwi efektywne rozłożenie kosztów systemu pomiędzy nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe,
- władze samorządowe będą mogły zdecydować o rzadszym odbiorze bioodpadów i niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z gmin wiejskich oraz części wiejskiej gmin miejsko-wiejskich,
- umożliwiono gminom weryfikowanie informacji z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, poprzez korzystanie z różnych źródeł informacji będących w posiadaniu gminy (np. w celu potwierdzenia liczby osób zamieszkujących w danym gospodarstwie domowym),
- właściciele nieruchomości rekreacyjno-letniskowych będą mogli rozliczać się z opłaty za odpady komunalne, jak właściciele nieruchomości niezamieszkałych, czyli od pojemnika,
- Minister Klimatu i Środowiska będzie mógł zezwolić w drodze decyzji na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, na odstępstwa dla poszczególnych gmin, jeśli chodzi o sposób selektywnego zbierania odpadów komunalnych (możliwość zbierania w jednym pojemniku: tworzyw sztucznych + metali + szkła),
- mieszkańcy budynków wielolokalowych będą mogli być indywidualnie rozliczani z obowiązku selektywnego zbierania odpadów (gmina w porozumieniu z właścicielem nieruchomości będzie mogła wdrożyć systemy, które pozwolą na rozliczenie poszczególnych mieszkańców np. bloku z obowiązku selektywnego zbierania odpadów – możliwe będzie odejście od tzw. odpowiedzialności zbiorowej za nieselektywne zbieranie),
- umożliwiono gminom dopłacanie ze środków własnych do systemu gospodarowania odpadami. Gminy będą mogły skorzystać z tego rozwiązania w szczególności, w sytuacjach nadzwyczajnych, np. w przypadku znacznego wzrostu cen za zagospodarowanie odpadów (brak możliwości pokrycia

wszystkich kosztów z pobranych od mieszkańców opłat, konieczność znacznego podwyższenia pobieranych opłat).

W 2021 r. z terenu gminy Janów odebrane i zebrane odpady komunalne zostały przekazane do następujących instalacji komunalnych:

- odpad o kodzie 20 03 01 – niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne: - Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Zawierciu, C.P.K. Sp. z o.o. Sobuczyna, Zakład Zagospodarowania Odpadów w Sobuczynie, BM Recykling Sp. z o.o.,
- odpad o kodzie 20 01 08 – odpad kuchenny ulegający biodegradacji: - Sortownia Odpadów Selektywnie Zebranych TAMAX. Sp. z o.o.,
- odpad o kodzie 19 05 99 – odpad powstały po sortowaniu niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych przekazanych do składowania:- C.P.K. Sp. z o.o. Sobuczyna, BM Recykling Sp. z o.o., Zakład Zagospodarowania Odpadów w Sobuczynie, Instalacja MPB PZOM STRACH Sp. z o.o., Sp.k., Zakład Zagospodarowania Odpadów w Sobuczynie przy ul. Konwaliowej 1;
- odpad o kodzie 19 05 03 – kompost nieodpowiadający wymaganiom - C.P.K. Sp. z o.o. Sobuczyna,
- odpad o kodzie 19 12 12 – inne odpady - C.P.K. Sp. Z O.O.. Sobuczyna, BM Recykling Sp. Z O.O, Zakład Zagospodarowania Odpadów w Sobuczynie, Zakład Zagospodarowania Odpadów w Sobuczynie przy ul. Konwaliowej 1, Instalacja MPB PZOM STRACH Sp. z o.o.

4.8.1.1. Zasady gospodarowania odpadami na terenie gminy

Głównymi celami w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz poprawa wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, co już jest realizowane.

Utworzenie i obsługa systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy to obowiązek wynikający z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W ramach tego systemu gmina prowadzi działania związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy, oraz niezamieszkałych.

W 2021 r. odpady komunalne z terenu gminy Janów odbierane były jako zmieszane i selektywne. Właściciele nieruchomości odpady zmieszane zbierali w pojemnikach do tego przeznaczonych (koloru czarnego), zaś frakcje podlegające segregacji gromadzili w workach do tego przeznaczonych tj.:

- worek koloru żółtego - do zbierania odpadów: plastik, metal,
- worek koloru niebieskiego - do zbierania odpadów: papier, tektura,
- worek koloru zielonego - do zbierania odpadów: szkło, opakowania szklane,
- worek koloru brązowego - do zbierania bioodpadów.

Mieszkańcy mają również możliwość samodzielnego dostarczenia w/w odpadów segregowanych do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych zlokalizowanego na terenie oczyszczalni ścieków w Janowie na ulicy Przyrowskiej.

4.8.1.2. Ilości zebranych odpadów

Jednym z głównych celów systemu jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych związanych z osiągnięciem odpowiednich poziomów odzysku poszczególnych frakcji odpadów:

- wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła dla 2020 r. to 50%,
- wymagany poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania dla 2020 r. to 35%,
- wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych dla 2020 r. to 70%.

W roku 2021 z terenu Gminy Janów zebrano łącznie 1228,1800 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Tabela 26 Masa odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy Janów w 2021 roku

L.p.	Kod odpadu	Rodzaj	Masa w Mg
1	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1228,1800
2	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	17,6400
3	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	62,3600
4	20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	18,5200
5	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	450,4400
6	15 01 07	Opakowania ze szkła	152,3700
7	16 01 03	Zużyte opony	13,2500
8	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,3580
9	20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,0100
10	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	7,6970
11	20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	0,9280
12	20 01 11	Tekstylią	0,6800
13	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	69,8500
14	20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	98,6800

Źródło: Analiza gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Janów za 2021 rok

W 2021 r. z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi do budżetu gminy wpłynęło 1 595 072,87 zł, natomiast wydatkowano 2 007 023,04 zł. Zestawiając kwotę dochodów z kwotą wydatków należy stwierdzić, iż wpływy z pobranych opłat nie pokryły kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Na dzień 31 grudnia 2021 r. liczba osób zameldowanych na terenie Gminy Janów wynosiła 5919 osób (dane z ewidencji ludności Urzędu Gminy). Z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, złożonych przez właścicieli nieruchomości wynika, że systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na koniec 2021 r. objętych zostało 5180 osób.

Pomiędzy osobami zameldowanymi a zamieszkałymi występuje znaczna rozbieżność, która wynika m.in. z faktu, że wielu uczniów i studentów kontynuuje naukę poza miejscem stałego zameldowania. Analogiczna sytuacja występuje wśród osób czynnych zawodowo, którzy ze względu na wykonywaną pracę przebywają poza terenem Gminy Janów (na terenie kraju lub za granicą). Na bieżąco prowadzone są działania mające na celu weryfikację danych zawartych w deklaracjach i sprawdzanie ich ze stanem faktycznym. Właściciele nieruchomości co do których istnieją podejrzenia o podanie nieprawdziwych danych, wzywani są do złożenia stosownych wyjaśnień.

Zadeklarowanych zostało również 103 nieruchomości, na których znajduje się domek letniskowy lub inna nieruchomość wykorzystywana na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Liczbę mieszkańców, którzy skorzystali z zwolnienia z tytułu posiadania kompostownika przydomowego na dzień 31.12.2021 roku wynosiła – 2913 osób.

4.8.1.3. Azbest

Na właścicielu, zarządcy bądź użytkownika nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu z natury. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informację wójtowi gminy. Podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa. Dane należy raportować corocznie do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy. Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

W lipcu 2016 roku na terenie Gminy Janów przeprowadzono aktualizację inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, poprzez spis z natury, dzięki któremu określono obecnie występującą ilość tych wyrobów.

Przeprowadzona inwentaryzacja wykazała, iż na terenie Gminy Janów obecnie znajduje się 186 089,93 m² wyrobów zawierających azbest co stanowi około 2 046 989,23 kg (2 046,99 Mg), przyjmując przelicznik, iż 1 m² powierzchni stanowi 11 kg. Wyroby azbestowe wykorzystane są łącznie w 1 756 lokalizacjach.

W ramach czynnego udziału Gminy Janów w w/w zadaniu, każdego roku udaje się unieszkodliwić ogromne ilości wyrobów azbestowych, szkodzących zdrowiu i życiu ludzi.

W 2017 r. usunięto 86,16 Mg wyrobów azbestowych za kwotę 35.293,71 zł, w 2018 r. 65,15 Mg za kwotę 23.824,95 zł, w 2019 r. 60,19 Mg za kwotę 28.132,49 zł, w 2020 r. 46,78 Mg za kwotę 25.965,91 zł, w 2021 r. 78,17 za kwotę 46 914,63 zł.

4.8.2. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
system selektywnych zbiórek poprawnie działający wszystkie nieruchomości objęte zbiórką odpadów	wyrzucanie odpadów w sposób niekontrolowany niskie tempo usuwania wyrobów zawierających azbest brak sporządzania corocznych sprawozdań z gospodarki odpadami
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
stale usprawniany system gospodarki odpadami prowadzona okresowo edukacja ekologiczna przez Gminę oraz w szkołach i przedszkolach	przywożenie odpadów na teren gminy oraz zostawianie ich przez turystów

Źródło: opracowanie własne

4.8.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

Gmina Janów prowadzi gospodarkę odpadami zgodnie z założeniami nowelizacji ustawy o odpadach, posiada Regulamin utrzymania czystości i porządku oraz prowadzi coroczną sprawozdawczość.

Głównymi celami do realizacji w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych na składowisko.

Analiza SWOT wskazuje zwiększanie się ilości odpadów sumarycznie zebranych z terenu gminy, niemniej jednak zwiększa się ilości odpadów zmieszanych, prowadzone są kontrole mieszkańców mające na celu uszczelnienie systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz wyeliminowanie zjawiska spalania resztek roślinnych, porzucania odpadów w okolicach pojemników na używaną odzież oraz w zagajnikach i rowach.

W zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest gmina corocznie zbiera wnioski od mieszkańców dotując demontaż transport i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. Dzięki temu corocznie z terenu gminy usuwanych jest średnio około 50-60 Mg wyrobów zawierających azbest. Zasadnym działaniem jest pozyskiwanie środków zewnętrznych na usuwanie azbestu z WFOŚiGW w Katowicach, dzięki czemu mieszkańcy mogą uzyskać większe wsparcie.

W harmonogramie zadań zapisano, iż Gmina nadal będzie doskonalić selektywną zbiórkę wszystkich rodzajów odpadów i w dalszym ciągu organizować akcje informacyjne, promocyjne i edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży i dorosłej części społeczeństwa gminy.

W zakresie gospodarki odpadami świadomość ekologiczna społeczeństwa jest nadal niewystarczająca, czego dowodem są występujące dzikie składowiska odpadów, dlatego też konieczne jest dalsze prowadzenie edukacji ekologicznej. Źródłem finansowania zadania będą środki własne oraz dostępne dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

4.9. Zarządzenie zasobami dziedzictwa przyrodniczego oraz wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów przyrodniczych, w tym także leśnych.

Tabela 27 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w programie ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu Zwiększenie lesistości			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	<p>Nadleśnictwo Złoty Potok W latach 2019-2021 w ramach realizacji zadania Nadleśnictwo przeprowadzało:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prelekcje, • zajęcia edukacyjne, • konkursy, • spotkania dla osób w każdym wieku m.in. w szkołach, bibliotekach <p>dotyczące informacji w zakresie ochrony lasu, ochrony przyrody, gospodarki leśnej itp., utrzymanie infrastruktury edukacyjnej m.in. izby edukacyjno-przyrodniczej oraz ścieżek edukacyjnych.</p>	coroczne działania
2.	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	<p>ZDW w Katowicach W latach 2019-2021 na odcinku DW 793 przebiegającym przez teren gminy usunięto 13 szt. drzew. Nie prowadzono nowych nasadzeń.</p> <p>PZD w Częstochowie W latach 2019-2021 brak jest szczegółowych danych dotyczących realizacji zadania.</p>	usunięto 13 drzew
5.	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urzędowania lasów państwowych	<p>Nadleśnictwo Złoty Potok W latach 2020-2021 na terenie gminy Janów, Nadleśnictwo Złoty Potok zrealizowało 85 ha prac zalesieniowych i odtworzeniowych. Posadzono również 561,5 tys. sadzonek.</p> <p>W latach 2019-2021 nie zwalczano szkodników leśnych.</p> <p>W okresie objętym sprawozdaniem Straż Leśna wspólnie z Państwową Strażą Łowiecką w Katowicach prowadziły akcję „Kłusownik”. W latach 2019-2021 nie stwierdzono i nie wykryto na terenie gminy przypadków kłusownictwa.</p>	85 ha prac zalesieniowych i odtworzeniowych 561,5 tys. posadzonych sadzonek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZDW w Katowicach, Nadleśnictwo Złoty Potok, PZD w Częstochowie

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 28 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zasobów przyrodniczych i zasobów leśnych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021
1.	Powierzchnia prawnie chroniona ogółem	14 364,09 ha	14 363,82 ha
2.	Obszary NATURA 2000	2 szt.	2 szt.
3.	Parki Krajobrazowe	6 599 ha	6 599 ha

4.	Rezerваты	305,71 ha	305,71 ha
5.	Pomniki przyrody	20	20
6.	Lesistość gminy	49,5 %	51,0 %
7.	Powierzchnia lasów	7 260 ha	7 484 ha
8.	Powierzchnia gruntów zalesionych w ciągu roku	0,97 ha	85 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Janów oraz GUS, BDL 2022

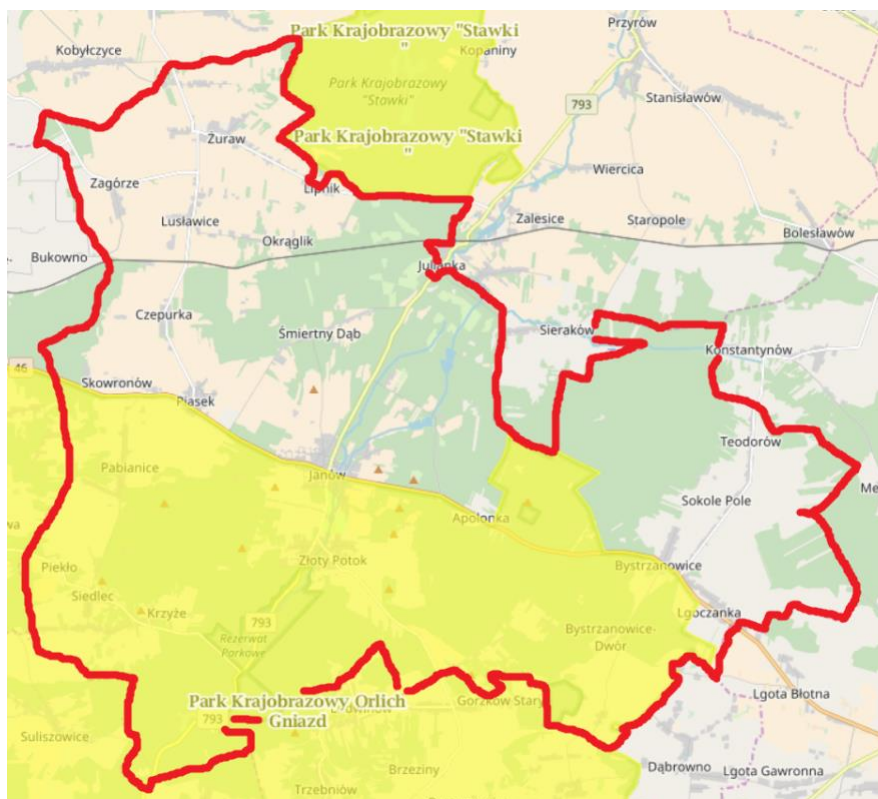
4.9.1. Opis stanu obecnego

Teren Gminy Janów charakteryzuje się stosunkowo dużym udziałem lasów, które stanowią blisko 50% ogólnej jej powierzchni. W ich obrębie zachowały się spore powierzchnie lasów o charakterze naturalnym, reprezentujące następujące zespoły:

- Żyzna buczyna sudecka (*Dentario enneaphyllidis*-Fagetum) — np. na terenie rezerwatu „Ostrężnik” (dominujące zbiorowisko), rezerwat „Parkowe”,
- Żyzna buczyna niżowa (*Galio odorati*-Fagetum) — niewielki płat na terenie rezerwatu „Parkowe”,
- Ciepłoluna buczyna storczykowa (podzw. *Cephalanthero*-Fagenion) — zbocza o ekspozycji południowej, np. rezerwat „Parkowe”,
- Kwaśna buczyna niżowa (*Luzulo pilosae*-Fagetum) — fragmenty na terenie rezerwatu „Ostrężnik”, rezerwat „Parkowe”,
- Grąd subkontynentalny (*Tilio-Carpinetum*) — fragmenty na terenie rezerwatu „Ostrężnik”, rezerwatu „Parkowe”,
- Bory sosnowe i bory mieszane sosnowo-debowe (zw. *Dicrano-Pinion*) — dominują w dolinach, znaczne powierzchnie pochodzenia antropogenicznego.

Zbiorowiska nieleśne o największym zróżnicowaniu występują w sąsiedztwie cieków oraz na terenach podmokłych. Są one często bardzo bogate florystycznie i wartościowe pod względem przyrodniczym. Dotyczy to zwłaszcza płatów łąk związanych z siedliskami wilgotnymi, na których terenie spotyka się liczne rzadkie i chronione gatunki roślin oraz bogatą gatunkowo faunę, natomiast inne zbiorowiska typu zaroślowego oraz łąkowego nie przedstawiają większej wartości ze względu na zubożały skład florystyczny, bądź zbyt małe powierzchnie.

Obiekty i obszary chronione, wymienione w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r., poz. 916 z późn. zm.) na terenie gminy Janów przedstawiono na poniższych mapach.

Rysunek 12 Obszar Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” na terenie gminy Janów
Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd położony jest w południowo – wschodniej części województwa śląskiego, jego granice rozciągają się od przelomu rzeki Warta koło Mstowa do doliny Białej Przemszy. Zachodni kraniec PKOG stanowi tzw. kuesta jurajska – próg strukturalny. Od wschodu mniej wyraźnie widoczna jest granica z Niecką Nidziańską. Na terenie gminy Janów zajmują południową część o powierzchni Parku 66,175 km² i jego otuliny o powierzchni 80,373 km².

Teren Parku cechuje się dużą różnorodnością zbiorowisk roślinnych. Znaczną część powierzchni pokrywają lasy, z przewagą borów sosnowych. Można spotkać również lasy bukowe, często porastające najwyższe wzniesienia. Jednakże najcenniejsze są zbiorowiska nieleśne: murawy kserotermiczne oraz naskalne. Są to biocenozy występujące na siedliskach suchych, bogatych w węglan wapnia, na dobrze nasłonecznionych południowych stokach.

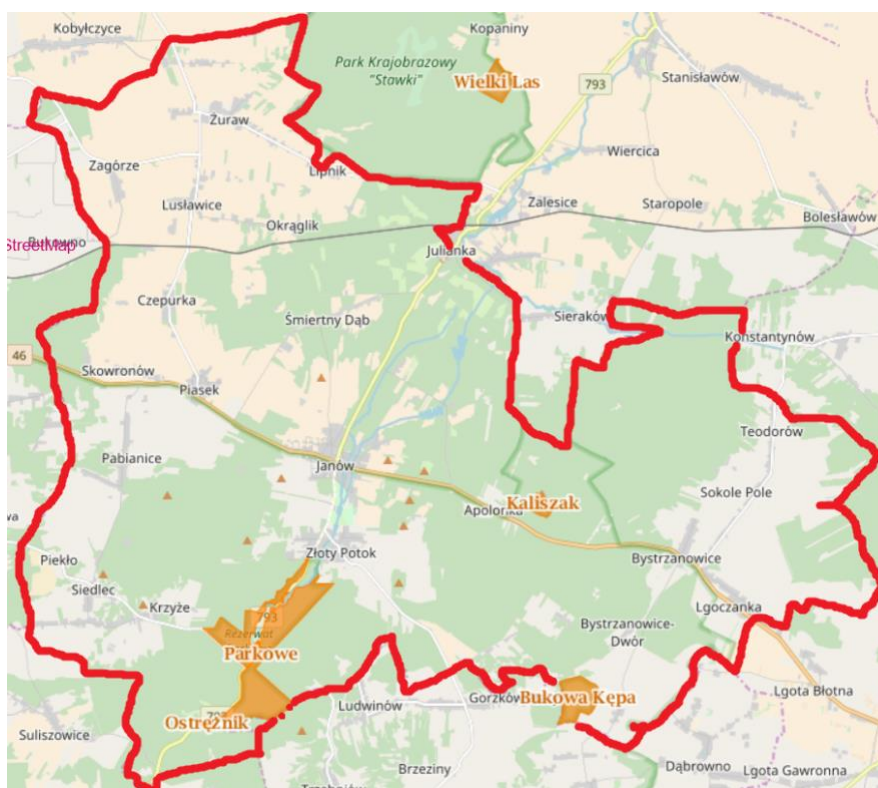
Duża liczba jaskiń determinuje występowanie 20 gatunków nietoperzy, w tym rzadkich jak: podkowiec duży, nocek Bechsteina, nocek orzęsiony. Duże kolonie nietoperzy znajdują się w jaskiniach rezerwatu Sokole Góry. Poza nietoperzami w jaskiniach możemy spotkać trogllobionty, czyli gatunki występujące jedynie w środowisku jaskiniowym: chrząszcze, muchówki oraz pajęczaki. Pospolite są tu takie gatunki jak: sarna, dzik, lis, zając i bóbr. Faunę ptaków reprezentują: jerzyk, pliszka, pustułka, białorzytka, dzięcioł zielony, kowalik, dudek. Spośród drapieżników można spotkać m.in. jastrzębia, krogulca, myszołowa zwyczajnego, płomykówkę. Na terenie Parku płazy są reprezentowane przez rodziny żabowatych, ropuszkowatych oraz salamandrowatych.

Ustalono następujące szczególne cele ochrony Parku:

- ochrona wartości przyrodniczych:
 - zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej,
 - ochrona naturalnej różnorodności florystycznej i faunistycznej,
 - zachowanie naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk roślinnych, ze szczególnym uwzględnieniem roślinności kserotermicznej, torfowiskowej oraz wilgotnych łąk,
 - zachowanie korytarzy ekologicznych,
- ochrona wartości historycznych i kulturowych:
 - ochrona tradycyjnych form zabudowy i zespołów wiejskich oraz podmiejskich,
 - współdziałanie w zakresie ochrony obiektów zabytkowych i ich otoczenia,

- ochrona walorów krajobrazowych:
 - zachowanie otwartych terenów krajobrazów jurajskich,
 - ochrona przed przekształceniem terenów wyróżniających się walorami estetyczno-widokowymi,
- społeczne cele ochrony:
 - racjonalna gospodarka przestrzeni, hamowanie presji urbanizacyjnej,
 - promowanie i rozwijanie funkcji zgodnych z uwarunkowaniami środowiska, w tym szczególnie turystyki, wypoczynku i edukacji.

Na terenie Parku obowiązuje od 2014 r. Plan zadań ochronnych przyjęty Uchwałą Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”.

Rysunek 13 Rezerwy przyrody na terenie gminy Janów

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

Tabela 29 Rezerwy przyrody na terenie gminy Janów

Lp.	Nazwa obiektu	Powierzchnia [ha]	Forma ochrony	Rok utworzenia	Cel ochrony, uwagi
1	Parkowe	234,13	Rezerwat przyrody	1971	Część doliny rzeki Wiercicy z jej źródłami, różnorodnymi formami skalnymi i jaskiniami porośnięta lasami o charakterze naturalnym
2	Kaliszak	14,64	Rezerwat przyrody	1954	Naturalny starodrzew sosnowo-dębowy z udziałem jodły, modrzewia, świerka, buka, graba
3	Ostrężnik	4,10	Rezerwat przyrody	1960	Wzgórze wapienne z ruinami warowni z XIV wieku, jaskinią i okresowym źródłem, porośnięte lasem bukowo-grabowym

4	Bukowa Kępa	52,84	Rezerwat przyrody	1995	Lasy bukowe na podłożu wapiennym i lessowym
---	-------------	-------	-------------------	------	---

Źródło: CRFOP, dostęp czerwiec 2022

Rezerwat Parkowe znajduje się w miejscowości Złoty Potok, gmina Janów, powiat częstochowski, województwo śląskie. Ma charakter leśno-krajobrazowy. Zarządzany jest przez Nadleśnictwo Złoty Potok. Został utworzony 3 września 1957 dla zachowania wzgórz wraz z fragmentami doliny Wiercicy, a także form skalnych i starodrzewia.

Na terenie rezerwatu wyróżniamy: łęg jesionowo-olszowy, grąd subkontynentalny, buczynę sudecką, ciepłolubną buczynę storczykową, kwaśną buczynę niżową, bory mieszane sosnowo-dębowe i świeży bór sosnowy. Flora (wybrane gatunki): buławnik czerwony, czosnek niedźwiedzi, lilia złotogłów, storzan bezlistny, żywiec dziewięciolistny Fauna (wybrane gatunki): wypławek alpejski, źródlarka karpacka, kozioróg dębosz, pstrąg tęczy, pstrąg potokowy, gniewosz, myszołów włochaty, gołąb grzywacz, gołąb siniak, dzik, sarna.

Na terenie rezerwatu obowiązuje Zarządzenie Nr 19/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Parkowe".

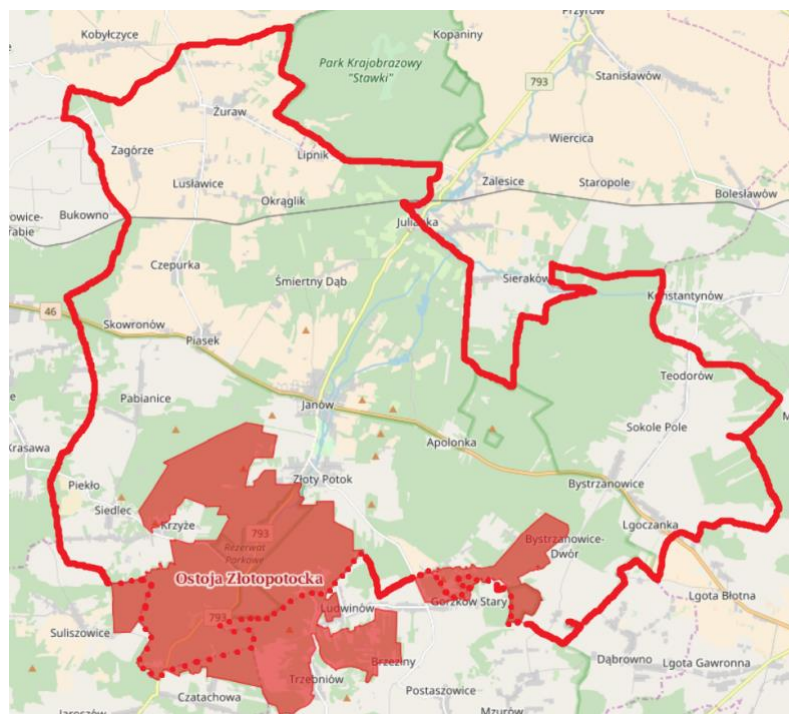
Rezerwat Kaliszak. Został założony w 1953 roku na powierzchni 14,64 ha w leśnictwie Sieraków w pobliżu miejscowości Apolonka. Celem utworzenia rezerwatu jest ochrona naturalnego zespołu lasu mieszanego jodłowo-sosnowego z domieszką innych gatunków.

Na terenie rezerwatu występuje las jodłowo-sosnowy z domieszką drzew liściastych. Wiek drzew kształtuje się w wieku 100 – 160 lat. Do rzadkich gatunków drzew zaliczają się: klon jawor, glóg jednoszyjkowy, topola osika. W poszyciu leśnym występuje wiele chronionych i rzadkich gatunków krzewów w tym: dziki bez koralowy, kruszyna pospolita, trzmielina zwyczajna i bagno zwyczajne. Natomiast w runie leśnym można spotkać następujące gatunki roślin: borówka czarna, brusznica, śmiałek pogięty, jastrzębiec kosmaczek, jaskier kosmaty, fiołek przedziwny, przytulia leśna, gajowiec żółty, miodunka ćma, nerecznica samcza.

Na terenie rezerwatu występuje ok. 540 gatunków motyli w tym paź królowej, paź żeglarz, latolistek cytrynek, rusalka pawik, rusalka admirał. Z płazów występuje tutaj: traszka zwyczajna, żaba trawna, ropucha szara. Z gadów występują: jaszczurka żyworodna, jaszczurka zwinka, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata. Z ptaków występują tu: drozd śpiewak, pleszka zwyczajna, rudzik zwyczajny, szczygieł, jastrząb gołębiarz, myszołów zwyczajny, gołąb grzywacz, gołąb siniak. Z ssaków występują tu: jeź wschodni, kret europejski, ryjówka aksamitna, sarna, dzik, jeleń szlachetny, łось oraz nietoperze: mopek zachodni i nocek wąsatek.

Leśny rezerwat przyrody Ostrężnik położony jest w pobliżu osady o tej samej nazwie. Jego obszar, utworzony w 1960 r., jest niewielki - wynosi 4,1 ha. Tutejsze wapienne wzniesienia kryją kilka jaskiń (m.in. Ostrężnicką, Wierną, Wiercicę), które jednak nie są udostępnione do masowego zwiedzania. Las rosnący w rezerwacie tworzą przede wszystkim drzewostany bukowo-grabowe.

Rezerwat Bukowa Kępa to leśny rezerwat przyrody o powierzchni 52,84 ha położony między miejscowościami Gorzków Stary a Holendrów. Ochronie podlega drzewostan bukowy zachowany w stanie zbliżonym do naturalnego. Oprócz buku w drzewostanie spotyka się też jawor, dąb szypułkowy i lipę szerokolistną. Z rzadziej spotykanych gatunków na terenie rezerwatu występują buławniki, kokoryczka okółkowa, paprotnik kolczysty, przetacznik górski czy wroniec widlasty. Teren rezerwatu stanowi leśną enklawę w terenie, w którym dominują użytki rolne. Różnica wysokości między najniższym a najwyższym (384 m n.p.m.) punktem rezerwatu sięga 100 m, występują ostańce o wysokości do 30 m.

Rysunek 14 Obszar siedliskowy Natura2000 „Ostoja Złotopotocka” chronione na terenie gminy Janów
 Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Obszar siedliskowy **Natura2000 „Ostoja Złotopotocka”** obejmuje dolinę górnej Wiercicy wraz z jej obszarem źródłiskowym oraz okoliczne wzgórza zbudowane z górnourajskich utworów. Na terenie gminy Janów znajdują się około 80% powierzchni obszaru tj. 22 km².

Bogato reprezentowane są formy krasu powierzchniowego i podziemnego w postaci ostańców, jaskiń, ponorów, lejów i studni krasowych. Wzgórza pokryte są lasami liściastymi o naturalnym charakterze. Fitocenozy leśne reprezentowane są przez cztery naturalne zespoły buczyn, wśród których dominuje żyzna buczyna sudecka. Wąwozy i dolinki okresowo czynnych potoków zajmuje grąd lipowo-grabowy. W obniżeniach terenu wypełnionych piaskami polodowcowymi występują płaty borów sosnowych i sosnowo-dębowych pochodzące ze sztucznych nasadzeń. W części wschodniej ostoja obejmuje dwa wapienne wzgórza z murawami kseroermicznymi; projektowane rezerваты przyrody - Góry Niegowskie i Góra Bukowie.

Jeden z najcenniejszych fragmentów Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej cechujący się dużą różnorodnością siedliskową - stanowiący miejsce występowania gatunków rzadkich, zagrożonych wyginięciem i reliktyw glacialnych. Jest to miejsce, gdzie spotykają się 4 zespoły buczyn: sudecka, żyzna niżowa, kwaśna buczyna i ciepłolubna buczyna storczykowa. W źródłiskach Wiercicy znajduje się jedno z 3 zastępczych stanowisk endemicznej rośliny - warzuchy polskiej *Cochlearia polonica*. Utrzymuje się ono od 1977 r, choć liczebność populacji jest stale niewielka - kilkanaście osobników. Na obszarze odnotowano stanowiska cennych bezkręgowców: pachnicy dębowej *Osmoderna eremita* i ślimaka ostrokrawędzistego *Helicigona laticida*. Obszar charakteryzuje się bogatą chiropterofauną, z 6 gatunkami z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (m.in. podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*, nocek Bechsteina *Myotis bechsteini*, nocek orzęsiony *M. emarginatus*). Namuliska jaskiń kryją cenny materiał paleontologiczny. Cenne są także wapienne ostańce z kseroermicznymi murawami w części wschodniej.

Ostoja stanowi "polskie centrum zróżnicowania lasów bukowych": występują tu aż cztery zespoły buczyn - kwaśna buczyna niżowa, żyzna buczyna niżowa, żyzna buczyna sudecka i buczyna storczykowa.

Tabela 30 Pomniki przyrody na terenie gminy Janów

Lp.	Nazwa pomnika	Obowiązująca podstawa prawna	Opis pomnika	Lokalizacja
1	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie nr 4/96 z 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego – zm. Dz. U. nr 2/96, poz. 5.	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - pokrój nieregularny zbliżony do kulistego	Potok Złoty Pstrągarnia
2	Grupa wielogatunkowa - I dąb szypułkowy II lipa drobnolistna	Rozporządzenie nr 29/02 Wojewody Śląskiego z 17.06.2002r. Dz. U. Woj. Śl. z 2002r. nr 47, poz. 1599	Dąb szypułkowy (Quercus robur), o obwodzie 540 cm, Lipa drobnolistna (Tilia cordata) o obwodzie 453 cm	Ponik ul. Powstańców Styczniowych 29
3	Grupa wielogatunkowa (2 szt.) dąb szypułkowy, lipa drobnolistna	Rozporządzenie nr 33/02 Wojewody Śląskiego z 17.06.2002r. Dz. U. Woj. Śl. z 2002r. nr47, poz. 1603	Dąb szypułkowy (Quercus robur), o obwodzie 445 cm, Lipa drobnolistna (Tilia cordata) o obwodzie 375 cm	Potok Złoty przy kościele Gmina Janów Złoty Potok działka nr 747 na cmentarzu
4	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego – zm. Dz. U. nr 2/96, poz. 5	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - pokrój nieregularny	Nadl. Złoty Potok, Leśnictwo Dąbrowa oddz. 259a
5	Aleja klonowa - aleja wielogatunkowa (166 szt.)	Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego – zm. Dz. U. nr 2/96, poz. 5.	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior) - 3 szt. obwody – 185-231cm, brzoza brodawkowata (Betula pendula) – obwód 175cm, robinia akacjowa (Robinia pseudoacacia) - obwód 286cm. 25 lipca 2015r wylamaniu uległ jeden z klonów zwyczajnych	Złoty Potok obok siedziby Nadleśnictwa
6	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego – zm. Dz. U. nr 2/96, poz. 5.	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - pokrój nieregularny	Złoty Potok obok pałacu Raczyńskich
7	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie nr 31/02 Wojewody Śląskiego z 17.06.2002r. Dz. U. Woj. Śl. z 2002r. nr 47, poz. 1601	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Złoty Potok na cmentarzu działka nr 974
8	Klon pospolity	Rozporządzenie Woj. Śląskiego nr 37/2003 z dnia 19 grudnia w sprawie wprowadzenia ochrony (Dz. Urz. z 2003r. nr 117 poz. 3793)	Klon pospolity (Acer platanoides)	Złoty Potok na cmentarzu działka nr 974
9	Sosna pospolita	Rozporządzenie nr 21/02 Wojewody Śląskiego z 29.05.2002r. Dz. U. Woj. Śl. z 2002r. nr 42, poz. 1454	Sosna pospolita (Pinus sylvestris)	Ponik ul. Koniczewska działka nr 533
10	Buk zwyczajny (2 szt.)	Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego – zm. Dz. U. nr 2/96, poz. 5.	Grupa dwóch drzew: buk zwyczajny (Fagus sylvatica) obwody I – 180 cm II – 240 cm pnie zrosnięte na wysokości ok.2,5 m w kształcie dużej litery N	Nadleśnictwo Złoty Potok, Leśnictwo Dąbrowa oddz. 291 c przy skrzyżowaniu dróg leśnych (jedna to linia oddziałowa 291) na północny wschód od szosy Janów-Żarki, w pobliżu skał „Diabelskie Mosty”
11	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego – zm. Dz. U. nr 2/96, poz. 5.	Dąb szypułkowy (Quercus robur) - korona nieregularna, pień prosty	Nadleśnictwo Złoty Potok Leśnictwo Dąbrowa, oddz. 259g W pobliżu osady leśnej „Parkowe” w odległości ok 50 m w kierunku północno-zachodnim od szosy 793 Siewierz – Św. Anna, na wzgórzu wapiennym w odległości ok. 120 m w kierunku północno-wschodnim od budynku mieszkalnego osady.
12	Sosna żółta (3 szt.)	Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego – zm. Dz. U. nr 2/96, poz. 5.	Sosna żółta (Pinus ponderosa) grupa 3 szt., pokrój nieregularny. Pozostały jedynie dwa drzewa	Nadleśnictwo Złoty Potok Leśnictwo Dąbrowa, oddz. 259 g w odległości ok 500 m od osady leśniczego w kierunku północno-zachodnim, 28 m

Lp.	Nazwa pomnika	Obowiązująca podstawa prawna	Opis pomnika	Lokalizacja
				od ogrodzenia pastwiska od linii między oddziałami 286 i 287 w kierunku północno-zachodnim
13	Grusza pospolita	Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego – zm. Dz. U. nr 2/96, poz. 5.	Grusza pospolita (<i>Pyrus communis</i>) - pokrój nieregularny	Siedlec – Piekło na wzniesieniu około 140m od drogi relacji Siedlec – Krasawa na wzniesieniu wśród pól
14	Grupa wielogatunkowa (2 szt.)	Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego – zm. Dz. U. nr 2/96, poz. 5.	Grupa wielogatunkowa (2 szt.) buk pospolity (<i>Fagus silvatica</i>) –354cm zrosnięty z klonem pospolitym (<i>Acer platanoides</i>). Zrosnięte ze sobą od podstawy pnia do wysokości 4,5m. Skrzyżowanie pni w kształcie litery X	Nadl. Złoty Potok, Leśnictwo Dąbrowa oddz. 274 a, ok 150 m od skały z krzyżem
15	Buk pospolity	Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego – zm. Dz. U. nr 2/96, poz. 5.	Buk pospolity (<i>Fagus silvatica</i>) - pokrój nieregularny, zbliżony do cylindrycznego	Nadl. Złoty Potok, Leśnictwo Dąbrowa oddz. 274 a, ok 300 m od skały z krzyżem w kierunku południowo-wschodnim
16	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie nr 4/96 z dn. 06.02.1996r. Wojewody Częstochowskiego – zm. Dz. U. nr 2/96, poz. 5.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Nadl. Złoty Potok, Leśnictwo Kamienna Góra oddz. 214 g, przy osadzie leśnej
17	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie nr 24/98 Wojewody Częstochowskiego z dnia 17.12.1998r. – Dz. U. Nr 24, poz. 259	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Droga ze Złotego Potoku do Huciska dz. nr 49, pobocze drogi przy skrzyżowaniu dróg polnych
18	Klon jawor	Rozporządzenie nr 24/98 Wojewody Częstochowskiego z dnia 17.12.1998r. – Dz. U. Nr 24, poz. 259	Klon jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>)	Potok Złoty ul. Klonowa po stronie wschodniej czwarte drzewo
19	Skała wapienna „Brama Twardowskiego”	Rozporządzenie nr 15/2002 z dn. 28.03.2002r. Wojewody Śląskiego Dz. U. Woj. Śl. z 2002r. nr 25, poz.892	Skała wapienna „Brama Twardowskiego”	Przy drodze powiatowej nr 1066 S Zrębice-Siedlec
20	„Dęby nad Wiercią”	Uchwała Nr 181/XXXI/2005 Rady Gminy Janów z dnia 8 lutego 2005 roku w sprawie uznania alei za pomnik przyrody. Dz. U. Woj. Śl. z 2002r. nr 25, poz.892	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - 9 sztuk (pierwotnie 10 szt.) o obwodzie w pierśnicy: rząd lewy z płu. na pld.- 247 cm, 212 cm, 236 cm, 274 cm, 265 cm, 232 cm oraz rząd prawy z płu. na pld.- 220 cm, 260 cm, 260 cm, 283 cm. W 2015r jeden z dębów został wyłamany w wyniku porywistych wiatrów	działka nr. 556/1 w miejscowości Ponik (przy gajówce Sygontka),

Źródło: RDOŚ w Katowicach, stan na koniec 2016 r.

Na terenie gminy Janów ustanowiono 20 pomników ochrony przyrody, w 12 pojedynczych drzew (dęby, klony, buki, sosny), 6 grup drzew, 1 aleja klonowa oraz wielogatunkowa. Osobny pomnik przyrody nieożywionej tworzy skała wapienna „Brama Twardowskiego”.

Ogólna powierzchnia lasów na terenie gminy Janów wg stanu na dzień 31.12.2021 rok wynosi 7 484 ha, w tym:

- lasy publiczne ogółem 6 430 ha,
 - lasy publiczne Skarbu Państwa 6 418 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych 6 214 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP 12,25 ha,
 - ✓ lasy publiczne gminne 12,10 ha,

- lasy prywatne ogółem 1 054 ha¹².

Głównym gatunkiem panującym w lasach gminy Janów jest sosna pospolita. Drzewostany z panującą sosną zajmują blisko 77% powierzchni zalesionej, a ich zapas stanowi około 71% całkowitego zapasu. Drzewostany sosnowe dominują na siedlisku Bs, Bśw, Bw, BMśw i BMw gdzie ich udział powierzchniowy kształtuje się powyżej 90% (jedynie na siedlisku BMw jest to 88,6%). Na siedlisku LMśw i LMw również dominuje sosna, lecz tu jej udział jest mniejszy - odpowiednio 68 i 60%, co jest zgodne z przyjętym typem drzewostanu. Na siedliskach Bb, Bmb i Lmb największą powierzchnię zajmuje brzoza (Bb 66%, Bmb 55,6%, Lmb 69%). Siedliska Ol, OLJ, Lł prawie w całości porastają drzewostany olchowe (Ol 90%, OLJ 94,5%, Lł 100%). Siedlisko Lśw w połowie zajmują drzewostany dębowe (51,8% udziału) a na Lw 30% udziały mają drzewostany dębowe i olchowe. Siedliska wyżowe - BMwyż i LMwyż - zajmują drzewostany sosnowe odpowiednio z udziałem 90% i 50%. Jedynie Lwyż to dominacja buczyn, które zajmują tu 70% powierzchni.

Nadleśnictwo Złoty Potok

Powierzchni lasów w gminie Janów będących w zarządzie LP Nadleśnictwo Złoty Potok wynosi 6 291 ha, w tym powierzchnia leśna – 6 214 ha wg stanu na dzień 23.06.2022 r.

Gospodarkę leśną na obszarze gminy prowadzi Nadleśnictwo Złoty Potok oraz właściciele lasów prywatnych. Całość Lasów Państwowych pozostaje w administracji Nadleśnictwa Złoty Potok. Aktualnie na terenie gminy Janów dla obrębów ewidencyjnych Apolonka, Bystrzanowice, Czepurka, Góry Gorzkowskie, Hucisko, Janów, Lgoczanka, Lusławice, Okrąglik, Pabianice, Piasek, Ponik, Siedlec, Skowronów, Sokole Pole, Teodorów, Zagórze, Złoty Potok, Żuraw obowiązują plany urządzenia lasu od 01.01.2019 r. do 31.12.2028 r.

Lasy prywatne

W oparciu o zapisy ustawy o lasach Starosta Częstochowski na podstawie zawartych porozumień powierzył nadzór nad prowadzeniem prawidłowej gospodarki leśnej Nadleśniczemu Nadleśnictwa Złoty Potok. Powierzchnia lasów prywatnych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Złoty Potok i Gminy Janów wynosi 1 054 ha.

Nadzór nad prowadzeniem gospodarki leśnej w lasach prywatnych polega na:

- kontroli gospodarki leśnej, doradztwie w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej,
- wydawaniu decyzji administracyjnych,
- kontroli wykonania decyzji wydawanych w drodze postępowania administracyjnego,
- cechowaniu drewna i wydawania świadectwa legalności pozyskanego drewna.

Zgodnie z przepisami ustawy o lasach Lasy Państwowe zobowiązane są służyć radą i pomocą prywatnym właścicielom lasów w prowadzeniu gospodarki leśnej. Leśnicy w ramach tych działań:

- doradzają prywatnym właścicielom, jak prowadzić gospodarkę leśną,
- udostępniają sadzonki drzew i krzewów leśnych,
- wykonują na koszt nadleśnictw zabiegi zwalczające i ochronne w lasach prywatnych, jeśli wystąpią tam organizmy szkodliwe, zagrażające trwałości lasu,
- organizują wykonanie zadań gospodarczych w lesie (w tym sprzedaż drewna), na podstawie umowy z właścicielem lasu,
- sporządzają wielkoobszarowe inwentaryzacje stanu lasów oraz prowadzą bank danych o lasach.

Ministerstwo Środowiska w latach 2016-2020 prowadziło prace obserwacyjno-pomiarowe w ramach programu monitoringu w lasach wszystkich form własności na terenie całego kraju.

Program monitoringu lasu stanowi ważny element systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Zebrane wyniki posłużą do oceny stanu zdrowotnego lasów Polski wszystkich form własności w relacji do zmieniających się warunków środowiska. Prace terenowe odbywają się corocznie na stałych powierzchniach obserwacyjnych rozmieszczonych w sieci 8x8 km, które są częścią gęstszej sieci wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasu. Pomiary i obserwacje wykonywane są zgodnie z instrukcją opracowaną przez Instytut Badawczy Leśnictwa i zaakceptowaną przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska i Ministerstwo Środowiska.

¹² dane z Banku Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2021 rok

4.9.2. Analiza SWOT

Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
<p>różnorodność środowiska roślinnego</p> <p>występowanie cennych obszarów przyrodniczo – krajobrazowych</p> <p>20 szt. pomników przyrody</p> <p>znaczna lesistość gminy 51%</p> <p>działania w zakresie zwalczania kłusownictwa</p>	<p>napływ zanieczyszczeń spoza gminy</p> <p>przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka</p> <p>wypalanie traw</p>
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
<p>ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód</p> <p>właściwa pielęgnacja szaty roślinnej</p> <p>zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych</p>	<p>rozprzestrzenianie się obcych gatunków fauny i flory</p> <p>zarastanie małych zbiorników, oczek wodnych – biotopów rzadkich gatunków płazów</p> <p>zagrożenia biotyczne (szkodniki), abiotyczne (susze, wiatry), zagrożenia antropogeniczne (zła jakość powietrza)</p>

Źródło: opracowanie własne

4.9.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego oraz wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

Formy ochrony przyrody przewidziane w ustawie o ochronie przyrody pełnią przede wszystkim rolę lokalnych węzłów i korytarzy ekologicznych. Winny one być powiązane przestrzennie z podobnymi strukturami na terenie sąsiadujących terenów. W stosunku do niektórych ekosystemów warunkiem zachowania wysokich walorów jest wprowadzenie ochrony czynnej (dotyczy cennych zbiorowisk nieleśnych), w sytuacji, bowiem zaniechania tradycyjnego użytkowania niektórych typów zbiorowisk, bardzo szybko dochodzi do wycofywania się np. gatunków słabych konkurencyjnie, a często należących jednocześnie do grupy gatunków ginących.

Dla ochrony całości dziedzictwa przyrodniczego oraz kształtowania systemu terenów zieleni należy podjąć następujące zadania:

- promocja i pielęgnacja obiektów i obszarów chronionych na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody – w ramach Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh), w tym park krajobrazowy, dwóch obszarów Natura 2000, rezerwaty przyrody, pomniki przyrody,
- bieżące zgłaszanie uwag i wniosków, udział w konsultacjach,
- uwzględnienie zachowania terenów zielonych w nowych lub zmienianych dokumentach planistycznych;
- kreowanie wspólnej polityki ochrony przyrody dolin rzecznych oraz ich dopływów, korytarzy ekologicznych o randze regionalnej, terenów zieleni łąkowej,
- koordynacja rozwoju sieci tras i ścieżek rowerowych,
- promocja rozwoju rolnictwa ekologicznego, agroturystyki: programy rolnośrodowiskowe, jako formy zmiany wizerunku nieefektywnej gospodarki rolnej,
- wsparcie działań organizacji ekologicznych, instytucji naukowych w zakresie ochrony czynnej wybranych gatunków fauny i flory.

4.10. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów przyrodniczych, w tym także leśnych.

Tabela 31 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w programie ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024			
Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia awarii)	WIOŚ w Katowicach – Delegatura w Częstochowie W latach 2019-2021 na terenie gminy przeprowadzono 8 kontroli, jednakże żadna z nich nie dotyczyła ryzyka wystąpienia poważnej awarii środowiskowej W latach 2019-2021 na terenie gminy nie miały miejsca poważne awarie środowiskowe.	brak kontroli
2.	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego	Na terenie gminy działa 5 jednostek ochotniczych straży pożarnych w: Bystrzanowicach, Janowie, Piasku, Złotym Potoku i Żurawiu, z tego 2 jednostki (Janów i Żuraw) są w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. W 2021 r. na utrzymanie straży pożarnych poniesione zostały wydatki ogółem w wysokości 493 064,33 zł. Jednostki OSP z terenu Gminy Janów wielokrotnie brały udział w różnych działaniach ratowniczych. W 2021 r. było to ogółem 266 wyjazdów z następujących jednostek: 1. OSP Bystrzanowice – 39; 2. OSP Janów – 130; 3. OSP Piasek – 22; 4. OSP Złoty Potok – 22; 5. OSP Żuraw – 53.	wsparcie OSP co roku w wysokości kilkuset tysięcy złotych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie gminy Janów

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 32 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie nadzwyczajnych zagrożeń środowiskowych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2017	Stan aktualny 2021
1.	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii	ZDR: 0 ZZR: 0	ZDR: 0 ZZR: 0
2.	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii oraz poważnych awarii na terenie gminy Janów	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Janów, WIOŚ/GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.10.1. Opis stanu obecnego

Na terenie gminy Janów nie ma zakładów zaliczonych do kategorii o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii.

Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Na terenie gminy działa 5 jednostek ochotniczych straży pożarnych w: Bystrzanowicach, Janowie, Piasku, Złotym Potoku i Żurawiu, z tego 2 jednostki (Janów i Żuraw) są w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Corocznie Gmina dokonuje zakupów i przekazuje jednostkom OSP sprzęt ratowniczy także współfinansowany ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach nie przeprowadził na terenie gminy Janów w latach 2019-2021 kontroli przedsiębiorstw w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym. W tym okresie na terenie gminy Janów nie miały miejsca poważne awarie środowiskowe.

Zagrożenia w transporcie drogowym a także w wypadku wystąpienia pożarów, zalań, podtopień czy likwidacji gniazd szerszeni (na terenach publicznych) zwalczane są przez Ochotnicze Straże Pożarne.

Na terenach rolniczych przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

W zakresie ograniczenia substancji chemicznych w środowisku niezbędne są szkolenia dotyczące odpowiedzialnego stosowania środków chemicznych i postępowania z opakowaniami po nich (szkolenia takie prowadzi PZDR) a także akcje edukacyjne dla mieszkańców w zakresie postępowania ze wszystkimi rodzajami odpadów oraz propagowanie produktów ulegających biodegradacji (np. torby na zakupy) czy wielorazowych opakowań i toreb na zakupy.

4.10.2. Analiza SWOT

Zagrożenia poważnymi awariami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
w ostatnich latach nie wystąpiła żadna poważna awaria brak większych zagrożeń stanu czystości wód i gleb prawidłowe funkcjonowanie jednostek OSP będących w razie potrzeby w stałej gotowości	występowanie terenów zagrożonych podtopieniami
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zmniejszenie zagrożenia wypadkowego i pożarowego poprzez remonty i modernizacje budynków oraz dróg prowadzone akcje edukacyjne dla dzieci młodzieży i dorosłych w zakresie zachowania się w sytuacji zagrożeń	zagrożenia wypadkowe związane z transportem

Źródło: opracowanie własne

4.10.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom środowiska

Głównymi zagrożeniami na terenie gminy, jakie mogą wystąpić w toku zwykłego funkcjonowania są wypadki i zdarzenia drogowe, pożary i zalania. Na zagrożenia pożarowe wpływa sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Najważniejszymi jednostkami zajmującymi się w pierwszej kolejności minimalizacją skutków zdarzeń są Straże Pożarne. Analiza SWOT jako mocną stroną Gminy wskazała, iż 10 sołectw posiada swoją OSP, a Ochotnicze Straże Pożarne są corocznie doposażane w niezbędny sprzęt są w stanie reagować w sytuacjach zagrożeń.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach kontroluje przedsiębiorstwa pod kątem przestrzegania wymagań ochrony środowiska. Jednocześnie same przedsiębiorstwa muszą dbać o należyte postępowanie i ostrożność. W harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zaplanowano kontynuację działań w postaci kontroli przedsiębiorców wraz z egzekwowaniem wymagań dotyczących zapobiegania zagrożeniom – realizacja przez WIOŚ. Istotne jest prowadzenie samokontroli w firmach, szkoleń, tak, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia awarii – realizacja tego zadania prowadzona winna być przez przedsiębiorstwa.

W ostatnich latach na terenie gminy nie wydarzyła się żadna poważna awaria, niemniej jednak istotnym elementem są kontrole w tym także pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne realizowane na drogach przez policję, działania te będą w kolejnych latach kontynuowane. Istotne jest także prawidłowe oznakowanie pojazdów przewożących niebezpieczne ładunki, co także w razie potrzeby także kontroluje policja.

Ważnym zadaniem jest kontynuacja i doskonalenie działań edukacyjnych społeczeństwa w celu wyrobienia w ludności nawyków prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu

poważnych awarii. Działania te realizowane są poprzez akcje informacyjne i edukacyjne, a dla dzieci poprzez zabawę. Finansowanie tego rodzaju zadań pochodzi głównie ze środków własnych Gminy Janów oraz z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

5. Zagadnienia horyzontalne

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie czterech zagadnień horyzontalnych, stanowiących fundament wszystkich działań zapisanych w niniejszym „Programie ochrony środowiska dla Gminy Janów na lata 2022-2025 z perspektywą do 2028 roku”.

Każdy obszar interwencji i każdy kierunek działań powinien być spójny z czterema zagadnieniami horyzontalnymi, jakim są:

- adaptacja do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia,
- edukacja ekologiczna,
- monitoring środowiska.

Wszystkie obszary interwencji na których opiera się niniejszy „Program...” zawierają aspekty każdego z czterech działań horyzontalnych. Istotnym jest także, iż w każdej dziedzinie środowiskowej prowadzona jest edukacja ekologiczna, a nadzwyczajne zagrożenia czy awarie mogą wpływać na wszystkie obszary środowiska od przyrody po powietrze, wody i gleby. A w celu kontroli stanu i podjęcia ewentualnych szybkich kroków niezbędny jest monitoring środowiska i stała kontrola jego stanu.

5.1. Adaptacja do zmian klimatu

W 2013 roku Ministerstwo Środowiska opracowało „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Dokument ten został opracowany przez Ministerstwo Środowiska na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. "Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu - KLIMADA".

Oddziaływania związane z prognozowanymi zmianami klimatu będą z różnym natężeniem wzmocnione wskutek działalności człowieka, zarówno poprzez podejmowanie aktywności gospodarczej (wydobycie kopaliny, kierunkowa gospodarka leśna i hodowla zwierząt oraz rolnictwo), jak i jej zaniechania (porzucanie łąk i muraw, zanik tradycyjnych form wykorzystania terenu). Oddziaływania te są wielokierunkowe i mogą znacznie wzmocnić niekorzystne oddziaływanie prognozowanych zmian warunków klimatycznych w powiązaniu z nieprawidłowym zagospodarowaniem terenu.

Z racji zwiększonej częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych należy spodziewać się w przyszłości zwiększonej możliwości wystąpienia suszy, nadmiernych opadów, powodzi, które mogą zapoczątkować powstanie nowych osuwisk, erozję terenów pagórkowatych.

Problem zmian w reżimie hydrologicznym dotyczy również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu opadów nawałnych, okresów suchych, procesów eutrofizacji i zaburzeń przepływu wód w zbiornikach.¹³

Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym i warunkami klimatycznymi zachodzi ścisły związek wzajemnego oddziaływania. W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmiany treści planowania przestrzennego tak, żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były, bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych, albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego. Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego. To powoduje, że planowanie przestrzenne, będące najważniejszym instrumentarium gospodarki przestrzennej, urasta do jednego z najistotniejszych kreatorów przestrzennej organizacji systemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, decydujących o adaptacji polskiej przestrzeni do spodziewanych zmian klimatu, a tym samym uwarunkowań środowiskowych i łagodzenia skutków społeczno-ekonomicznych tych zmian.

¹³ Scenariusze Zmian Klimatu do 2030 r. i wpływ na sektory i obszary wrażliwe, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020

Zmiany klimatu i potencjalne skutki tych zmian zostały wzięte pod uwagę w niniejszym dokumencie poprzez realizację celów i kierunków działań, jakie zostały zapisane w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

W ramach poszczególnych kierunków interwencji wszystkie te cele zostały wzięte pod uwagę i w ramach nich zostały zaplanowane zadania dotyczące energetyki, edukacji mieszkańców, zarządzania szlakami komunikacyjnymi w celu minimalizacji zagrożeń powodowanych przewozem substancji niebezpiecznych.

Wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które według „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” powinny być realizowane należy wymienić rozwój alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, zarządzanie ryzykiem powodziowym, realizacja działań zabezpieczających przed osuwiskami oraz wdrażanie lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi. Istotnym elementem jest ciągła edukacja ekologiczna nie tylko dzieci, ale także osób dorosłych w szczególności rolników i właścicieli lasów, właściwe planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji oraz uwzględnianie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.¹⁴

5.2. Nadzwyczajne zagrożenia

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów, wybuch, awaria zbiornika, katastrofa autocysterny przewożącej substancję niebezpieczną, awaria obiektów i hydrotechnicznych, itp.

Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne.

Powstałe zagrożenia usuwane są przez odpowiednio wyposażone i wyszkolone jednostki straży pożarnej.

Na obszarach rolniczych gminy Janów przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, co jest kontrolowane przez WIORIN. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Zagrożeniem dla mieszkańców i środowiska może być także transport paliw i ładunków niebezpiecznych, mogą one być przewożone wszystkimi drogami, na których nie ma zakazów transportu ciężkiego lub innych obostrzeń. W trakcie doraźnych kontroli pojazdy te są sprawdzane przez funkcjonariuszy policji pod kątem ładowności pojazdów oraz ich stanu technicznego.

Nadzwyczajne zagrożenia, do których może dojść na terenie gminy w trakcie normalnego funkcjonowania sprecyzowano w rozdziale 4.10 dotyczącym Zagrożeń poważnymi awariami. W rozdziale tym sprecyzowano rodzaje zagrożeń, do jakich może dojść na obszarze gminy, wyspecyfikowano jednostki, które zajmują się identyfikacją zdarzeń, ratowaniem zdrowia, życia i mienia oraz usuwaniem skutków awarii oraz kompetencje organów do realizacji zadań w tym zakresie.

5.3. Działania edukacyjne

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie młodej i dojrzałej części społeczeństwa o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2028 roku, do którego można się zbliżać poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1973 z późn. zm.) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

W środkach masowego przekazu w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody.

Ważną rolę w realizacji polityki proekologicznej gminy Janów odgrywają mieszkańcy. Ich zachowania, nawyki i podejmowane działania bezpośrednio przekładają się na jakość środowiska naturalnego. Dlatego istotne jest, by permanentnie kształtować świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. Związana z tym edukacja ekologiczna stanowi moduł uzupełniający wielowymiarową działalność Gminy na rzecz tworzenia otoczenia przyjaznego człowiekowi.

¹⁴ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020

Organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska oraz te, które kierują i zarządzają działalnością naukową i naukowo-badawczą w zakresie ekologizacji są zobowiązane uwzględniać w swoich planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnienia dotyczące ekologii i ochrony przyrody.

Na wszystkich etapach edukacji od przedszkolnej poprzez podstawową, gimnazjalną i wyższą placówki nauczania obejmujące swym działaniem jakakolwiek edukację dzieci i młodzieży zawierają w swoich programach dziedziny nauki lub dyscypliny naukowe wiążące się z ochroną środowiska.

Postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna ma na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Gmina powinna kontynuować i rozwijać istniejącą, a także rozwijać współpracę z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami, przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania. Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców nie tylko przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów, ale także do oszczędzania wody, niespalania odpadów w domowych kotłach, ale także dbałości oraz szacunku o całość otaczającej nas przyrody i środowiska.

Czynnikami, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

W zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska potrzebne są działania edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla dorosłej części społeczeństwa. Z tego powodu zadania dotyczące edukacji ekologicznej umieszczono w harmonogramach we wszystkich rozdziałach dotyczących poszczególnych obszarów interwencji.

W każdej dziedzinie środowiskowej wspomniano o potrzebie prowadzenia stale i na bieżąco i w całej perspektywie realizacji Programu akcji edukacyjnych jednak, ze względu na fakt, że najwięcej działań edukacyjnych na terenie gminy realizowanych jest w zakresie gospodarki odpadami temat ten został w tej części potraktowany najszerzej.

5.4. Monitoring środowiska

W związku ze zmianą kompetencji wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska i Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wynikającą z przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw, od dnia 1 stycznia 2019 roku organem realizującym zadania Państwowego Monitoringu Środowiska jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Z dniem 1 stycznia 2019 roku pracownicy Wydziału Monitoringu Środowiska oraz Laboratorium WIOŚ stali się pracownikami GIOŚ. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska zadania Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie: gromadzenia i analizy wyników badań i obserwacji, przygotowania ocen jakości środowiska oraz udostępniania informacji o środowisku, realizuje poprzez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska.

Zadania Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska polegają między innymi na monitoringu środowiska.

Monitoring środowiska prowadzony jest w zakresie powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, ochrony przyrody i bioróżnorodności, gospodarki odpadami, hałasu, pól elektromagnetycznych, potencjalnego wystąpienia poważnej awarii oraz gleby i ziemi (na poziomie krajowym).

W myśl nowych przepisów ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska z 2018 r. (ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z z 2018 r. poz. 1471, 1479, z 2019 r. poz. 125, 730) od 1 stycznia 2019 r. zadania PMŚ są realizowane wyłącznie przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ).

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu i Ochrony Środowiska oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Dokument ten obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.¹⁵

¹⁵ <http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/regionalny-wydzial-monitoringu-srodowiska/>

Informacje powstające w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska służą do wspomagania działań na rzecz ochrony środowiska, a także do informowania organów administracji o stanie środowiska, potencjalnych lub istniejących zagrożeniach, oraz obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku. W dalszym etapie dane te i informacje wykorzystywane są przez organy administracji do postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, pozwoleń na wprowadzania gazów i pyłów do środowiska oraz planów zagospodarowania przestrzennego, a także planów i programów jako całości lub jego poszczególnych elementów.

Działalność inspekcyjna na terenie województwa śląskiego prowadzona jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Polega na prowadzeniu kontroli instalacji i przedsiębiorstw oddziałujących na środowisko w celu sprawdzenia czy są przestrzegane przepisy prawa czy stwierdzone są naruszenia. W sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów wydawane są zarządzenia pokontrolne, a w razie ich niezrealizowania nakładane są kary.

6. Cele Programu Ochrony Środowiska i ich finansowanie

Tabela 33 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu likwidacji źródeł zanieczyszczeń

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2020	Wartość docelowa rok 2028				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Likwidacja źródeł zanieczyszczeń	Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy związana z realizacją kierunków działań naprawczych	Liczba aktualizacji PGN źródło danych: Gmina Janów	1 (2019 r.)	1	Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych	Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej	Zadanie własne Gminy Janów	zmiana w przepisach prawnych dotyczących dokumentów
			Liczba oprav w oświetleniu ulicznym źródło danych: Gmina Janów	b.d.	wg potrzeb		Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego Gminy Janów	Zadanie własne Gminy Janów	brak środków finansowych
			Liczba obiektów poddanych termomodernizacji użyteczności publicznej źródło danych: Gmina Janów	0 w latach 2019-2021	wg potrzeb		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach użyteczności publicznej, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Zadanie własne Gminy Janów	brak środków finansowych
			Liczba wymienionych źródeł ciepła w obiektach mieszkalnych źródło danych: Gmina Janów, WFOŚiGW	43 w latach 2019-2021	wg potrzeb		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Zadanie własne Gminy Janów Zadanie monitorowane mieszkańców gminy	brak środków finansowych
			Liczba instalacji OZE w obiektach użyteczności publicznej źródło danych: Gmina Janów	0	wg potrzeb		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach przedsiębiorstw, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Zadanie monitorowane przedsiębiorstw	brak zaangażowania przedsiębiorców
			Liczba akcji na rok źródło danych: Gmina Janów	5	2-5		Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz	Zadanie własne Gminy Janów	brak środków finansowych

						wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii		
		Ilość stanowisk pomiarowych na terenie gminy źródło danych: GIOŚ	1	1		Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Zadanie monitorowane GIOŚ	brak środków finansowych
		Liczba kontroli nieruchomości źródło danych: Gmina Janów	0	wg uchwały antysmogowej woj. śląskiego		Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako element zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Zadanie własne Gminy Janów	brak środków finansowych, wykwalifikowanej kadry
		Liczba kontroli zakładów w ciągu roku źródło danych: WIOŚ	0	wg potrzeb		Sukcesywna kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń	Zadanie monitorowane WIOŚ	brak środków finansowych
		Ilość odcinków dróg budowanych i przebudowywanych źródło danych: Gmina Janów, PZD w Częstochowie, ZDW w Katowicach, GDDKiA	8 odcinków dróg gminnych	wg potrzeb	Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu, na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu niepowodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	Zadanie własne Gminy Janów Zadanie monitorowane PZD w Częstochowie ZDW w Katowicach, GDDKiA	brak środków finansowych
		Ilość nowych niskoemisyjnych pojazdów transportu zbiorowego na terenie gminy Źródło danych: przewoźnicy	0	1 (wartość docelowa)		Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy mający na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	Zadanie monitorowane przewoźnicy	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania

Tabela 34 Harmonogram zadań własnych w zakresie likwidacji źródeł zanieczyszczeń

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	do 2028		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Likwidacja źródeł zanieczyszczeń	Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Janów	10	-	-	10	20	środki własne Gminy Janów, możliwe dofinansowanie	brak środków finansowych
		Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego Gminy Janów	Gmina Janów	wg potrzeb					środki własne Gminy Janów, POiŚ/RPO	brak środków finansowych
		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (w tym dotacje dla mieszkańców)	Gmina Janów	wg potrzeb					środki własne Gminy Janów, możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW	brak środków finansowych
		Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	Gmina Janów	wg kosztorysów inwestycji					środki własne Gminy Janów, POiŚ/RPO, WFOŚiGW/NFOŚiGW	brak środków finansowych
		Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Gmina Janów	wg potrzeb					środki własne Gminy Janów (możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW)	na wszystkie dziedziny środowiskowe
		Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako element zmian w świadomości społeczeństwa oraz środków prewencyjny	Gmina Janów	koszty administracyjne					środki własne Gminy Janów	w razie potrzeb
		Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych gminnych, w tym: Przebudowa ul. Leśnej i Krótkiej w miejscowości Piasek (realizacja 2022 - 2023); Przebudowa ul. Strażackiej, fragmentu ulicy Leśnej i Nowowiejskiej w miejscowości Piasek (realizacja 2022 - 2023); Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Pabianice na odcinku od 0,00 km (DK46) do 1,00 km (realizacja 2022 - 2023);	Gmina Janów	wg kosztorysów inwestycji					środki własne Gminy Janów, POiŚ/RPO, FDS, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL)	brak środków finansowych

		Przebudowa drogi do transportu rolnego w miejscowości Złoty Potok - Góry Gorzkowskie - Hucisko (realizacja 2022 - 2023); Przebudowa ul Słonecznej w Złotym Potoku (uzależniona od pozyskania środków finansowych);				
--	--	---	--	--	--	--

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 35 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie likwidacji źródeł zanieczyszczeń

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2022-2028 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Likwidacja źródeł zanieczyszczeń	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	mieszkańcy	wg potrzeb	środki własne mieszkańców, POiŚ/RPO, NFOŚiGW/WFOŚiGW	brak środków finansowych, brak zainteresowania mieszkańców gminy
		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach przedsiębiorstw, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	przedsiębiorstwa	wg potrzeb	środki własne przedsiębiorców, POiŚ/RPO, NFOŚiGW/WFOŚiGW	zakres ustalany na bieżąco
		Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOŚ	wg potrzeb	środki własne GIOŚ, POiŚ/RPO	
		Sukcesywna kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń	WIOŚ	30	środki WIOŚ	działanie jest realizowane co roku i będzie kontynuowane
		Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publ. krajowych	GDDKiA	wg potrzeb	środki własne GDDKiA	brak środków finansowych
		Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publ. wojewódzkich	ZDW w Katowicach	2 000	środki własne ZDW w Katowicach	brak środków finansowych
		Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publ. Powiatowych (po 2025 roku)	PZD w Częstochowie	wg kosztorysów inwestycji	środki własne Powiatu Częstochowskiego	brak środków finansowych
		Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy mający na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	przewoźnicy	wg potrzeb	środki własne jednostek oraz środki gmin, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO, POiŚ)	brak środków finansowych

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 36 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu ochrony przed hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2020	Wartość docelowa rok 2028				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona przed hałasem	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Ilość zmodernizowanych dróg wojewódzkich/powiatowych/gminnych na rok źródło danych: administratorzy dróg	8 odcinków dróg gminnych	wg potrzeb	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas	Ograniczenie hałasu drogowego	Zadanie własne Gminy Janów Zadanie monitorowane ZDW w Katowicach, PZD w Częstochowie	brak środków finansowych
			Ilość decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu źródło danych: Starosta Częstochowski	0	wg. potrzeb		Działania administracyjne mające na celu ograniczanie hałasu przemysłowego	Zadanie monitorowane Starosty Częstochowskiego	realizacja w razie potrzeby
			Ilość akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Janów	0	3-4		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Zadanie własne Gminy Janów	brak zainteresowania mieszkańców
			Ilość przedsiębiorstw badanych/iłość naruszeń 2019-2021 źródło danych: WIOŚ	0/0	wg potrzeb		Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	Monitoring poziomów hałasu emitowanego przez przedsiębiorstwa	Zadanie monitorowane WIOŚ

Tabela 37 Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony przed hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	do 2028		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Ochrona przed hałasem	Ograniczenie hałasu drogowego	Gmina Janów	Koszty budowy, przebudowy i modernizacji dróg podano w ochronie powietrza					środki własne Gminy Janów dofinansowanie UE	zakres zadań ustalany jest w ramach potrzeb i możliwości
		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Gmina Janów	5/rok					środki własne Gminy Janów, środki zewnętrzne WFOŚiGW	przy okazji innych działań edukacyjnych

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 38 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony przed hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2022-2028 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Ochrona przed hałasem	Ograniczenie hałasu drogowego	ZDW w Katowicach PZD w Częstochowie	według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań	Środki własne PZD dofinansowanie UE	zakres zadań ustalany jest w ramach potrzeb i możliwości dofinansowania
		Działania administracyjne mające na celu ograniczanie hałasu przemysłowego	Starosta Częstochowski	koszty administracyjne	środki własne Powiatu Częstochowskiego	
		Monitoring poziomów hałasu emitowanego przez przedsiębiorstwa	WIOŚ	w zależności od ilości kontroli	środki własne WIOŚ	ilość kontroli zależy od potrzeb

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 39 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2020	Wartość docelowa rok 2028				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego źródło danych: GIOŚ	0	0	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego (poprzez zapisy ograniczające w miejscowych PZP) Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Zadanie własne Gminy Janów Zadanie monitorowane Powiatu Częstochowskiego	ryzyko sprzeciwu mieszkańców zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
							Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych	Zadanie monitorowane GIOŚ	wzrost liczby źródeł promieniowania

Tabela 40 Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu	
				rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	do 2028			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	
1	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Gmina Janów						koszty administracyjne	środki własne Gminy Janów	poprzez zapisy ograniczające w miejscowych PZP

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 41 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2022-2028 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	GIOŚ	koszty administracyjne	środki własne GIOŚ	działanie aktualnie jest realizowane w cyklach 4 letnich
		Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Starosta Częstochowski	koszty administracyjne	środki własne Powiatu Częstochowskiego	działanie będzie kontynuacją realizowanego już działania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 42 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodami

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2020	Wartość docelowa rok 2028				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zrównoważone gospodarowanie wodami	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiające zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu	Ocena JCWP źródło danych: WIOŚ	wody powierzchniowe stan zły	wody powierzchniowe stan dobry	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód	Zadanie monitorowane WIOŚ	brak
			Długość utrzymywanych rowów melioracyjnych źródło danych: Gmina Janów	20,4	wg potrzeb		Poprawa retencji wodnej, w tym prace związane z utrzymaniem i konserwacją rowów melioracyjnych	Zadanie własne Gmina Janów Zadanie monitorowane PGWWP	niewystarczające środki finansowe

			Ilość przeprowadzonych działań edukacyjnych w Gminie źródło danych: Gmina Janów, PGW WP	2-5 rocznie	2-5 rocznie		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie własne Gminy Janów	*tematyka ochrony wód poruszana jest także w trakcie innych działań edukacyjnych
			Koszty poniesione na konserwację i bieżące utrzymanie koryt cieków źródło danych: PGW WP	b.d.	wg potrzeb		Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	Zadanie monitorowane PGWWP	niewystarczające środki finansowe
			Liczba magazynów przeciwpowodziowych na terenie Gminy źródło danych: Gmina Janów	0	1		Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Zadanie własne Gminy Janów Zadanie monitorowane PGWWP	niewystarczające środki finansowe
			Liczba zmian mpzp uwzględniających zarządzanie ryzykiem powodziowym źródło danych: Gmina Janów	100%	100%		Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	Zadanie własne Gminy Janów	przedłużający się etap opiniowania i uzgadniania

Tabela 43 Harmonogram zadań własnych w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	do 2028		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Zrównoważone gospodarowanie wodami	Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	Gmina Janów	realizacja wg potrzeb					środki własne Gminy Janów	niewystarczające środki finansowe
		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Janów	realizacja wg potrzeb					środki własne Gminy Janów	niewystarczające środki finansowe
		Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Gmina Janów	realizacja wg potrzeb					środki własne Gminy Janów	niewystarczające środki finansowe
		Poprawa retencji wodnej, w tym prace związane z utrzymaniem i konserwacją rowów melioracyjnych	Gmina Janów	realizacja wg potrzeb					środki własne Gminy Janów	niewystarczające środki finansowe

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 44 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2022-2028 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zrównoważone gospodarowanie wodami	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu w tym wzmocnienie monitoringu wód	WIOŚ	20/rok	środki własne WIOŚ	realizacja jako kontynuacja
		Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	PGW WP	wg potrzeb	środki własne PGW WP	niewystarczające środki finansowe
		Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	PGW WP	20/rok	środki własne PGW WP	w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 45 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2020	Wartość docelowa rok 2028				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego	Długość kanalizacji sanitarnej źródło danych: Gmina Janów	47,66 km	>48 km	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodnościekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Janów przyłączenie nowych odbiorców ścieków	Zadanie własne Gminy Janów	brak środków finansowych
			Skanalizowanie gminy źródło danych: Gmina Janów	42%	43%				
			Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków źródło danych: Gmina Janów	1	1				

stanu wód	Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej źródło danych: Gmina Janów	893	910		Udzielenie dotacji celowej z budżetu Gminy Janów na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, związanych z budową przyłączy kanalizacyjnych lub wodociągowych i przyłączeniem nieruchomości do gminnej sieci kanalizacyjnej lub wodociągowej	Zadanie własne Gminy Janów	brak środków finansowych
	Zwodociągowanie gminy źródło danych: Gmina Janów	98%	99%		Budowa sieci wodociągowej, przyłączenie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia	Zadanie własne Gminy Janów	brak środków finansowych
	Długość sieci wodociągowej źródło danych: Gmina Janów	85,7 km	>86 km		Budowa i modernizacja urządzeń i obiektów wodociągowych		
	Ilość zrealizowanych akcji edukacyjnych /rocznie/ w trakcie zajęć w szkołach i przedszkolach źródło danych: Gmina Janów	3	3		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie własne Gminy Janów	brak środków finansowych
	Liczba przydomowych oczyszczalni źródło danych: Gmina Janów	36	wg potrzeb	Osiągnięcie i utrzymanie, co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie własne Gminy Janów	brak kadr i przeszkolonych pracowników
	Liczba kontroli na posesjach źródło danych: Gmina Janów	0	wg potrzeb	Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Zadanie własne Gminy Janów	brak środków finansowych	
	Liczba kontroli podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub ziemi źródło danych: WIOŚ	5	3/rok	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Zadanie monitorowane WIOŚ	brak środków finansowych	

Tabela 46 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	do 2028		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Janów przyłączenie nowych odbiorców ścieków	Gmina Janów	wg kosztów inwestycji					środki własne Gminy Janów, Europejskiego Funduszu Rozwoju	brak środków finansowych
		Budowa i modernizacja sieci wodociągowej, przyłączenie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia Budowa i modernizacja urządzeń i obiektów wodociągowych	Gmina Janów	wg kosztów inwestycji					środki własne Gminy Janów	brak środków finansowych
		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Janów	2	2	2	2	8	środki własne Gminy Janów, ew. dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW	brak środków finansowych
		Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Janów	koszty administracyjne					środki własne Gminy Janów	brak środków finansowych
		Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Gmina Janów	koszty administracyjne					środki własne Gminy Janów	brak środków finansowych

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 47 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2022-2028 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ	koszty administracyjne	środki WIOŚ	realizowane jako kontynuacja

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 48 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zarządzania zasobami geologicznymi

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa 2021 lub 2020	Wartość docelowa rok 2028				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zarządzanie zasobami geologicznymi	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż	Ilość terenów osuwiskowych źródło danych: Powiat Częstochowski	0	wg zgłoszeń	Zabezpieczenie terenów osuwiskowych na terenie Gminy Janów	Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach	Zadanie monitorowane: Powiatu Częstochowskiego, PIG	
							Wprowadzanie zapisów w miejscowych PZP ograniczających zabudowę na terenach osuwiskowych	Zadanie własne Gminy Janów	
2	Tereny poprzemysłowe	Przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego	Liczba złóż surowców naturalnych/liczba wydanych koncesji na eksploatację źródło danych: Gmina Janów, Powiat Częstochowski	13/1	13/1	Rewitalizacja terenów poprzemysłowych i zdegradowanych	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Zadanie monitorowane Organów administracji geologicznej	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji

			Ilość wdanych decyzji rekultywacyjnych źródło danych: Gmina Janów, Powiat Częstochowski	0	w decyzji		Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych zgodnie z decyzjami Starosty Częstochowskiego	Zadanie monitorowane użytkowników złóż	
--	--	--	--	---	-----------	--	---	--	--

Tabela 49 Harmonogram zadań własnych w zakresie zarządzania zasobami geologicznymi

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2022-2028 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Zarządzanie zasobami geologicznym	Wprowadzanie zapisów w miejscowych PZP ograniczających zabudowę na terenach osuwiskowych	Gmina Janów	koszty administracyjne	środki własne Gminy Janów	w trakcie aktualizacji miejscowych planów

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 50 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zarządzania zasobami geologicznymi

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2022-2028 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	Zarządzanie zasobami geologicznym	Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach	Powiat Częstochowski, PIG	koszty administracyjne	środki własne Powiatu Częstochowskiego i PIG	
2	Tereny poprzemysłowe	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Organy administracji geologicznej	koszty administracyjne	środki własne organów	

		Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych zgodnie z decyzjami Starosty Częstochowskiego	użytkownicy złóż	zgodnie z dokumentacją kosztorysową	środki władających terenem	brak środków na działania rekultywacyjne
--	--	---	------------------	-------------------------------------	----------------------------	--

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 51 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie ochrony gleb i terenów rolniczych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2020	Wartość docelowa rok 2028				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona gleb i terenów rolniczych	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Ilość działań promocyjnych źródło danych: dane ŚODR	b.d.	3-6	Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych	Organizacja porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Zadanie monitorowane Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie	małe zainteresowanie rolników
			Ilość punktów pomiarowych Ilość badań zleconych przez rolników źródło danych: GIOŚ	0/204	według zleceń rolników		Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Zadanie monitorowane Okręgowej Stacji Chemiczno - Rolniczej w Gliwicach	badania na zlecenie rolników
			Ilość kontroli stosowania środków ochrony roślin źródło danych: PIORiN	14	według potrzeb		Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	Zadanie monitorowane WIORiN	
			Ilość złożonych wniosków o płatności rol-środ-klimat źródło danych: ARIMR	22 wnioski/ rok	według potrzeb		Realizacja Programów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo - klimatycznych	Zadanie monitorowane ARiMR, rolnicy	małe zainteresowanie rolników

Tabela 52 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony gleb i terenów rolniczych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2022-2028 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Ochrona gleb i terenów rolniczych	Organizacja porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie	w zależności od zakresu akcji i ich ilości	środki własne Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Częstochowie	małe zainteresowanie rolników
		Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Gliwicach	koszty zależne od ilości zleceń i zakresu badań	środki własne rolników	badania na zlecenie rolników
		Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	WIORiN	koszty poboru i analizy próbek	środki WIORiN	
		Realizacja Programów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo - klimatycznych	ARiMR, rolnicy	w zależności od ilości złożonych wniosków	środki ARiMR	małe zainteresowanie rolników

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 53 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2020	Wartość docelowa rok 2028				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Racjonalna gospodarka odpadami	Ilość kontroli mieszkańców źródło danych: Gmina Janów	b.d.	wg potrzeb	Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów oraz zwiększenie udziału odzysku,	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami (kontrole zawartych umów czy prawidłowego selekcjonowania odpadów)	Zadanie własne Gminy Janów	
			Ilość rocznie usuwanych wysypisk źródło danych: Gmina Janów	b.d.	wg potrzeb		Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów	Zadanie własne Gminy Janów	

			Ilość usuniętego azbestu zgodnie z Bazą Azbestową stan na koniec 2021 roku źródło danych: Gmina Janów	365 Mg w latach 2019-2021	wg potrzeb	w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy (dotacje dla mieszkańców)	Zadanie własne Gminy Janów (możliwe dofinansowanie z WFOŚiGW)	
			Procent mieszkańców objętych zbiórkami odpadów źródło danych: Gmina Janów	99%	100%		Prowadzenie i rozwijanie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Zadanie własne Gminy Janów	
			Ilość akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Janów	4-5	4-5		Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami	Zadanie własne Gminy Janów	

Tabela 54 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	do 2028		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami (kontrole zawartych umów czy prawidłowego selekjonowania odpadów)	Gmina Janów	zadanie prowadzą pracownicy Urzędu Gminy wraz z policją w ramach obowiązków służbowych, koszty zależą od ilości kontroli					Środki własne Gminy Janów	
		Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów	Gmina Janów	koszty zależne od ilości dzikich wysypisk					Środki własne Gminy Janów	
		Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy (dotacje dla mieszkańców)	Gmina Janów	w zależności od poziomu zainteresowania mieszkańców 50-60 Mg/ rok					Środki własne Gminy Janów, WFOŚiGW	
		Prowadzenie i rozwijanie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Gmina Janów	koszty gospodarki odpadami					Środki własne Gminy Janów	
		Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami	Gmina Janów	5-10 rok					Środki własne Gminy Janów	głównie poprzez placówki oświatowe

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 55 Cele, kierunki interwencji w zakresie zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2020	Wartość docelowa rok 2028				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Liczba działań/akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Janów, Nadleśnictwo Złoty Potok, Powiat Częstochowski	2-3 rocznie	2-3 rocznie	Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych Gminy, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Zadanie własne Gminy Janów Zadanie monitorowane Nadleśnictwo Złoty Potok, Powiat Częstochowski	brak zainteresowania mieszkańców
			Liczba nasadzeń/wycinka drzew w pasach drogowych źródło danych: Gmina Janów, PZD w Częstochowie, ZDW w Katowicach, GDDKiA	20/0	wg potrzeb		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	Zadanie własne Gminy Janów Zadanie monitorowane PZD w Częstochowie, ZDW w Katowicach, GDDKiA	brak środków finansowych
			Liczba korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania źródło danych: Gmina Janów	0	wg potrzeb		Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	Zadanie własne Gminy Janów	przedłużający się okres uchwalenia planów
			Długość ścieżek rowerowych źródło danych: Gmina Janów	0	wg potrzeb		Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej	Zadanie własne Gminy Janów	
		Zwiększenie lesistości	Liczba nowych uproszczonych planów/inwentaryzacji źródło danych: Powiat Częstochowski	19	wg potrzeb	Zrównoważony rozwój lasów	Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzanie uproszczonych planów urzędzenia lasów prywatnych oraz zwiększenie lesistości poprzez zalesienia	Zadanie monitorowane Starosty Częstochowskiego, właścicieli lasów	brak środków finansowych
			Powierzchnia odnowienia lasów państwowych (ha)	0	wg potrzeb		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych –	Zadanie monitorowane	brak środków finansowych

			źródło danych: Nadleśnictwo Żłoty Potok				zgodnie z planami urządzania lasów państwowych	Nadleśnictwa Żłoty Potok	
			Powierzchnia odnowienia lasów prywatnych (ha) źródło danych: Powiat Częstochowski	0	wg potrzeb		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urządzania lasów prywatnych	Zadanie monitorowane właściciele lasów pod nadzorem nadleśniczego	brak środków finansowych
			Powierzchnia lasów objęta uproszczonymi planami urządzania lasów (%) źródło danych: Powiat Częstochowski	100%	100%		Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń w lasach prywatnych	Zadanie monitorowane Powiat Częstochowski, Nadleśniczy w imieniu Starosty Częstochowskiego	brak środków finansowych
			Powierzchnia zalesień na rok (ha) źródło danych: Nadleśnictwo Żłoty Potok, Powiat Częstochowski	0	wg potrzeb		Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	Zadanie monitorowane właściciele gruntów	brak zainteresowania zalesieniami

Tabela 56 Harmonogram zadań własnych w zakresie zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	do 2028		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Gmina Janów	2	2	2	2	8	środki Gminy Janów (ew. dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW)	brak środków finansowych
		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno - konserwacyjne zieleni przydrożnej	Gmina Janów	5	5	5	5	20	środki Gminy Janów	brak środków finansowych
		Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina Janów	wg potrzeb					środki Gminy Janów	brak środków finansowych

		Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej	Gmina Janów	wg potrzeb	środki Gminy Janów POIiŚ/RPO	brak środków finansowych
--	--	---	-------------	------------	---------------------------------	--------------------------------

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 57 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

L-p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2022-2028 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i wspierania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Nadleśnictwo Złoty Potok, Powiat Częstochowski	10/rok	środki własne Nadleśnictwo Złoty Potok, Powiatu Częstochowskiego, NFOŚiGW/WFOŚiGW	brak środków finansowych
		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	ZDW w Katowicach, PZD w Częstochowie	wg potrzeb	środki ZDW w Katowicach, PZD w Częstochowie	brak środków finansowych
		Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasów prywatnych oraz zwiększenie lesistości poprzez zalesienia	Starosta Częstochowski, właściciele lasów	50	środki własne Starosty Częstochowskiego, właścicieli lasów, Funduszu Leśnego, WFOŚiGW, ARIMR	w razie potrzeby
		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urządzania lasów państwowych	Nadleśnictwo Złoty Potok	10/rok	środki własne Nadleśnictwa Złoty Potok	brak środków finansowych
		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urządzania lasów prywatnych	właściciele lasów pod nadzorem nadleśniczego	10/rok	środki własne właścicieli lasów, ew. pozyskane	brak środków finansowych
		Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń w lasach prywatnych	Powiat Częstochowski, Nadleśniczy w imieniu Starosty Częstochowskiego	koszty administracyjne	środki własne Powiatu Częstochowskiego	w razie potrzeby
		Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	właściciele gruntów	15/rok	środki własne właścicieli terenów	w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 58 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu przeciwdziałania zagrożeniom środowiska

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2021 lub 2020	Wartość docelowa rok 2028				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenia środowiska	Przeciwdziałanie zagrożeniom na terenie gminy	Ilość kontroli w zakresie ochrony środowiska źródło danych: dane WIOŚ	0	wg potrzeb	Zmniejszenie zagrożenia awariami oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska (przewodzenie kontroli w przedsiębiorstwach)	Zadanie monitorowane WIOŚ, przedsiębiorstw	brak środków na działania kontrolne
			Ilość jednostek Straży Pożarnej które dostały wsparcie źródło danych: Gmina Janów	10	10		Doposażenie jednostek OSP w niezbędny sprzęt do ratowania życia i mienia	Zadanie własne Gminy Janów	brak środków finansowych
			Ilość akcji edukacyjnych źródło danych: Gmina Janów	1-2	2-3	Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie własne Gminy Janów Zadanie monitorowane Policja, Straż Pożarna (jako edukacja w placówkach oświatowych)	brak zaangażowania mieszkańców

Tabela 59 Harmonogram zadań własnych w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom środowiska

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025	do 2028		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Zagrożenia środowiska	Doposażenie jednostek OSP w niezbędny sprzęt do ratowania życia i mienia	Gmina Janów	w zależności od potrzeb i posiadanych i pozyskanych środków - rocznie około 10 tys.					środki własne Gminy Janów, środki województwa śląskiego	
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Gmina Janów	w zależności od zakresu działań edukacyjnych - rocznie około 2-3 akcje i działania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska					środki własne Gminy Janów	zadanie realizowane jest na bieżąco

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 60 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom środowiska

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2022-2028 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie poważnym awariom poprzez prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii	WIOŚ, przedsiębiorstwa	koszty zależą od ilości i zakresu kontroli	środki własne przedsiębiorstw, środki WIOŚ	działanie aktualnie jest realizowane i będzie kontynuowane
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie monitorowane, Policja, Straż Pożarna	200	środki własne Policji, SP, WIOŚ	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Janów a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

7. System realizacji Programu Ochrony Środowiska

Instrumentami wspomagającymi realizację Programu Ochrony Środowiska są elementy strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz.U. z 2021 r., poz. 1057). Wynikają one z obowiązków i kompetencji gminy. Narzędziem, które koordynuje i spina w jedną całość działania związane z ochroną środowiska jest Program Ochrony Środowiska.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to również podmioty uczestniczące w zarządzaniu Programem, czyli jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania oraz spółki komunalne.

W każdej fazie wdrażania Programu uczestniczą mieszkańcy, którzy bezpośrednio wykorzystują produkty wynikające z realizacji postanowień Programu. (np. sieć kanalizacji sanitarnej, zmodernizowana droga czy nowy kocioł dofinansowany przez Gminę).

Podstawową zasadą w realizacji zapisów Programu Ochrony Środowiska jest prawidłowe i właściwe wykonywanie zadań własnych Gminy Janów oraz zadań monitorowanych przez poszczególne jednostki.

Tabela 61 Działania w ramach zarządzania środowiskiem

L.p.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2022-2025	Instytucje uczestniczące
1	Wdrażanie Programu ochrony środowiska	Raport z wykonania Programu (co dwa lata)	Wójt Gminy Janów
		Okresowa aktualizacja Programu ochrony środowiska	Wójt Gminy Janów
2	Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	Realizacja Programu ochrony środowiska oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się szeroko pojętą ochroną środowiska	Rada Gminy, WIOŚ, Organizacje pozarządowe
3	Systemy zarządzania środowiskiem	Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Gmina Janów, Wojewoda, Fundusze celowe
4	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi - Stan środowiska w województwie śląskim	GIOŚ, WSSE, PGW WP

Elementem polityki ekologicznej Gminy Janów jest współpraca z instytucjami zajmującymi się badaniem stanu środowiska, przetwarzaniem uzyskanych danych oraz ich upowszechnianiem, a bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych Programem ochrony środowiska będzie ciągły monitoring oraz dwuletni Raport.

8. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Program ochrony środowiska dla Gminy Janów (zwany dalej Programem) został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021, poz. 1973 z późn. zm.), jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w Gminie. Poprzedni dokument opracowany został w 2017 r. i obowiązywał w perspektywie do 2024 r.

Przesłanką do opracowania Programu są zmiany, jakie zaszły w środowisku, które powodują, iż poprzedni dokument stał się niezgodny ze stanem faktycznym. W niniejszym opracowaniu autorzy starali się dokonać porównania stanu środowiska z roku 2014 z obecnym, według informacji z 2016 roku (natomiast jeśli brakowało takich informacji posłużono się danymi z 2015 roku).

Nawiązując do struktury określonej w „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” Ministerstwa Środowiska (z dnia 2 września 2015 r.) niniejszy dokument zawiera takie elementy jak:

- SPIS TREŚCI
- WYKAZ SKRÓTÓW
- WSTĘP
- INFORMACJE O METODOLOGII OPRACOWANIA
- INFORMACJE O SPÓJNOŚCI PROGRAMU Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO SZCZEBLA

- CHARAKTERYSTYKĘ GMINY JANÓW
- OCENĘ STANU ŚRODOWISKA W ZAKRESIE:
 - Ochrona klimatu i jakości powietrza,
 - Zagrożenia hałasem,
 - Pola elektromagnetyczne,
 - Gospodarowanie wodami,
 - Gospodarka wodno – ściekowa,
 - Zasoby geologiczne,
 - Gleby,
 - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
 - Zasoby przyrodnicze w tym leśne,
 - Zagrożenia poważnymi awariami.
- ZAGADNIENIA HORYZONTALNE
- CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ I INTERWENCJI PROEKOLOGICZNYCH
- HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ POWIATOWYCH I MONITOROWANYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM
- SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
- STRESZCZENIE W JEZYKU NIESPECJALISTYCZNYM
- SPIS TABEL
- SPIS RYSUNKÓW

Struktura każdego z rozdziałów dotyczących poszczególnych obszarów interwencji obejmuje:

- ocenę stanu aktualnego,
- efekty realizacji dotychczasowego POŚ,
- analizę SWOT.

Wymienione powyżej obszary interwencji uwzględniają zagadnienia horyzontalne (przekrojowe dla wszystkich dziedzin) takie jak adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring.

Ocenę jakości powietrza na terenie gminy Janów przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z opracowań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach tj.: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2021.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2021 roku określono strefy dla województwa śląskiego, w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne, dla których istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia):
 - strefa śląska – pył PM₁₀ (24h),
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne dla fazy II, dla których nie istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia):
 - strefa śląska – pył PM_{2,5} (rok);¹⁶
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe, dla których istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia):
 - strefa śląska – benzo(a)piren B(a)P (rok);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego, dla których nie ma obowiązku wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia):
 - strefa śląska – ozon O₃ (8h),
 - strefa śląska – ozon O₃ (8h) 3lata.

¹⁶ Poziom dopuszczalny dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 r. (faza II).

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego, dla których nie ma obowiązku wykonania POP (kryterium ochrona roślin):
 - strefa śląska – ozon O₃ – AOT40-R,
 - strefa śląska – ozon O₃ – AOT40-R5.

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów-Pb, arsen-As, kadm-Cd, nikiel-Ni standardy imisyjne na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) były dotrzymane. W przypadku stref, dla których POP zostały określone, a standardy jakości powietrza są nadal przekraczane, zarząd województwa obowiązany będzie do aktualizacji programu po okresie 3 lat od wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza uwzględniając działania ochronne dla wrażliwych grup ludności.

Największa emisja zanieczyszczeń gazów i pyłów do powietrza dotyczy głównie dwutlenku węgla, pyłów, tlenku węgla oraz tlenków azotu. Nie można pominąć również pozostałych zanieczyszczeń pomimo znacznie mniejszej ilości w Mg/rok, dlatego że są to substancje rakotwórcze w szczególności związek benzenu, węglowodory aromatyczne i alifatyczne.

Ograniczając emisję pyłów i gazów do powietrza należy w większym stopniu wykorzystywać odnawialne źródła energii. Na terenie gminy Janów istnieje wysoki potencjał energetyczny pochodzący z promieniowania słonecznego. Gęstość promieniowania na terenie gminy wynosi pomiędzy 900 a 950 kWh/m²/rok.

Na terenie Gminy Janów występują wody geotermalne. Są to zasoby obecnie nie eksploatowane. Budowa jednak instalacji geotermalnej na omawianym obszarze będzie możliwa wyłącznie wtedy, gdy przeprowadzone ekspertyzy w zakresie występowania złoża geotermalnego potwierdzą ekonomiczną zasadność jego wykorzystania lub gdy wystąpi znaczny wzrost zapotrzebowania na ciepło.

Program ochrony środowiska dokonuje oceny wpływu na środowisko promieniowania elektromagnetycznego. Zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian dokonuje GIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki badań w rejonie gminy Janów jak i w województwie śląskim w żadnym punkcie nie wskazywały na przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego, który wynosi 7 V/m. Pomiary monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego kontynuowane będą w kolejnych latach łącznie w 45 punktach pomiarowych rozmieszczonych na terenie całego województwa śląskiego.

Kolejnymi elementami środowiska naturalnego narażonymi na oddziaływania antropogeniczne są wody powierzchniowe i podziemne. Gmina Janów położona jest w zlewni rzeki Odry. Główną rzeką przepływającą przez tereny gminy jest Wiercica. Wiercica – rzeka dorzecza Warty na całej swej długości przepływająca przez województwo śląskie. Pozostałe cieką to dwa odcinki Kozyrki i dopływy Wiercicy.

Przy sporządzaniu oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykorzystano „Wyniki badań wód powierzchniowych prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2020 roku, wartości minimalne, maksymalne i średnioroczne wskaźników – rzeki” prowadzonych w 2020 r. w następujących jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Janów: Wiercica – stan zły.

Zagrożenie powodzią występuje wzdłuż rzeki Wiercicy. Znaczne opady w postaci deszczów nawalnych o wysokim natężeniu, występujących w krótkim czasie, zimowe roztopy oraz specyfika zlewni sprawiają, iż jest to obszar o pewnym potencjale zagrożenia powodziowego (dochodzi do wylewów, co prowadzi do lokalnych podtopień dróg i pól uprawnych), ale nie jest ono poważne.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej (RZGW). RZGW są również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie. Dla obszaru gminy Janów nie określono poziomu ryzyka powodziowego.

Jak wspomniano wyżej, ważnym elementem podlegającym ochronie są również wody podziemne występujące na terenie gminy. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska na terenie gminy Janów w 2019 r. prowadził monitoring wód podziemnych. Według prowadzonych obserwacji wody podziemne na terenie gminy są dobrej – II klasa i zadowalającej jakości – III klasa.

Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne w dużej mierze zależy od zaopatrzenia mieszkańców w sieć wodociągowo – kanalizacyjną. Za zaopatrzenie w wodę mieszkańców odpowiada Gmina Janów (ZGK Janów Sp. z o.o.). Długość sieci wodociągowej administrowanej przez ZGK Janów Sp. z o.o. na koniec 2021 r. wynosi 86 km. Stopień wyposażenia gminy w sieć wodociągową wynosi 98%.

Odprowadzanie ścieków z terenów gminy Janów realizowane jest za pośrednictwem sieci kanalizacji sanitarnej, której właścicielem jest Gmina Janów (ZGK Janów Sp. z o.o.). Sieć kanalizacji sanitarnej administrowana przez ZGK Janów Sp. z o.o. na koniec 2021 r. miała długość 46 km i podłączonych do niej było 893 nieruchomości. Stopień wyposażenia gminy w sieć kanalizacji sanitarnej wynosi 42%. Na terenie gminy Janów funkcjonuje oczyszczalnia ścieków w miejscowości Janów. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Wiercica.

Program ochrony środowiska to również dokument zawierający ocenę racjonalnego korzystanie z zasobów naturalnych na terenie gminy Janów. Na obszarze gminy znajdują się złoża kopalin: piaski formiarskie, kruszywa naturalne, surowce ilaste. Na całym obszarze gminy występują udokumentowane znaczne złoża surowców skalnych. Są to głównie piaski i żwiry. Na tym obszarze występuje również wiele złóż nieudokumentowanych i eksploatowanych systemem gospodarczym, przyczynia się to do niekontrolowanego powstania wyrobisk i niewielkich zapadlisk.

Powierzchnia gminy wynosi około 14 696 ha, dominującą formą zagospodarowania terenu są grunty leśne i zadrzewione. Użytki rolne zajmują 6 543 ha to jest około 44,5% powierzchni gminy, 5 752 ha to grunty orne, stanowiące ponad 80% użytków rolnych, łąki i pastwiska zajmują powierzchnię 751 ha, to jest około 5% powierzchni gminy, małą powierzchnię w grupie użytków rolnych zajmują sady – tylko 40 ha to jest około 0,3% powierzchni gminy. Pozostałe grunty w tym nieużytki oraz grunty zainwestowane to około 5,3% powierzchni gminy (781 ha).

Odbiór odpadów w gminie Janów odbywa się na podstawie zapisów znowelizowanej Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku. W oparciu o zapisy powyższej ustawy Rada Gminy uchwaliła akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Podmiotami odbierającymi (a tym samym wykonawcami usługi) są wyłonione w trybie zamówienia publicznego przedsiębiorstwa. Wykonawcy realizują zamówienia publiczne na rzecz gmin stosując zasady określone w Regulaminach Utrzymania Czystości i Porządku oraz Szczegółowych zasadach świadczenia usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i ich zagospodarowania. Gospodarka odpadami w gminie Janów oparta jest na zasadach Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022 (Uchwała Nr 586/180/V/2017 z dnia 21.03.2017 r. Zarządu Województwa Śląskiego). Celem obowiązującego Planu jest określenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z Krajowym planem gospodarki odpadami 2022 (będącym aktualizacją KPGO 2014) oraz wymaganiami aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

Gmina Janów stworzyła zasady dotyczące finansowania działań podejmowanych przez prywatnych właścicieli budynków w zakresie usuwania materiałów azbestowych, co zwiększa stopień ich usunięcia.

Jako jeden z ostatnich elementów środowiska naturalnego opisano w Programie zasoby przyrodniczo-krajobrazowe oraz lasy i tereny leśne. Spośród form ochrony przyrody ożywionej i nieożywionej, wymienionych do chwili obecnej na terenie gminy Janów utworzono: obszar Natura2000, Park Krajobrazowy Orlich Gniazd, 4 rezerwy przyrody oraz 20 pomników przyrody.

Ogólna powierzchnia lasów na terenie gminy Janów wynosi ok. 7312 ha, co stanowi ok. 50% powierzchni. Jest to jeden z wyższych wskaźników lesistości w skali województwa śląskiego. Niemal wszystkie lasy (6214 ha) należą do administracji Lasów Państwowych, tj. Nadleśnictwa Złoty Potok. Obręb leśny Złoty Potok obejmuje 7 leśnictw: Stawki, Julianka, Dziadówki, Konstantynów, Kamienna Góra, Dąbrowa, Zrębice.

Kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa, biorącego aktywny udział w procesie dbania o środowisko to cenne i długoterminowe zadanie, które niejednokrotnie trzeba prowadzić na bieżąco i nieustająco. Edukacja ekologiczna jest procesem, którego głównym celem jest ukształtowanie aktywnej i odpowiedzialnej postawy mieszkańców gminy Janów w sferze konsumpcji, a także ochrony powietrza, gospodarki wodnej oraz postępowania z odpadami.

Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonych działań na rzecz ekologizacji, co zapewni ograniczenie niskiej emisji, zmniejszenie ładunku zrzuconych ścieków surowych do rzek i potoków, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowisko.

Po analizie stanu aktualnego dla każdej dziedziny środowiskowej przeprowadzono analizę SWOT i stworzono harmonogramy realizacji zadań własnych – gminnych i zadań monitorowanych – czyli realizowanych przez inne instytucje administrujące uzbrojeniem terenu oraz przedsiębiorców i inne osoby prawne. Przeprowadzenie analizy SWOT pomoże w skupieniu się na obszarach środowiska, w których Gmina posiada mocne strony oraz w których istnieją największe szanse na poprawę.

Dla każdego kierunku działań utworzony został harmonogram realizacji zadań. Zawiera on wykaz zadań własnych - gminnych, czyli finansowanych w większości ze środków własnych i monitorowanych, czyli takie, które realizowane są na terenie gminy, ale nie ma na nie wpływu. Zadania te będą realizowane często bez zaangażowania środków finansowych gminy przez jednostki samorządowe, przedsiębiorstwa działające na obszarze gminy czy mieszkańców.

Harmonogram określa terminy i jednostki odpowiedzialne za realizację zadań, planowane efekty ekologiczne oraz planowane szacunkowe koszty przedsięwzięć a także jednostki pełniące funkcję partnerujących w realizacji tych zadań. Harmonogramy pomagają w realizacji całości zamierzeń inwestycyjnych Gminy.

Na podstawie budżetów Gminy z ostatnich lat, budżetu na rok 2022, WPF i szacunkowych kosztów zaproponowanych zadań nakreślono ogólną sytuację finansową Gminy, przeprowadzono prognozę budżetową oraz przeanalizowano możliwości w zakresie realizacji najważniejszych zadań. Analiza ta pokazuje jak duże

powinno być zaangażowanie środków finansowych pochodzących z zewnątrz na realizację zaplanowanych działań.

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska na poziomie Gminy związane jest z potrzebą oddzielenia zarządzania środowiskiem i wydzielenia go, jako odrębnego niezbędnego celu do realizacji. W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowana, przyjmowania i uchwalania opracowania.

Będą to również podmioty uczestniczące w zarządzaniu programem, czyli jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania oraz spółki komunalne. Ważną rolę we wdrażaniu Programu mają wszystkie podmioty realizujące zadania zapisane w Programie, zarówno te własne, czyli Gminy Janów, jak i monitorowane, do których zaliczamy zakłady przemysłowe i produkcyjne, Nadleśnictwa, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Katowicach, WIOŚ w Katowicach, zarządcy dróg publicznych, PGW Wody Polskie RZWG w Poznaniu, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach, a także organizacje pozarządowe i stowarzyszenia.

Wypracowanie wspólnej strategii działania i procedur w realizacji programu przyczynia się do wzajemnej zgodnej, z obustronnymi korzyściami współpracy pomiędzy partnerami różnych szczebli decyzyjnych i środowisk odpowiedzialnych za ostateczny wizerunek obszaru. Dzięki tym działaniom etap planowania i zarządzania „Programem...” staje się jasny i zrozumiały na tyle, że pewne działania stając się rutyną, powodują samoistne powtarzanie się dobrych rozwiązań wytwarzając mechanizmy samoregulacji.

Projekt Programu podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Częstochowskiego. W trakcie procedur opracowania „Programu...” Gmina Janów zapewni mieszkańcom możliwość zapoznania się z projektem dokumentu w ramach „konsultacji społecznych”.

Po podjęciu uchwały Rady Gminy Program zostanie przyjęty do realizacji. Co dwa lata będą sporządzane raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska pokazujące stan wykonania zadań zapisanych w Programie.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowana, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to także jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania, a także wszystkie podmioty realizujące zadania zapisane w Programie.